

კრისტაღი

ფინანსური ჩართულობის
ორგანიზაცია

ინტეგრირებული
ანგარიში
2021

ჩვენ შესახებ

სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“ (კრისტალი) საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და თავისი აქტივებით უმსხვილესი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. კრისტალი მართავს 348-მილიონიან სასესხო პორტფელს, მის 50 ფილიალში დასაქმებული თითქმის ათასი თანამშრომელი ქვეყნის მასშტაბით 120 ათასზე მეტ უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. კრისტალი ოპერირებს როგორც ეკონომიკური განვითარების პლატფორმა და მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და ფერმერებს მათზე მორგებულ ინოვაციურ ფინანსურ პროდუქტებსა და მომსახურებას აწვდის. კრისტალი რეგიონში პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია, რომელმაც საერთაშორისო კომპანია Fitch Ratings-ის ფინანსური შეფასება (B- Stable) მიიღო. გარდა ამისა, 2021 წელს კომპანიამ გლობალური სარეიტინგო სააგენტო Microfinanza-საგან სოციალური რეიტინგი მიიღო.

ქალთა გაძლიერებისა და მხარდაჭერის მიმართულებით განხორციელებული პროექტებისთვის 2021 წელს კრისტალს ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის მთავარი ჯილდო გადაეცა. საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ასოციაციამ (MFC) კომპანიის „მწვანე მიმართულება“ მსოფლიოს მასშტაბით 5 საუკეთესო ინიციატივას შორის დაასახელა. საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის კონკურსში „BARTA“ კრისტალი მესამედ გახდა ჯილდოს მფლობელი. ამგვარი აღიარება დამსახურებულად გვაყენებს მსხვილი წარმატებული ფინანსური ინსტიტუტების გვერდით და ხაზგასმით აღნიშნავს ჩვენს სამართლიან მისწრაფებას ბანკად ტრანსფორმირებისაკენ.

04 სტრატეგიული ანგარიში

- 6 მიმოხილვა
- 8 თავმჯდომარის განცხადება
- 9 უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი
- 11 მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა
- 17 კორპორაციული სტრატეგია
- 21 ბიზნესმოდელი
- 24 ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება
- 26 2021 წლის ტექნიკური დახმარება
- 27 ლიზინგის ბიზნესი
- 29 მთავარი რისკები და განუსაზღვრელობა
- 33 კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა
- 36 ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში
- 39 ინფორმაციული ტექნოლოგიები

42 მმართველობითი ანგარიში

- 44 სამეთვალყურეო საბჭო
- 44 თავმჯდომარე
- 44 საბჭოს შემადგენლობა
- 46 სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები
- 48 მმართველი გუნდი
- 50 კომიტეტის ანგარიშები

52 ფინანსური ანგარიში

132 დანართები

- 134 გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის
კოდექსთან შესაბამისობა 2021 წლის მდგომარეობით
- 136 შემოკლებების ჩამონათვალი

பெரும்புள்ளி
பெரும்புள்ளி

A red paper airplane is shown in flight, angled upwards towards the top left. The background is a light blue sky with soft, white clouds. The airplane's wings and tail are clearly visible, and its shadow is cast on the sky below it.

**კრისტალის ხედვაა გახდეს
მომხმარებელზე ფოკუსირებული,
ადამიანებზე ორიენტირებული და
მონაცემებზე დაფუძნებული წამყვანი
რეგიონული ფინანსური ჩართულობის
ორგანიზაცია.**

მიმოხილვა

კრისტალი არის განვითარების პლატფორმა მიკრო და მცირე მეწარმეებისათვის, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში სიღარიბის დაძლევის მეწარმეობის ხელშეწყობით ფინანსური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მდგრადობის გზით. კრისტალის უპირატესობა გახლავთ ის, რომ ჩვენ საკუთარ თავს ჩვენი მომხმარებლების განვითარების პლატფორმად მივიჩნევთ. ჩვენი მიდგომა საკრედიტო პროდუქტებზე ფოკუსს სცდება. ფინანსური ჩართულობა მოითხოვს ხელმისაწვდომობას უფრო მეტ სერვისზე, როგორებიცაა მიმდინარე ანგარიში, სადაზღვევო და არაფინანსური მომსახურება, მათ შორის, კონსულტაციები ბიზნესისა და ფინანსების სფეროში, ტექნოლოგიური გადამწყვეტები, ისე როგორც განათლება, ინფორმაცია და ლიდერობის განვითარების შესაძლებლობა.

კრისტალი არის საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და აქტივების ზომით უმსხვილესი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტი. იგი მართავს 348-მილიონიან სასესხო პორტფელს და 50 ფილიალში დასაქმებული დაახლოებით ათასი თანამშრომლით ქვეყნის მასშტაბით 120,000 უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. კრისტალის ინსტიტუციური აქციონერები არიან Incofin IM და Developing World Markets. კომპანიას აქვს გრძელვადიანი ურთიერთობა 25 პარტნიორთან, მათ შორის არიან საერთაშორისო საინვესტიციო ფონდები, ფინანსური ინსტიტუტები და ადგილობრივი კომერციული ბანკები.

ფინანსური და საოპერაციო
მარკენებლები

Δ	2021	2020	Δ	2021	2020	Δ	2021	2020
წმინდა მოგება			მთლიანი აქტივები			სასესხო პორტფელი		
+473.24%	3,180	(852)	+8.22%	396,179	366,074	+10.15%	347,941	315,880
მთლიანი კაპიტალი			ROA			ROE		
+3.76%	60,195	58,011	+107 bps	0.83%	-0.24%	+683 bps	5.38%	-1.45%
უმოქმედო სესხები			რისკის ხარჯი			ხარჯი შემოსავალთან მიმართებაში (მოზიდული დაფინანსების ხარჯის ჩათვლით)		
-165 bps	6.14%	7.79%	-91 bps	0.77%	1.68%	+1,578 bps	87.90%	72.12%
ფილიალები			მომხმარებლები			თანამშრომლები		
0.00%	50	50	+6.09%	119,775	112,903	-3.95%	996	1,037

თავმჯდომარის განცხადება

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მოხარული ვართ, გაცნობოთ კრისტალის წინსვლის შესახებ 2021 წელს.

უმთავრესი ფაქტორები, რომლებიც ჩვენს საოპერაციო გარემოზე მოქმედებდა, იყო პანდემიის გახანგრძლივება, ინფლაციური ზეწოლით განპირობებული მაღალი მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი და კადრების გადინების მაღალი დონე.

საქართველომ ისწავლა კოვიდ-19-თან თანაცხოვრება, მაგრამ ის კვლავ უპრეცედენტოდ უარყოფითად აისახებოდა ადამიანების ცხოვრებაზე და, ამავე დროს, გავლენას ახდენდა მომხმარებლებისა და თანამშრომლების ჯანმრთელობაზე. ჩვენ მაღალ შეფასებას ვაძლევთ მენეჯმენტის მიერ წარმატებით განხორციელებულ ვაქცინაციის კამპანიას, რომლის დამსახურებითაც 2021 წლის ბოლოს თანამშრომელთა 75%-ის ვაქცინაციის დონეს მივაღწიეთ.

ინფლაციის დონის მატებაზე საპასუხოდ, საქართველოს ეროვნული ბანკი მკაცრ მონეტარულ პოლიტიკას ახორციელებდა, რამაც 2021 წელს 10.5 % (250 საბაზისო პუნქტით ზრდა წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით) შეადგინა. კრისტალის მიერ ძირითადად ცვლადი განაკვეთის მქონე შევირების ინსტრუმენტის გამოყენების გათვალისწინებით, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი დაფინანსების მაღალ ხარჯებზე აისახა, რაც ნაწილობრივ კომპენსირდა კრისტალის საპროცენტო შემოსავლის 26.9% -მდე ზრდით (240 საბაზისო პუნქტით ზრდა წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით). ამისი მიღწევა კი, ძირითადად, კომპანიის მიკროსაფინანსო სეგმენტზე ფოკუსირებით მოხერხდა.

კრისტალის სათავო ოფისში, უმეტესად ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ სამუშაო ადგილებზე აღინიშნა კადრების გადინების შედარებით მაღალი დონე, რაც დამახასიათებელია პოსტკოვიდური შრომის ბაზრისათვის. ამის მიუხედავად, კომპანიამ წარმატებით გაართვა თავი საოპერაციო გარემოსა და ბანკად გარდაქმნის კომპლექსური პროცესის მოთხოვნებს.

შესაბამისად, კრისტალმა შეძლო სასესხო პორტფელის 10.1%-ით ზრდა, მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა აქტივების ხარისხი და, ხსენებული ზეწოლის მიუხედავად, აჩვენა კაპიტალის უკუგების 5.4%-იანი მაჩვენებელი. ეს არსებითი გაუმჯობესებაა წინა წლებთან შედარებით. მართალია, ბანკად გარდაქმნის ღონისძიებებმა მოახდინა გავლენა საოპერაციო ხარჯებზე, მაგრამ კრისტალმა მოახერხა ხარჯებისა და შემოსავლის თანაფარდობის 87.9%-ზე შენარჩუნება.

ჩვენ შევინარჩუნეთ კაპიტალის ადეკვატურობის ჯანსაღი მაჩვენებელი (CAR NBG – 20.5%, CAR IFRS – 17.6%) და ლიკვიდურობის სასურველი დონე. კრედიტორების მრავალფეროვნებამ და სესხით სარგებლობის დანახარჯების შემცირებამ წარმოაჩინა კრისტალის მიმზიდველობა საერთაშორისო საკრედიტო ორგანიზაციებისა და ადგილობრივი კომერციული ბანკებისათვის.

2021 წელს მენეჯმენტისა და სამეთვალყურეო საბჭოს ქმედებები მიმართული იყო საბანკო ლიკენზიისათვის მომზადების პროცესზე. ეს გულისხმობდა არა მხოლოდ ძირითადი საბანკო სისტემის გამოცვლას, ახალი სისტემებისა და წესების დანერგვას, რისკების მართვისადმი თვისობრივად ახალ მიდგომის ჩამოყალიბებას, არამედ კრისტალის კორპორაციული მმართველობის არსებით შეცვლასაც. Nestor Advisors-ის მიერ პროფესიული საკონსულტაციო პროექტის განხორციელების პროცესში გადავწყვიტეთ სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებლობისა და მრავალფეროვნების გაზრდა და კორპორაციული მმართველობის სისტემის საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა. ეს გულისხმობს ახალი დამოუკიდებელი წევრების დანიშვნას, სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტების სტრუქტურის გადახედვას და სამეთვალყურეო საბჭოს ეფექტიანობის ზრდას.

როდესაც წინამდებარე წლიურ ანგარიშზე ვმუშაობდით, საქართველო და მსოფლიო რუსეთის ფედერაციის მიერ უკრაინის მიმართ განხორციელებული უპრეცედენტო აგრესიის მომსწრე გახდა. არ შეგვიძლია არ შევხვოთ რეგიონში განვითარებულ ამ მნიშვნელოვან მოვლენას, რომელიც გარკვეულ რისკებს ქმნის საქართველოსათვის ეკონომიკური და უსაფრთხოების ტენდენციების თვალსაზრისით. თუ ამ კონფლიქტის შეკავება და გადაწყვეტა საშუალოვადიან პერიოდში მოხერხდება, იგი ნაკლებად აისახება კრისტალის ფინანსურ შედეგებზე. ამ შემთხვევაში კვლავ მოსალოდნელია, კომპანიას კიდევ ერთი წარმატებული წელი ჰქონდეს, რომლის განმავლობაშიც ფინანსური შედეგები სტაბილურად გაუმჯობესდება და ბანკად გარდაქმნის პროცესი წარმატებით დასრულდება. შედეგად, კრისტალი ზრდის ახალ ტრაექტორიაზე გადაინაცვლებს, რაც ამბიციური ფინანსური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მიზნების განხორციელების შესაძლებლობას მოგვცემს.

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი

ილია რევია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

სამწუხაროდ, ამ ანგარიშის მომზადება გულდამძიმებულს მიწევს. იმ სასტიკი კონფლიქტის ფონზე, რომელიც ჯერ კიდევ გრძელდება, თითოეული ქართველის გული და გონება უკრაინელი ხალხის გვერდით არის. ჩვენ მყისიერად მოვახდინეთ კონფლიქტზე რეაგირება და დავიწყეთ სხვა კომპანიებთან თანამშრომლობა, რათა მხარდაჭერა გაგვეწია საქართველოში ჩამოსული უკრაინელებისათვის და ჰუმანიტარული დახმარება გაგვეგზავნა უკრაინაში. იმედი გვაქვს, რომ ომით გამოწვეული უბედურება მალე დასრულდება, კონფლიქტი კი მშვიდობიანად და სამართლიანად გადაწყდება საერთაშორისო საზოგადოების აქტიური მონაწილეობით. ამ რთულ პირობებში იმედისმოცემია ის, რომ რეგიონში არსებული კრიზისის მიუხედავად, საქართველომ შეძლო შეენარჩუნებინა პოლიტიკური და ეკონომიკური სტაბილურობა, და მაკროეკონომიკური გაჯანსაღების ტენდენცია. აღნიშნული გარემოება, რომელსაც თან ერთვის გარე კრიზისებისადმი კრისტალის ისტორიული მდგრადობა და მოქნილობა, საფუძველს მძლევს თამამად ვთქვა, რომ კომპანია წარმატებით შეძლებს ამ რთული პერიოდისათვის თავის გართმევას.

ძვირფასო აქციონერებო,

2021 წელი საქართველოსათვის, ისე როგორც კრისტალისათვის, კოვიდ 19-ით გამოწვეული კრიზისის შემდეგ გაჯანსაღების და დაუღალავი შრომის წელი იყო. პანდემიით გამოწვეულ გლობალურ კრიზისთან ეფექტიანად გამკლავების შემდეგ, კრისტალმა მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა მომგებიანობის გაზრდის მიმართულებით. ამავდროულად, ორგანიზაციული სტრუქტურის, პროცესებისა და სისტემების დახვეწის შედეგად, არსებითად გაძლიერდა ინსტიტუციური შესაძლებლობები.

მე ვამაყობ 2021 წელს მიღწეული შედეგებით. პანდემიით გამოწვეული სირთულეებისა და არასტაბილური გარემოს მიუხედავად, გასულ წელს კომპანიამ შეძლო შეენარჩუნებინა მდგრადობა. ჩვენ მიზნად დავისახეთ მომგებიანობის აღდგენა, რაც წარმატებით განვახორციელეთ ბიზნესის კეთების გაზრდილი ხარჯების, გამკაცრებული სარეგულაციო მოთხოვნების, მაღალი ინფლაციისა და რეკორდულად გაზრდილი რეფინანსირების განაკვეთის მიუხედავად. ბიზნესის მიმართულებით არსებითი ნაბიჯები გადავდგით, რათა კიდევ უფრო გაგვეზარდა ჩვენი სერვისებისა და პროდუქტების ხელმისაწვდომობა; დავხვეწეთ დისტანციურად დაკრედიტების შესაძლებლობები, სრულად მოვახდინეთ ბიზნეს დირექტორატის ცენტრალიზება, ხოლო საფილიალო ქსელი 6-დღიან სამუშაო გრაფიკზე გადავიყვანეთ. ანდერაითინგის პროცესის გაუმჯობესების მიზნით, ჩვენ წარმატებით განვახორციელეთ ინტეგრაცია საქართველოს შემოსავლების სამსახურის პორტალთან, რამაც საშუალება მოგვცა ოპერატიულად დაგვედასტურებინა კლიენტის შემოსავლები და დაგვეჩქარებინა საკრედიტო გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი.

ამავდროულად, აქტიურად განვაგრძეთ საბანკო ტრანსფორმაციის სტრატეგიული მიზნისკენ წინსვლა. წარმატებით ჩავანაცვლეთ ამ დრომდე მოქმედი პროგრამული უზრუნველყოფა ახალი საბანკო ქორ-სისტემით, რომელიც ცნობილი ადგილობრივი კომპანიის – „ალტასაგან“ შევიძინეთ. ახალი ქორ-სისტემის დანერგვას გადაწყვეტი მნიშვნელობა ჰქონდა, რადგან მან საშუალება მოგვცა თვისობრივად ახალ საფეხურზე გადაგვეყვანა შიდა ორგანიზაციული ბიზნესპროცესები. ახალი პროგრამული უზრუნველყოფის წყალობით, კრისტალს შეუძლია განავითაროს და მომხმარებლებს შესთავაზოს ისეთი ფინანსური პროდუქტები, რომლებიც უფრო კონკურენტულია ბაზარზე და ბიზნეს-საქირობებზეც უკეთ არის მორგებული. ახალი საოპერაციო სისტემის დანერგვის გარდა, განახლდა კომპანიის ძირითად მონაცემთა ცენტრში სერვერული და ქსელური ინფრასტრუქტურა და დაინერგა ახალი ქსელური უსაფრთხოების სისტემები. შედეგად, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა ჩვენი მომხმარებლებისათვის მომსახურების მიწოდების ხარისხი.

ჩვენ განვახორციელეთ მასშტაბური ორგანიზაციული ცვლილებები, რომლებიც ემსახურებოდა ბანკის ორგანიზაციულ მოწყობასთან მაქსიმალურად მიახლოებული ორგანიზაციული სტრუქტურის შექმნას. საბანკო ტრანსფორმაციის პროგრამის ფარგლებში შემუშავდა სამოქმედო გეგმა, განისაზღვრა აქტივობები საბანკო მოთხოვნების შესრულების სფეროში. პარალელურად გაძლიერდა რისკების მართვის მიმართულება და დაიხვეწა კრისტალის მმართველობითი პროცესები. შეიქმნა რისკების დირექტორატი, რომელშიც გაერთიანდა საკრედიტო და საოპერაციო რისკების, პრობლემური სესხების, AML და შესაბამისობის და კონტროლის დეპარტამენტები. აღნიშნულის შედეგად, კომპანიაში ჩამოყალიბდა რისკების მართვის ცენტრალიზებული, დამოუკიდებელი სისტემა, რაც საბანკო რეგულაციების მიხედვით, ფუნდამენტური პრინციპია.

ახლებური ფორმით ჩამოყალიბდა ადამიანების დირექტორატი, რომლის პასუხისმგებლობაში მარკეტინგისა და HR-საკითხების გარდა, ლოგისტიკის, ადმინისტრაციისა და კომუნიკაციების მართვა შევიდა. ახალი გუნდისათვის გასული წელი გამოწვევებით დატვირთული აღმოჩნდა: განახლდა HRMS (ადამიანური რესურსების მართვის) პროგრამული უზრუნველყოფა, წლის განმავლობაში 220-ზე მეტი ახალი თანამშრომელი ავიყვანეთ, Alta-ს ტრენინგები 800-მდე თანამშრომელმა გაიარა.

2021 წელი ფინანსური გუნდისათვისაც გამორჩეულად ნაყოფიერი იყო. დაიხვეწა და ნაწილობრივ ავტომატიზირდა IFRS-9 – რეზერვირების მეთოდოლოგია. ბაზრის საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინების გარდა, ახალ მოდელზე გადასვლა დადებითად აისახა კომპანიის მომგებიანობაზე. დაინერგა ბიუჯეტირების (ERP) მოდული, რომელიც საშუალებას გვაძლევს კონტროლი გავწვიოთ ბიუჯეტის შესრულებას. ინვესტირებათა ურთიერთობის გუნდმა 50 მილიონი დოლარის ოდენობის ინვესტიცია მოიზიდა.

ჩვენი დაუღალავი ძალის-
ხმევის შედეგად, ROE-მ 5.4%
შეადგინა, რაც 2020 წლის
მაჩვენებელს 6.8%-ით აღე-
მატება. პორტფელი 10.1%-ით
გაიზარდა, მომხმარებელთა
რაოდენობამ კი 119,775-ს
მიაღწია.

კომპანიამ შეიძინა მსხვილი, გავლენიანი პარტნიორები და შედეგად, კიდევ უფრო განიმტკიცა საერთაშორისო ასპარეზზე სანდო და მდგრადი ფინანსური ინსტიტუტის იმიჯი. აღსანიშნავია, რომ უცხოურ კაპიტალზე და ახალ საკრედიტო რესურსებზე გაზრდილი წვდომის შედეგად, სარეიტინგო სააგენტო Fitch-მა კრისტალის საკრედიტო რეიტინგი გააუმჯობესა და B-Stable-ით შეაფასა. მნიშვნელოვნად დაიხვეწა კომპანიაში ანგარიშგების, ფინანსური დაგეგმვის, ხარჯების კონტროლისა და შესყიდვების მართვის პროცესები.

ცალკე აღნიშვნას იმსახურებს ლიზინგის მიმართულება. 2021 წელს „ანარმოე საქართველოს“ მხარდაჭერით დავიწყეთ სახელმწიფო თანადაფინანსებით კლიენტებისათვის ლიზინგის შეთავაზება. ლიზინგის პორტფელმა 5,662 მილიონი შეადგინა.

კრისტალის წარმატებული საქმიანობა არ დარჩენილა ყურადღების მიღმა და ორგანიზაციამ არაერთი აღიარება მოიპოვა:

- ▶ ათასწლეულის გამოწვევის ფონდისაგან კრისტალმა ქალთა გაძლიერებისა და მხარდაჭერის მიმართულებით განხორციელებული პროექტებისათვის მთავარი ჯილდო მიიღო.
- ▶ საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ასოციაციამ (MFC) კომპანიის „მწვანე მიმართულება“ მსოფლიოს მასშტაბით 5 საუკეთესო ინიციატივას შორის დაასახელა.
- ▶ საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის კონკურსში BARTA კრისტალი ჯილდოს მფლობელი მესამედ გახდა.

ამგვარი აღიარებები დამსახურებულად გვაყენებს წარმატებული მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების გვერდით და ხაზგასმით აღნიშნავს ჩვენს სამართლიან მისწრაფებას ბანკად ტრანსფორმირებისაკენ. მსგავსი მასშტაბის პროექტებისა და ცვლილებების განხორციელება შეუძლებელი იქნებოდა ურთიერთგაგების, ერთმანეთის შრომის პატივისცემისა და დაფასების, ინდივიდუალური განვითარებისა და კოლექტიური ცოდნის გადრმავეების გარეშე. 2021 წელს, რომელიც არასტაბილურობითა და გაურკვევლობით გამოირჩეოდა, ჩვენ სწორედ გუნდური მუშაობისა და მენეჯერული წინდახედულობის წყალობით შევძელით წარმატებით გაგვეერთინა თავი მასშტაბური ცვლილებებისათვის.

გლობალური კრიზისის ფონზე, კრისტალის წარმატება დადებითად აისახება არა მხოლოდ ჩვენი კომპანიის მდგრად განვითარებაზე, არამედ ზოგადად ქვეყანაში მენარმეობისა და ეკონომიკის გაჯანსაღებაზე. იმედი მაქვს, რომ მომავალ წელსაც განვაგრძობთ წინსვლას ამ დადებითი დინამიკით. მზად ვართ, ახალ გამოწვევებს ახალი გეგმებითა და პროექტებით დავხვდეთ. ერთიანი შემართებით ჩვენ შევძლებთ კრისტალი კიდევ უფრო წარმატებულ და ძლიერ ფინანსურ ორგანიზაციად ვაქციოთ. 2022 წლის ძირითადი პრიორიტეტები შემდეგია:

1. საბანკო ტრანსფორმაციის პროგრამის წარმატებით დასრულება
2. სესხის განაცხადების დამუშავების და გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ავტომატიზაცია
3. ფინანსური შედეგების შემდგომი გაუმჯობესება
4. ორგანიზაციული შესაძლებლობების გაძლიერება

რთულია სათანადო სიტყვების პოვნა მადლიერების გამოსახატავად კრისტალის საოცარი გუნდის, ისევე როგორც აქციონერებისა და პარტნიორების მიმართ. აღტაცებული და უსაზღვროდ მადლობელი ვარ ჩვენი თანამშრომლებისა მომხმარებელთა ურთიერთობისას გამოჩენილი დაუღალავი ყურადღებისთვის, საქმისადმი ერთგულებისათვის, და ერთმანეთზე გულწრფელი ზრუნვისათვის. მართალია, კომპანიის მდგრადობა მრავალი ფაქტორის ურთიერთქმედების შედეგია, მაგრამ საქართველოს მასშტაბით ჩვენი 1000-ზე მეტი პროფესიონალი კრისტალის მთავარი მამოძრავებელი ძალაა!

ჩვენი გუნდი კრისტალის
წარმატების საწინდარია!

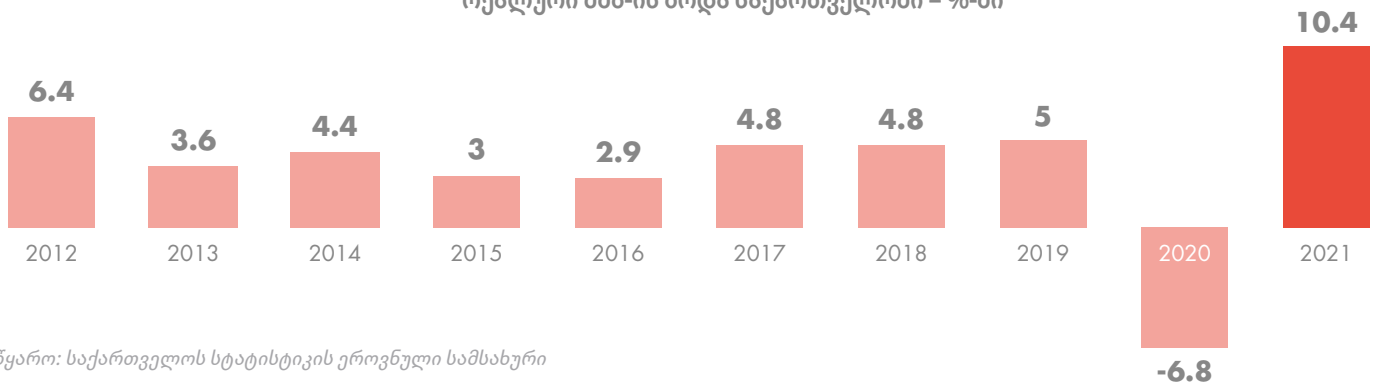
მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა

მთლიანი შიდა პროდუქტი

2021 წელს კოვიდ-19-ის საწინააღმდეგო ვაქცინაციის დაწყებამ და საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებამ, გაეუქმებინა შეზღუდვების დიდი ნაწილი, დადებითი შედეგი იქონია ეკონომიკაზე. კერძოდ, შემოსავლები ტურიზმიდან თითქმის 120%-ით გაიზარდა, საგრძნობლად მოიმატა ფულადმა გზავნილებმაც, რომლებმაც წინა წელთან შედარებით 24.6%-იანი ზრდა აჩვენეს. დამატებით, გაიზარდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (101%), ხოლო მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 8.4%-მდე შემცირდა. დიდი გავლენა ჰქონდა დაკრედიტების მკვეთრ ზრდას, რომლის წილმაც მშპ-ს ჯამურ ზრდაში 12.2% შეადგინა. შედეგად, 2021 წელს ეკონომიკის 22.8%-იანი ნომინალური ზრდა აღინიშნა, თუმცა მაღალი ინფლაციის გამო წლის რეალური მშპ-ს საშუალო ზრდამ 10.4% შეადგინა. 2022 წელს საქართველომ თითქმის სრულად გახსნა ეკონომიკა და მოხსნა შეზღუდვები ომიკრონის შტამით მაღალი ინფიცირებისა და მოსახლეობის დაახლოებით 40%-იანი ვაქცინაციის გამო.

რეალური მშპ-ის ზრდა საქართველოში - %-ში

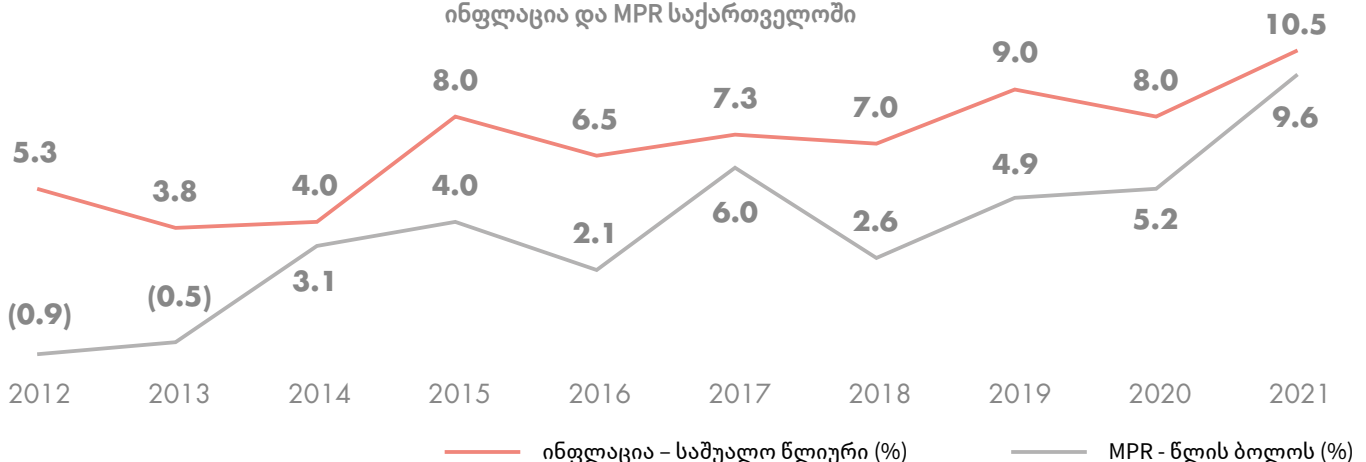
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

2020-2021 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიის საპასუხოდ დაწესებულმა შეზღუდვებმა გაზარდა ბიზნესის კეთების ხარჯები. შესაბამისად, წარმოიშვა ინფლაციის ზრდის რისკი, ამიტომ საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი მთელი წლის განმავლობაში მაღალ ნიშნულზე შეინარჩუნა. პანდემიის პერიოდში ინფლაციის ზრდაზე მოქმედი ფაქტორებისა და საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობისა და სურსათის ფასების ზრდის შედეგად, საშუალო წლიური ინფლაცია 2020 წელთან შედარებით 4.4 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა და 9.6% შეადგინა. ამას დაემატა დაძაბულობა კავკასიის რეგიონში (ომი აზერბაიჯანსა და სომხეთს შორის), საარჩევნო ციკლი საქართველოში და მთავრობის მიერ განხორციელებული ფისკალური სტიმული. ზოგადად, ინფლაცია მნიშვნელოვან მსოფლიო გამოწვევად გადაიქცა პანდემიის დაწყების შემდეგ.

2021 წელს ინფლაციის მოსათოკად რეგულატორმა რამდენჯერმე გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, მთლიანობაში წლის განმავლობაში განაკვეთი 2.5 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა და 10.5% შეადგინა.

ინფლაცია და MPR საქართველოში

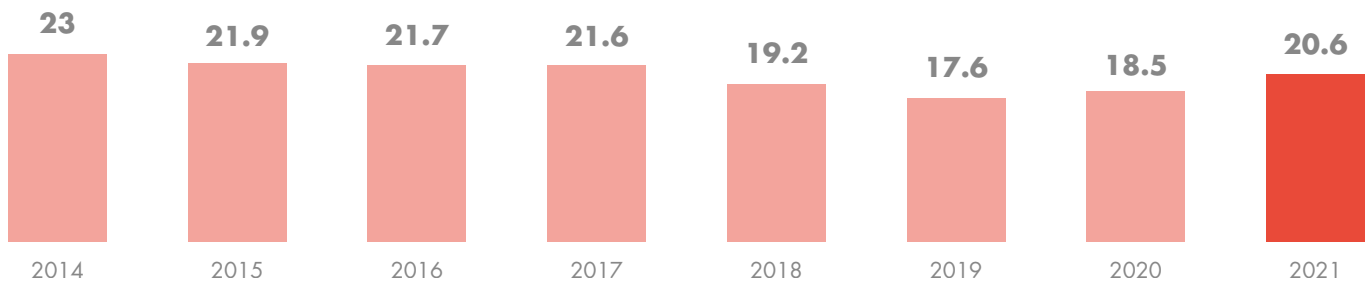
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური და ეროვნული ბანკი

დასაქმება და უმუშევრობა

2020 წლიდან საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა განაახლა და-საქმებისა და უმუშევრობის დათვლის მეთოდოლოგია. ახალი მეთოდოლოგიის მი-ხედვით, თვითდასაქმებულად აღარ ჩაითვლება საკუთარ საოჯახო მეურნეობაში მომუშავე პირი, რომელიც პროდუქციის უმეტეს ნაწილს პირადი მოხმარებისათვის აწარმოებს. ასეთი პირები გადანაწილდებიან უმუშევართა ან მოსახლეობის იმ კატე-გორიაში, რომელიც სამუშაო ძალად არ მოიაზრება. ახალი სტანდარტის დანერგვის გამო აუცილებელი გახდა ისტორიული მონაცემების გადაანგარიშება და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა უზრუნველყო 2010 წლიდან არსებული მონაცემების განახლება.

2020 წელთან შედარებით, 2021 წელს უმუშევრობის დონე 2.1 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა და 20.6% შეადგინა. ძირითადად, ეს გამოწვეული იყო პანდემიის შედეგად გამოწვეული კრიზისით, კერძოდ, ტურიზმის სექტორის მკვეთრმა გაუარესებამ საგრ-ძნობლად შეამცირა ამ სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა, მაშინ როცა პანდემი-ამდე ტურიზმი საქართველოს ეკონომიკაში მნიშვნელოვან წილს იკავებდა.

უმუშევრობის დონე

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული

ექსპორტი და იმპორტი

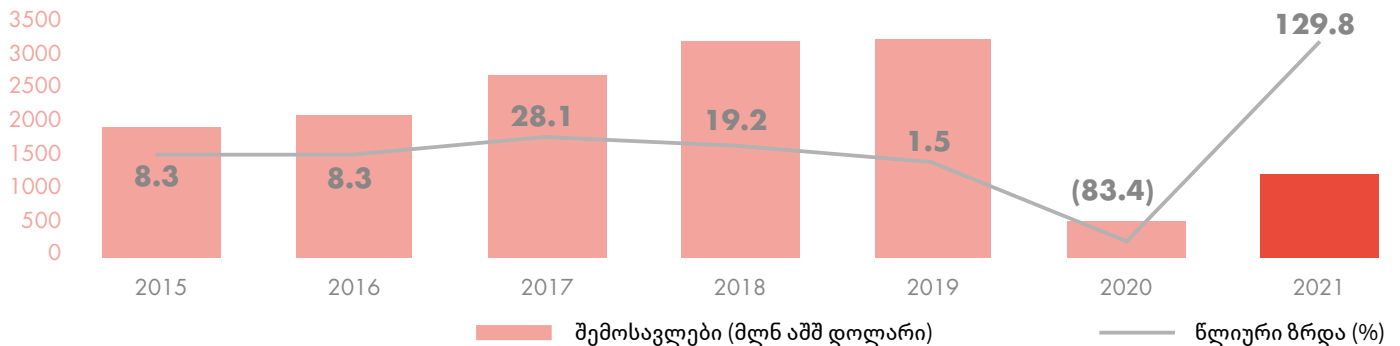
ეკონომიკის გახსნის ფონზე, 2021 წელს საქონლის ექსპორტმა 4,2 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 27%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედა-რებით. ექსპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებსა (47.6%) და ევროკავშირზე (16.9%).

ეკონომიკის გახსნამ, ტურიზმის ნაწილობრივმა აღდგენამ, ვალუტის გამყარებამ და გზავნილების მატებამ გაზარდა შიდა მოთხოვნა და, შესაბამისად, იმპორტიც. 2021 წელს საქონლის იმპორტმა 10,1 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 25.5%-ით მეტია. იმპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებზე (27.9%), ევროკავშირსა (22.9%) და თურქეთზე (18.1%).

ტურიზმი

პირველადი მონაცემებით, 2021 წელს 2019 წელთან შედარებით ეკონომიკის თითქმის ყველა სექტორი 100-120%-ით აღდგა, გარდა ტურიზმისა, რომელიც კვლავ დიდი გამოწვევის წინაშეა. ტურიზმმა და მასთან დაკავშირებულმა სექტორებმა 2021 წელს 2019 წელთან შედარებით დაახლოებით 40%-ით აღდგენა გამოავლინეს, ხოლო 2020 წელთან შედარებით 130%-იანი ზრდა დაფიქსირდა. ტურიზმიდან შემოსავალმა მთლიანობაში 1,245 მლნ აშშ დოლარს გადააჭარბა.

ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები საქართველოში

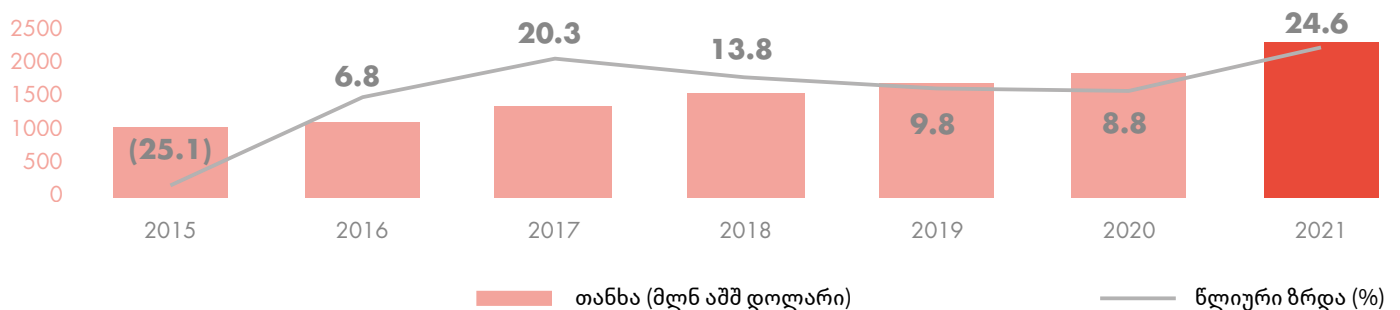
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2021 წელს ფულადი გზავნილების შემოღინება წლიურად 24.6%-ით (464 მლნ აშშ დოლარი) გაიზარდა და 2,350 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი წილი – 18.8% რუსეთზე მოდიოდა (441.4 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 3.6 პროცენტული პუნქტით ზრდას), მეორე ადგილი – 16.4%-ით ეკავა იტალიას (385.7 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 5.7 პროცენტული პუნქტით ზრდას), რომელსაც 12.1%-ით მოსდევდა აშშ (284.3 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 4.4 პროცენტული პუნქტით ზრდას), და საბერძნეთი 10,2% (240.1 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 1.9 პროცენტული პუნქტით ზრდას).

ფულადი გზავნილების შემოღინება საქართველოში

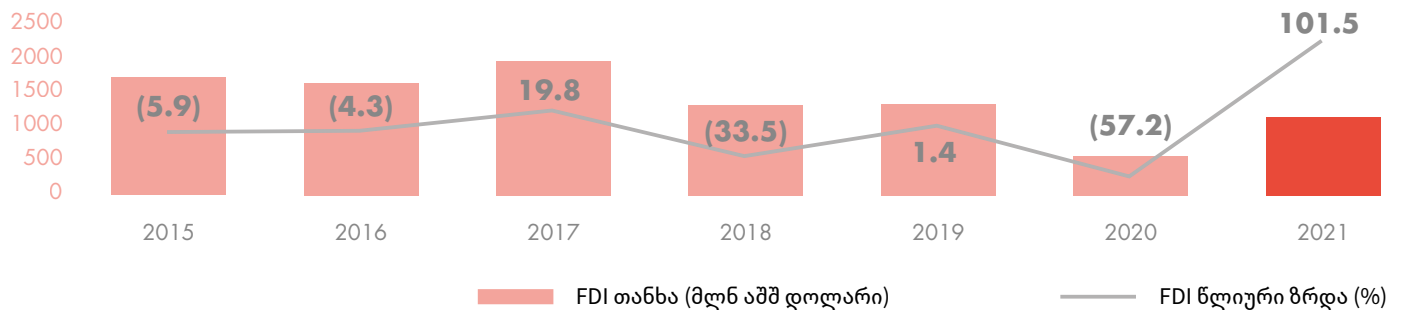
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით, 2021 წელს საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მოცულობამ 1,153 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 101.5%-ით მეტია 2020 წლის დაზუსტებულ მონაცემებთან შედარებით.

ამავე მონაცემებით, 2021 წელს განხორციელებული FDI-ის ყველაზე დიდი წილი – 38.5% – მოდიოდა ფინანსურ სექტორზე, რომელსაც მოსდევდა გართობა-დასვენება და სხვა სახის მომსახურება – 20%-ით და ენერგეტიკა 13.6%-ით.

FDI საქართველოში

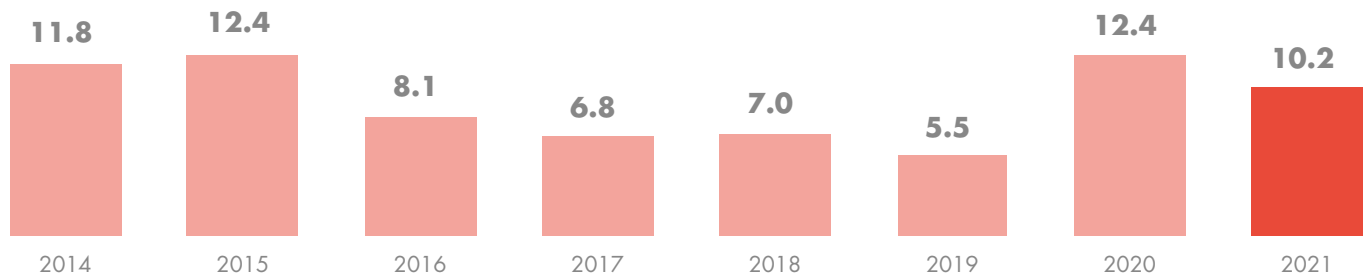

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მიმდინარე ანგარიში

2021 წელს 2020 წელთან შედარებით საგრძნობლად გაზრდილმა გზავნილებმა, ექსპორტმა, უცხოურმა ინვესტიციებმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა, ვალუტის გამყარებამ და ეკონომიკის გახსნამ დადებითი გავლენა იქონია მიმდინარე ანგარიშის ბალანზე. 2021 წელს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 8.4 % შეადგინა.

CA დეფიციტი მშპ-სთან მიმართებით საქართველოში (%)

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

გაცვლითი კურსები და უცხოური ვალუტის რეზერვები

2021 წელს 2020 წელთან შედარებით ლარის საშუალო წლიური გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით 3.6%-ით, ევროსთან მიმართებით 7.4%-ით და რუსულ რუბლთან მიმართებით 1.4%-ით გაუფასურდა, ხოლო თურქული ლირის მიმართ 15.8%-ით გამყარდა.

ლარის გაცვლითი კურსის გამყარება აშშ დოლართან და ევროსთან მიმართებით ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსისა და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსის, წლიდან წლამდე, შესაბამისად, 17.9 და 20.4%-ით ზრდაში აისახა. 2021 წლის უცხოური ვალუტის რეზერვების რაოდენობამ 3,784 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

ბიუჯეტის დეფიციტი და სამთავრობო ვალი მშპ-ის მიმართ

კოვიდ-19-ის პანდემიის ნეგატიური შედეგი უარყოფითად აისახა სახელმწიფო ბიუჯეტის პარამეტრებზეც და წინასწარი მონაცემებით 2021 წელს ბიუჯეტის დეფიციტი (IMF-ის პროგრამის მიხედვით) მშპ-ის 6.7%-ს შეადგენდა, რაც მნიშვნელოვნად აღემატება მაასტრიხტის კრიტერიუმების მიხედვით რეკომენდებულ 3%-იან ლიმიტს. მიუხედავად ამისა, შეინიშნება პოზიტიური ცვლილებები, კერძოდ, დეფიციტი 2.6 პროცენტული პუნქტით ნაკლებია 2020 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით.

წინასწარი მონაცემებით, 2021 წელს სამთავრობო ვალის მშპ-სთან შეფარდება 49.9%, შეადგინა, რაც 2020 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 10.6 პროცენტული პუნქტით ნაკლებია. ძირითადად, ეს გამოწვეული იყო ეკონომიკის აღდგენის პოზიტიური ტენდენციებით და ვალუტის კურსის გამყარებით (საქართველოს მთავრობის ძირითადი ვალი მოზიდულია აშშ დოლარში).

საკრედიტო ბაზარი

საკრედიტო ბაზარი განისაზღვრება როგორც კომერციული ბანკებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს რეზიდენტ შინამეურნეობებზე 100 ათასი ლარის ჩათვლით მაქსიმუმ 5 წლის დაფარვის ვადით გაცემული სესხების პორტფელი და ხელშეკრულებები.

2021 წელს, 2020 წელთან შედარებით, კომერციული ბანკების პორტფელი 23.88%-ით (1,430 მლნ ლარი) გაიზარდა და 7,421 მლნ ლარი შეადგინა. ანალოგიურ პერიოდში მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების პორტფელი გაიზარდა 14.86%-ით (176 მლნ ლარი) და 1,360 მლნ ლარი შეადგინა. შესაბამისად, საკრედიტო ბაზრის საერთო ზომა გაიზარდა 22.39%-ით (1,606 მლნ ლარი) და 8,781 მლნ ლარი შეადგინა.

2021 წელს 2020 წელთან შედარებით სასესხო კონტრაქტების ბაზარი გაიზარდა 2.05%-ით (67.1 ათასი) და 3.3 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. კომერციული ბანკების კონტრაქტები გაიზარდა 0.11%-ით (2.8 ათასი) და 2.65 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სასესხო კონტრაქტები კი 9.71%-ით (64.3 ათასი) შემცირდა და 726.7 ათასი სასესხო კონტრაქტი შეადგინა.

საერთაშორისო რეიტინგები

S&P Global
Ratings

S&P გლობალური რეიტინგი

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური მაკროეკონომიკური ტენდენციები და მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისი აისახა S&P საკრედიტო რეიტინგ-შიც, რომელშიც საქართველოს პერსპექტივის შეფასება პოზიტიურიდან ნეგატიურად შეიცვალა, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად BB დონეზე დარჩა. 2021 წლის პოზიტიური შედეგებიდან და 2022 წლის პოზიტიური მოლოდინებიდან გამომდინარე, S&P-მ გააუმჯობესა საქართველოს პერსპექტივის შეფასება ნეგატიურიდან სტაბილურამდე, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად დატოვა BB დონეზე.

კორპორაციული სტრატეგია

ჩვენი სტრატეგიაა გავხდეთ საქართველოში აგრო, მიკრო და მცირე მეწარმეებზე ფოკუსირებული საუკეთესო ბანკი. ჩვენი სტრატეგიაა აგრეთვე ვიყოთ მომხმარებლებზე ფოკუსირებული, ადამიანებზე ორიენტირებული და მონაცემებზე დაფუძნებული ინსტიტუტი. ზრდისა და განვითარების სტრატეგიის ფარგლებში, კრისტალის 2022–2023 წლების გეგმაა განაცხადის შეტანა საბანკო ლიცენზიის მისაღებად. ბანკის შესაფერისი ინსტიტუციური სიმნიფის, გეოგრაფიული დაფარვის, მომხმარებლებისა და თანამშრომელთა რაოდენობის მიღწევის შემდეგ, კრისტალი კონკურენციას უწევს საბანკო დაწესებულებებს, და არა მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებს, რომლებიც ზომით მას მნიშვნელოვნად ჩამორჩებიან. თუმცა, კრისტალის კონკურენტული შესაძლებლობები ბანკებთან შედარებით შეზღუდულია მიკროსაფინანსო ორგანიზაციის საქმიანობის მარეგულირებელი კანონმდებლობით და დადგენილი ნორმატიული მოთხოვნებით. საბანკო საქმიანობის ლიცენზია კრისტალს მისცემს საშუალებას უკეთ უზრუნველყოს თავისი მისიის შესრულება, რადგან კომპანიას მისცემს შესაძლებლობას, დაფინანსების წყაროების ეფექტიანი დივერსიფიკაციისა, რითაც დაფინანსების ხარჯებს უფრო პროგნოზირებადს გახდის, და ასევე შესაძლებლობას მიიღოს მომხმარებლებს ისეთი პროდუქტები, როგორიცაა მიმდინარე/შემნახველი საბანკო ანგარიშები და ანაბრები და, მეორე მხრივ, გაზარდოს მცირე ბიზნესების დაფინანსება. საბანკო საქმიანობის ლიცენზიის მიღების შემდეგ კრისტალი კვლავ მომხმარებელთა იმავე სეგმენტს მოემსახურება, მაგრამ უფრო მძლავრი ფინანსური და ინსტიტუციური პლატფორმიდან და, ამასთანავე, ყველა დაინტერესებული მხარისათვის შექმნის უფრო მეტ ღირებულებას.

საოპერაციო მიზნები

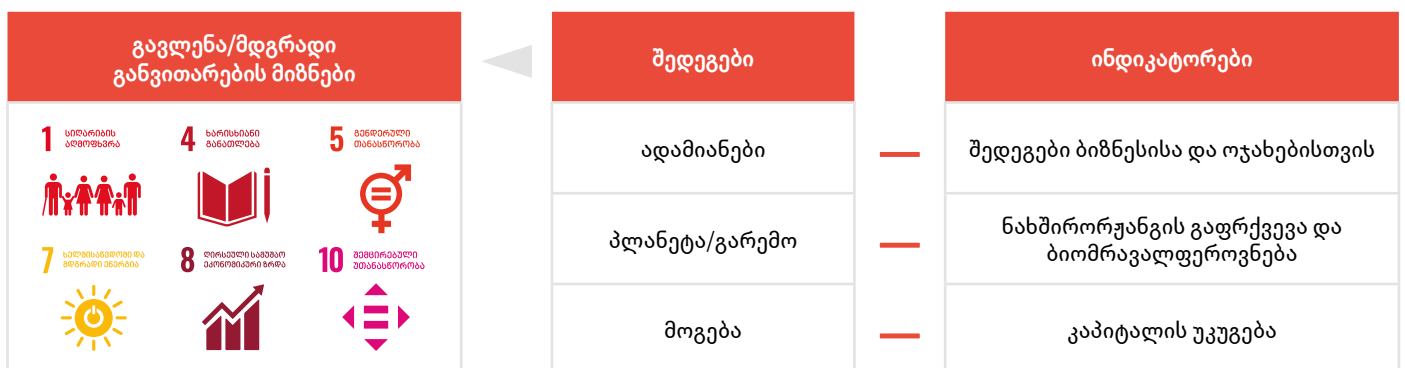
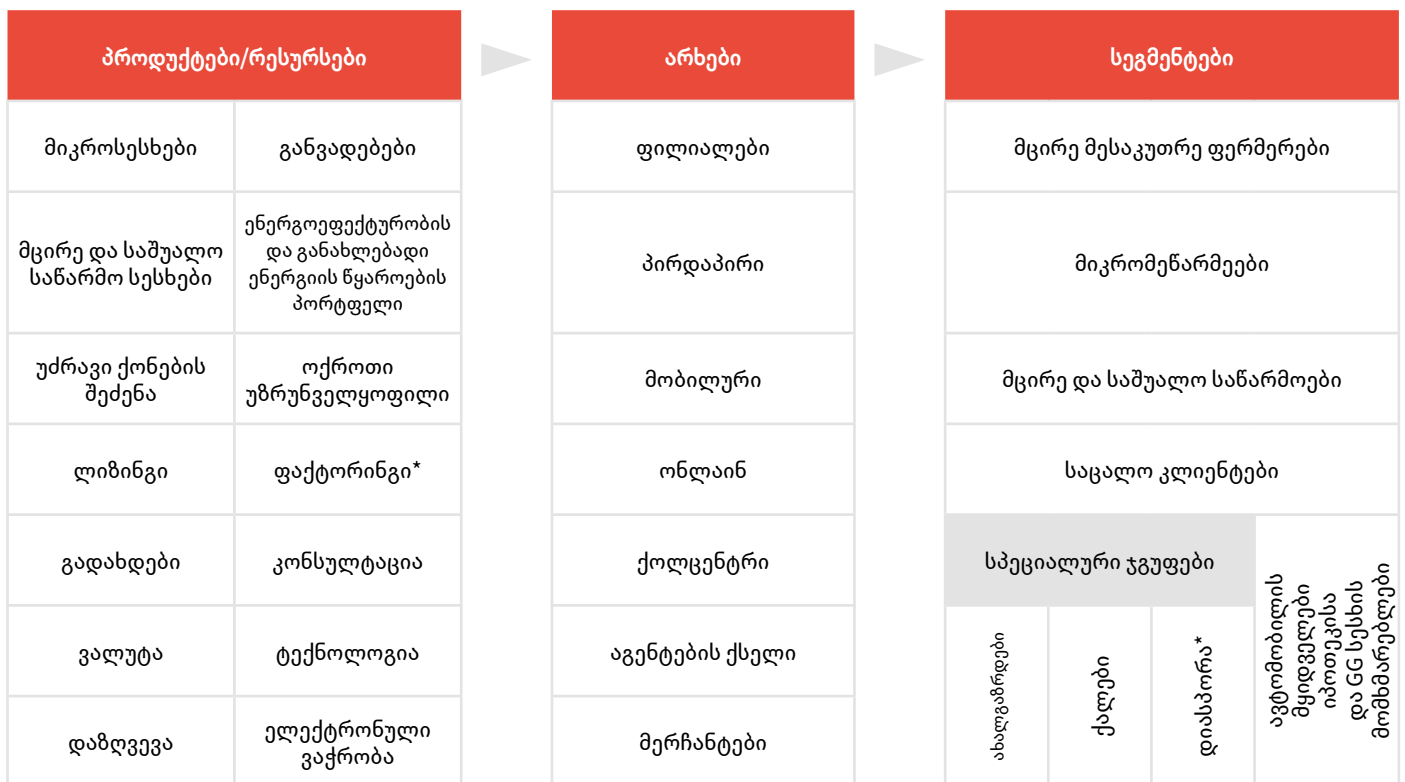
ჩვენი კორპორაციული სტრატეგიის განხორციელება დამოკიდებულია სტრატეგიული მიზნების დროულ და ეფექტიან შესრულებაზე. ეს ძირითადი მიზნებია:

- ◀ საბანკო საქმიანობის ლიცენზიის მოპოვება
- ◀ ავტომატიზებული საბანკო სისტემის დანერგვა (დასრულდა 2022 წელს).
- ◀ საკრედიტო პორტფელის გაზრდა
- ◀ არასაკრედიტო საქმიანობიდან შემოსავლების ზრდა
- ◀ ბიზნეს პროცესების დიგიტალიზაცია და ავტომატიზაცია
- ◀ ბრენდის განმტკიცება და მომხმარებელთა კმაყოფილების გაუმჯობესება
- ◀ კადრების მართვისა და ორგანიზაციული განვითარების სისტემების გაუმჯობესება
- ◀ რისკების მართვის გაუმჯობესება
- ◀ გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის გაძლიერება
- ◀ მონაცემთა მართვისა და ანალიზის გაუმჯობესება

კრისტალის ღირებულების შექმნის ჯაჭვი

კრისტალი არის საქართველოში მიკრო და მცირე მეწარმეებისა და ფერმერების განვითარების პლატფორმა, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში სიღარიბის აღმოფხვრას მეწარმეობის ფინანსური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მიმართულებით მდგრადი ხელშეწყობის გზით. ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაზე წარმოდგენილია კრისტალის ღირებულების შექმნის მოდელი, რომელიც ასახავს, თუ როგორ ვაღწევთ შედეგებს ჩვენი საქმიანობით, რომელიც პროდუქტებს/რესურსებს, მომსახურების არხებსა და მომხმარებელთა სეგმენტებს მოიცავს, ვითვალისწინებთ რა 3P-ს პრინციპს (ადამიანები (People), პლანეტა/გარემო (Planet) და მოგება (Profit)). როგორც წინამდებარე ინტეგრირებულ ანგარიშში არის ხაზგასმული, ჩვენ შევიმუშავებთ მითითებული შედეგების შეფასების მეთოდოლოგია. ხსენებული შედეგები კი ხელს უწყობს გაეროს მდგრადი განვითარების ექვსი მიზნის მიღწევას.

ჩვენ მხარს ვუჭერთ მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და მცირე ფერმერებს მთელი საქართველოს მასშტაბით ბიზნესის პოტენციალის გაცნობიერებაში, ფინანსური სტაბილურობის მიღწევაში და ცხოვრების დონის გაუმჯობესებაში. როგორც სოციალურად აქტიური მოთამაშე, კრისტალი მომხმარებელს სთავაზობს პასუხისმგებლიან, ინოვაციურ და მწვანე ფინანსურ გადაწყვეტილებებს, კლიენტთა ეკონომიკური წარმატებისათვის მნიშვნელოვან გამოცდილებასთან ერთად.

*სამომავლო პროდუქტები და სეგმენტები

შედეგები 2021 წელს

ადამიანები

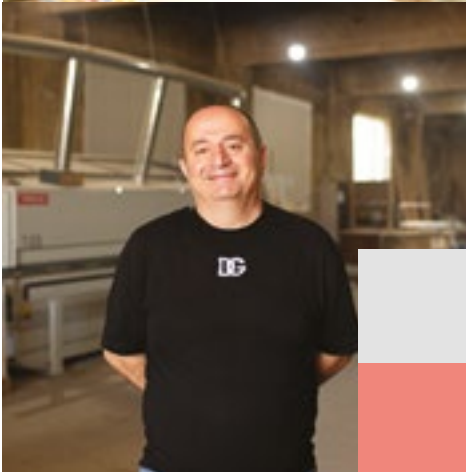
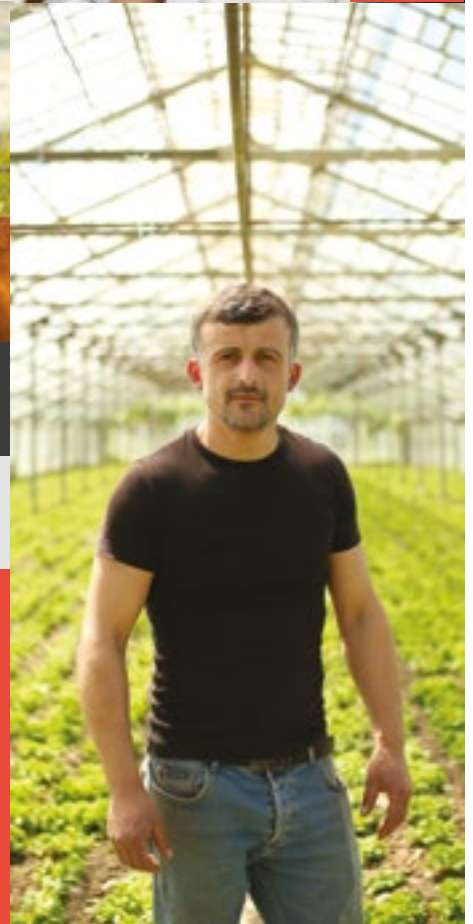
პლანეტა/გარემო

მოგება

160,000 მომხმარებლის მომსახურება		2021 წელს კაპიტალის უკუგებაშ შეადგენდა 5.4%-ს. კომპანიამ გაიმყარა ინსტიტუციური შესაძლებლობები, რაც მომდევნო წლებში მომგებიანობის ზრდაში აისახება.
სესხის საშუალო თანხა 2.200 ლარი	11.7 მლნ ლარის მწვანე პორტფელი	
ქალი მომხმარებლები 60.1%.	ენერგოეფექტური და განახლებადი ენერგიის პროდუქტი ხელმისაწვდომი გახდა 7,500 მომხმარებლისათვის	2021 წლის ფინანსური ანგარიში და აუდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოცემულია ქვემოთ.
არა ურბანული-მსესხებლები 53.6%	გარემოში არ გაიფრქვა 377 ტონა CO2	

ბიზნესმოდელები

კრისტალი არის საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია, რომელიც მომხმარებლებს უწევს სხვადასხვა ფინანსურ და არაფინანსურ მომსახურებას და მათი განვითარების პლატფორმის როლს ასრულებს. ჩვენი კონკურენტული უპირატესობაა მომხმარებელზე ფოკუსირებული ბიზნესმოდელი, რომელიც მიკროსაფინანსო სექტორში საუკეთესო მომსახურების განვითარებას ორიენტირებულია. კრისტალი მომხმარებელს მომსახურებას უწევს ფილიალებისა და ციფრული არხების საშუალებით. 2020 წლის ბოლოსათვის კრისტალი საქართველოს მასშტაბით 50 ფილიალით არის წარმოდგენილი. ამასთან, ჩვენი ელექტრონული კომერციის/გარე განვადებისა და ონლაინ საკრედიტო პლატფორმები კვლავ განაგრძობს ახალი მომხმარებლების მოზიდვას ონლაინარხების მეშვეობით. ჩვენი საკრედიტო მიმართულება პროდუქტების ფართო სპექტრს სთავაზობს როგორც საცალო, ისე ბიზნეს-მომხმარებლებს. კრისტალთან ურთიერთობა განსაკუთრებული გამოცდილებაა მომხმარებელთათვის, რადგან იგი იღებს მათთვის კომფორტულ და ინოვაციურ მიკროსაფინანსო გადაწყვეტილებებს, უზრუნველყოფს ღრმად პერსონიზებულ კონსულტირებას და აქვს ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამები, რომლებიც მათ განვითარებას ემსახურება.

ჩვენი არასაკრედიტო მიმართულება მოიცავს საოპერაციო პროდუქტების ფართო სპექტრს, მათ შორის, ანგარიშსწორებას, ფულის გადარიცხვას, ვალუტის გადაცვლას, დაზღვევას და მათთან დაკავშირებულ საოპერაციო მომსახურებას. კრისტალის დაფინანსების წყაროები დივერსიფიცირებულია, რადგან დაფინანსება ძირითადად უცხოური ფინანსური ინსტიტუტებიდან შემოდის, თუმცა ადგილობრივი კომერციული ბანკებიც დაფინანსების მნიშვნელოვანი წყაროა. კრისტალმა განვითარა დაფინანსების ისეთი ალტერნატიული წყაროებიც, როგორებიცაა კორპორაციული ობლიგაციების გამოშვება და განთავსება. ჩვენ განსაკუთრებულ ყურადღებას ვუთმობთ ჩვენი პროდუქტების, შიდა სისტემების, პოლიტიკისა და პროცედურების შემუშავებას, პერსონალის უნარების, ასევე კორპორაციული კულტურის განვითარებას პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების პრაქტიკის უზრუნველსაყოფად. კომპანია დადებითი რეპუტაციით სარგებლობს მომხმარებელთან, დამფინანსებლებთან, მარეგულირებელსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან.

მნიშვნელოვანი ბიზნესსიახლეები

2021 წელი კვლავ პანდემიასთან ბრძოლის წელი იყო, თუმცა წინა წლისგან განსხვავებით, ქვეყანაში მოქმედი ბიზნესების დიდი ნაწილი გადაერთო ახალ რეალობაზე და ადაპტირდა ახალ მოცემულობასთან. კრისტალი ბაზრის მოთხოვნებს და გამოწვევებს 2021 წელსაც მაქსიმალურად ოპერატიულად და ჩვეული მოქნილობით ხვდებოდა. შედეგად, კომპანია წლის განმავლობაში მოემსახურა 160,000 მომხმარებელს, რაც წინა წლის მაჩვენებელზე 14,4%-ით მეტია. 2021 წელს კრისტალის საკრედიტო პორტფელი 11,6%-ით გაიზარდა და 368 მლნ ლარს გადააჭარბა.

2021 წელს კომპანიამ მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განახორციელა. კერძოდ, ერთი ქოლგის ქვეშ მოაქცია ყველა ბიზნეს ფუნქცია, მათ შორის, ციფრული ბიზნესის მიმართულება, რაც მომავალში ბიზნესის უფრო ეფექტიან მართვასა და ტექნოლოგიურ განვითარებას უზრუნველყოფს.

გასულ წელს კრისტალმა წარმატებით დაანერგა ახალი ძირითადი საოპერაციო სისტემა, რასაც წინ უძღოდა კომპანიაში მოქმედი ბიზნეს პროცესებისა და პროცედურების ინვენტარიზაცია, განახლება და ახალ სისტემასთან მორგება. სისტემის ცვლილების ფარგლებშივე მოხდა კომპანიის საკრედიტო პროდუქტებისა და პროცესების ძირეული განახლება და ოპტიმიზაცია. აღნიშნული ცვლილებით მნიშვნელოვნად გაიზარდა მომხმარებლების მომსახურების სისწრაფე და ხარისხი.

2021 წლის დასასრულს კრისტალის 30 ფილიალი გადავიდა 6-დღიან სამუშაო კვირაზე, შედეგად, კრისტალის სერვისები და მომსახურება მეტი მომხმარებლისათვის გახდა ხელმისაწვდომი, რაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯია საფინანსო სექტორში კონკურენტ უნარიანობისა და მომხმარებელთა ერთგულების ზრდის თვალსაზრისით.

კრისტალი განაგრძობდა ქსელის განვითარებას. 2021 წელს სამი განსხვავებული კონცეფციის სერვისცენტრმა დაიწყო ფუნქციონირება, რაც ჩვენს მომხმარებლებს არასაკრედიტო პროდუქტების მიღებაში დაეხმარება. აგრეთვე, შეიქმნა განვადების ორი ცენტრი, რომელთა მიზანი ყველა არხიდან მიღებული განვადების განაცხადების მიღების, დამუშავებისა და მომხმარებლის სწრაფი მომსახურების უზრუნველყოფაა. 2021 წელს მიღებულ და დამუშავებულ იქნა >225 000 განაცხადი, რაც 31,5%-ით მეტია წინა წელთან შედარებით.

ამავდროულად კომპანია მეტად ფოკუსირდა მომხმარებლების მომსახურების დიגי-ტალიზაციაზე, რამაც უზრუნველყო ონლაინსესხების პორტფელის დამატებით 3 მლნ ლარით ზრდა. საპილოტე რეჟიმში განხორციელდა 5000 ლარამდე ექსპრეს სესხების გაცემის პროექტი, რაც გულისხმობს მომსახურებას მომხმარებლის ბიზნეს ლოკაციაზე.

კომპანია შეუერთდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის (RS) ცენტრალურ ბაზას და შემოსავლების შესახებ ზუსტი ინფორმაციის ხელმი-საწვდომობით გაზარდა მომხმარებლების მომსახურების ხარისხი და სისწრაფე.

გასულ წელს ფულადი გზავნილით ისარგებლა >50 000 მომხმარებელმა, მთლიანობაში შესრულდა >180 000 ტრანზაქცია. გზავნილებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი 2021 წელს 2020 წელთან შედარებით 38 %-ით გაიზარდა და >540 000 ლარი შეადგინა. კომპანია აგრეთვე ჩაება საერთაშორისო გზავნილების სისტემა Western Union-ში. წლიურმა ბრუნვამ აღნიშნულ სისტემაში 23 600 000 ლარი შეადგინა.

კრისტალმა სიცოცხლის დაზღვევის პროდუქტის მიმართულებითაც მნიშვნელოვანი ცვლილებები განახორციელა. დაზღვეული საკრედიტო პორტფელი 32%-ით გაიზარდა და პორტფელის მოცულობამ 182 000 000 ლარი შეადგინა.

2021 წლის აგროსეზონის განმავლობაში, მთლიანობაში გაიყა >700 სადამზღვევო პო-ლისი, საიდანაც მთლიანი მოზიდული სადამზღვევო თანხა შეადგენდა >450 000 ლარს. აგროდაზღვევის ფარგლებში კახეთსა და შიდა ქართლში სტიქიის შედეგად დაზარა-ლებულ მომხმარებლებს აუნაზღაურდათ >360 000 ლარის ზარალი.

კრისტალი მჭიდროდ თანამშრომლობდა DFC/Sida-სთან საკრედიტო საგარანტიო სქემის ხელშეკრულების ფარგლებში. შექმნილი ფინანსური კრიზისის ფონზე, საგა-რანტიო სქემა გარკვეულ თავდაჯერებასა და სითამამეს მატებს კომპანიას მომხმა-რებლების დაფინანსების კუთხით, რაც, თავის მხრივ, მნიშვნელოვნად ზრდის ჩვენი მომხმარებლის ხელმისაწვდომობას ფინანსურ რესურსზე. 2021 წელს გარანტიის ქვეშ დაგენერირდა 10 000 000 ლარის პორტფელი.

გასული წლის განმავლობაში კრისტალი კვლავაც განაგრძობდა მწვანე და ენერგო-ეფექტური დაკრედიტების განვითარებას. ამ პორტფელმა შეადგინა >12 000 000 ლარი, რაც ენერგოეფექტურობის გლობალური მიზნის შესრულებაში წვლილის შეტანას ემსახურება. მზის ენერგიის სისტემების გამოყენების წასახალისებლად, სტრატეგიულ პარტნიორებთან ერთად განხორციელდა შეხვედრები მომხმარებლებთან, რაც მიზ-ნად ისახავდა მომხმარებლების ცნობიერების ამაღლებას, მათთვის მზის ენერგიის სისტემების ეკოლოგიური და ეკონომიური სარგებლის გაცნობასა და შეღავათიანი სესხების შეთავაზებას.

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება

2021 წელს კრისტალმა 50 მლნ აშშ დოლარზე მეტი დაფინანსება მიიღო საერთაშორისო და ადგილობრივი პარტნიორებისაგან. მათ შორის, მნიშვნელოვანია უცხოელი პარტნიორების კონტრიბუცია, რომლის წილმაც 68% შეადგინა, ხოლო 32% ადგილობრივი ბანკებიდან იქნა მოზიდული. მიღებული რესურსების 30% მიიმართა პორტფელის ზრდისაკენ, ხოლო დარჩენილი მოცულობა არსებული ვალდებულებების დაფინანსებას მოხმარდა.

2021 წელს ვითანამშრომლეთ შემდეგ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან: ჰოლანდიის განვითარების ბანკი (FMO), BlueOrchard, Symbiotics, responsAbility, Bank Im Bistum, TripleJump, EFA. კრისტალმა აგრეთვე გააღრმავა თანამშრომლობა ადგილობრივ პარტნიორებთან და ამ მხრივ, მთლიანობაში, ხუთი მსხვილი ბანკი მოიცვა. დამატებით 2021 წელს კრისტალს წვდომა ჰქონდა 68.3 მლნ ლარის საკრედიტო რესურსსა და 50 მლნ დოლარის ჰეჯირების პროდუქტზე, რომლებიც საქართველოს ეროვნული ბანკის მხარდაჭერით იქნა გამოყოფილი. 2021 წლის ბოლოს ეროვნული ბანკის საკრედიტო ხაზის ათვისების მაჩვენებელი 48%-ს შეადგენდა. საბოლოოდ, კომპანია სრულად იყო უზრუნველყოფილი ფინანსური რესურსებით და დაზღვეული იყო ლიკვიდურობის რისკებისაგან.

წლის ტრანზაქციებიდან აღსანიშნავია BlueOrchard-ის მხარდაჭერა კრისტალის კაპიტალის გაძლიერების მიმართულებით. ფონდმა 3 მლნ დოლარის მოცულობის სუბორდინირებული სესხი გამოუყო კრისტალს, რომლის მეშვეობითაც კომპანიამ მნიშვნელოვნად გააუმჯავრა პოზიციები კაპიტალის ადეკვატურობის მიმართულებით. მსგავსი ტიპის ფინანსური რესურსი მნიშვნელოვან როლს თამაშობს კომპანიის სტაბილურ და მდგრად განვითარებაში. 2021 წელს აგრეთვე ჩატარდა მუშაობა კრისტალ ლიზინგის დაფინანსების მიმართულებით, რომლისთვისაც მთლიანობაში 8 მილიონი ლარის სესხის მობილიზება მოხდა.

2021 წელს განხორციელებული ტრანზაქციების პარტნიორები

2021 წლის ტექნიკური დახმარება

2021 წელი შედეგიანი აღმოჩნდა განვითარებისათვის მოზიდული 700,000 ლარზე მეტი ღირებულების ტექნიკური მხარდაჭერის პროგრამების სიუხვითაც, რომლებშიც კრისტალის თანამონაწილეობამ თითქმის 30% შეადგინა. აღნიშნული მიმართულებით კრისტალი აქტიურად თანამშრომლობდა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ფონდთან (EFSE), ფონდთან მწვანე ზრდისათვის (GGF), Proparco-სა და ევროპის საინვესტიციო ბანკთან (EIB).

გარდა ამისა, მოლაპარაკებები აქტიურად მიმდინარეობდა ჰოლანდიის განვითარების ბანკთან (FMO), რომელმაც 2021 წელს გამოყოფილი დაფინანსების ფარგლებში კრისტალისათვის განავითარა საბანკო ტრანსფორმაციის მხარდაჭერის საგრანტო პროგრამა. ეს მასშტაბური მოცულობის პროგრამა 2-წლიან თანამშრომლობასა და კრისტალის სისტემურ განვითარებას გულისხმობს და მისი განხორციელება 2022 წლის მე-2 კვარტალში დაიწყება.

ლიზინგის ბიზნესი

ლიზინგის ბიზნესი

2021 კრისტალისათვის იყო მეორე წელი ლიზინგის ოპერაციების წარმოების თვალსაზრისით. ეს წელი გამოირჩეოდა პოსტპანდემიური გამოწვევებით, თუმცა მიუხედავად ამისა, კრისტალმა შეძლო ლიზინგის ისეთი მიმართულებების გაუმჯობესება, როგორებიცაა საოპერაციო ეფექტიანობის მართვა, სექტორებში ლიზინგის პორტფელის გაზრდა, მომწოდებლებთან ურთიერთობა, სოფლის განვითარების სააგენტოს პროექტების ფარგლებში თანამშრომლობა, ბიზნესასოციაციებსა და საკონსულტაციო კომპანიებთან თანამშრომლობა. ასევე გაგვიუმჯობესდა გამოცდილება აქტივების მეორადი ბაზრის სპეციფიკაციების ცოდნის ნაწილში.

აგროლიზინგის განვითარებისათვის მივიღეთ საკონსულტაციო მხარდაჭერა FinExCoop Georgia-საგან – ფრანკფურტის სკოლის, საფრანგეთის განვითარების სააგენტოს AFD და Mercy Corps Georgia-ს მიერ დაფუძნებული ორგანიზაციისაგან, რომელიც საქართველოში ხელს უწყობს ფერმერული კლასტერებისა და კოოპერატივების განვითარებას.

მეორე საოპერაციო წელს კომპანიამ შეძლო ლიზინგის პორტფელის 150%-მდე გაზრდა და (2.3 მლნ ლარიდან 5.8 მლნ ლარამდე), ხოლო მთლიანობაში კი წლის ბოლოსთვის გარესაბაღანსო კონტრაქტების ჩათვლით მივაღწიეთ 7.1 მლნ ლარის ოდენობის პორტფელს. წლის მანძილზე დავაფინანსეთ 7.8 მლნ ლიზინგოპერაციები და მოვემსახურეთ 170-ზე მეტ ბიზნესმომხმარებელს.

როგორც ახალმა მოთამაშემ, მოვიპოვეთ ლიზინგის ბაზრის მოკრძალებული, 1.8%-ნი წილი ოთხ ქართულ სალიზინგო კომპანიას შორის. ხოლო მთლიანობაში, წლის განმავლობაში, შემოსავალმა 1.22 მილიონი ლარი შეადგინა. საოპერაციო ხარჯების კოეფიციენტი შემცირდა 23%-დან 15%-იან მაჩვენებლამდე. რაც შეეხება უმოქმედო ვალების კოეფიციენტს NPL (par>90 + რესტრუქტურისაცია), მან 6.5% შეადგინა, საიდანაც რისკის ხარჯი (Cost of Risk) შეადგენს 2.97%-ს. შესაბამისად, წლიური საოპერაციო შედეგმა ლიზინგის მიმართულებით ნაცვლად დაგვემიღო 230 000 ლარის ზარალისა, 83000 ლარის ზარალს შეადგინა.

2022 წლის მნიშვნელოვანი გვერდები:

- ◀ დამოუკიდებელი კომპანიის პირობებში ლიზინგის პორტფელის 17 მლნ ლარამდე ზრდა
- ◀ სექტორული დივერსიფიკაციის მიღწევა ისეთ სექტორებს შორის, როგორებიცაა მშენებლობა, მედიცინა, ესთეტიკა, სოფლის მეურნეობა, გადამამუშავება, მოპოვება, წარმოება, ტრანსპორტი და ლოგისტიკა
- ◀ მწვანე და ენერგოეფექტური დაფინანსების გამოცდილების გაუმჯობესება
- ◀ გაყიდვის არხების ეფექტიანობის გაუმჯობესება
- ◀ ბაზრის წილის ფაქტობრივი გაორმაგება 1.8%-დან 3.5%-მდე
- ◀ თანამშრომელთა კვალიფიკაციის გაუმჯობესება

დაგეგმილი პარამეტრები 2022 წლისათვის:

	ფაქტობრივი 2021	გეგმიური 2021	გეგმიური 2022
კლიენტების რაოდენობა	171	240	360
პორტფელი	7.1 მლნ.	12 მლნ.	18.4 მლნ.
კონტრაქტების რაოდენობა (აქტივები)	259	360	508
ვადგადაცდილება > 90 დღე	3.69%	5.5%	4%
რესტრუქტურისაცია	2.7	4%	4%
NPL (PAR 90 + რესტრუქტურისაცია)	6.5%	5.5%	8%
რისკის ხარჯი	2.9%	2.2%	2.9%
მომგებიანობა (yield)	24.28%	22.87%	24.11%
თანამშრომლების რაოდენობა	12	17	23
ფილიალების რაოდენობა	1	1	1

მთავარი რისკები და განუსაზღვრელობა

რისკის მართვის სისტემის ძირითადი პრინციპები

რისკის მართვის გამართული და ეფექტიანი სისტემის არსებობა, რომელიც საერთაშორისო სტანდარტებსა და საუკეთესო პრაქტიკაზე იქნება დაფუძნებული, ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზანია, რომელიც, თავის მხრივ, კომპანიისათვის უზრუნველყოფს შესაძლებლობას:

- ◀ დროულად იყოს ინფორმირებული არსებული რისკებისა და საფრთხეების შესახებ;
- ◀ მოახდინოს შესაძლო დანაკარგების პრევენცია და ინციდენტების ეფექტიანი მართვა;
- ◀ შექმნას გადაწყვეტილების მიღებისა და დაგეგმვის სანდო საფუძვლები;
- ◀ გაზარდოს მიზნების მიღწევის ალბათობა;
- ◀ გააუმჯობესოს კონტროლი, ოპერაციული ეფექტიანობა და ორგანიზაციის მდგრადობა;
- ◀ შესაბამისობაში იყოს მარეგულირებლის მოთხოვნებსა და საერთაშორისო სტანდარტებთან;
- ◀ რისკის მართვის სისტემა თანხვედრაში იყოს კომპანიის ბიზნესსტრატეგიასთან და ხელს უწყობდეს კომპანიის სტრატეგიული მიზნების მიღწევას.

რისკების მართვის სისტემა ემყარება სამი დონის დაცვის პრინციპს, რომლებიც ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად ფუნქციონირებს:

პირველი დონე

ბიზნესერთეული, ოპერაციული მენეჯმენტი, რომელიც პასუხისმგებელია ყოველდღიურ ოპერაციებში რისკების მართვასა და კონტროლზე

მეორე დონე

რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეულები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან რისკის მართვის სისტემის შემუშავებასა და განახლებაზე, რისკის მართვის ინსტრუმენტების დანერგვაზე

მესამე დონე

დამოუკიდებელი შიდა აუდიტი, რომელიც გასცემს რწმუნებას ბანკის რისკების მართვის ჩარჩოს ეფექტიანობის შესახებ.

რისკის მართვის ჩარჩოს ძირითადი პროცესები

რისკის მართვის ჩარჩო უზრუნველყოფს:

- ◀ რისკის იდენტიფიკაციას;
- ◀ რისკის შეფასებას (რაოდენობრივი და ხარისხობრივი);
- ◀ რისკის ეფექტიანი მართვის მიზნით რეკომენდაციების შემუშავებას;
- ◀ საბოლოო რისკის დონის შესაბამისობის დადგენას რისკის მადასთან;
- ◀ რისკის მონიტორინგს და ახალი რისკების იდენტიფიკაციას შემდგომი მართვის მიზნით;
- ◀ რისკის შესახებ გამართულ ანგარიშებას;
- ◀ რისკის პროცესის ეფექტიანობის შეფასებას და განახლებას.

რისკის მართვა 2021 წელს

რისკის მართვის სისტემის მონიტორინგი და განახლება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრინციპია. აუცილებელია სისტემა კომპანიასთან ერთად ვითარდებოდეს და მუდამ იყოს შესაბამისობაში საუკეთესო პრაქტიკებსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნებთან.

მმართველობითი გაუმჯობესება

კრისტალის აქციონერები და სამეთვალყურეო საბჭო უზრუნველყოფს კომპანიის რისკის მართვის სისტემის განვითარებას და განახლებას საბანკო სტანდარტების შესაბამისად, რაც ამ შემთხვევაში გამოიხატა ცვლილებით კომპანიის მენეჯმენტში – შემოღებული იქნება რისკების უფროსი ოფიცრის ფუნქცია, რომელიც უზრუნველყოფს რისკების კონსოლიდირებული და ერთიანი სტანდარტით მართვას და რისკების მიმართულების გათვალისწინებას მენეჯმენტის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

სისტემური გაუმჯობესება

გადაიხედა და განახლდა რისკის მართვის ჩარჩო, რომელიც სრულად ასახავს კომპანიის ხედვას რისკის მართვის სისტემის შესახებ და შესაბამისობაშია საუკეთესო საბანკო პრაქტიკებთან.

გამომდინარე რისკის მართვის სისტემის სტანდარტიდან, კომპანიამ შეცვალა ფინანსური რისკების მართვის პროცესი – ფინანსური რისკების მართვა გამოეყო ფინანსურ დირექტორატს და ცალკე დირექტორატად ჩამოყალიბდა.

პროგრამული გაუმჯობესება

რისკის მართვის პროცესის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ელემენტია ხელმისაწვდომი და გამართული მონაცემთა სისტემა. სწორედ ეს არის ერთ-ერთი მიზეზი, რომლის გამოც კომპანიამ დაგეგმა და განახორციელა ძირითადი საბანკო პროგრამის ცვლილება, დაინერგა ALTA.

ასევე მნიშვნელოვანი ცვლილებები შევიდა ECL (მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგის) კალკულაციის ავტომატიზების პროცესში, განხორციელდა მნიშვნელოვანი პროექტი აუდიტორული კომპანია KPMG-ს კონსულტირებით. პროექტმა უზრუნველყო ECL კალკულაციის პროცესის მნიშვნელოვანი ავტომატიზება, რაც მინიმუმამდე ამცირებს ადამიანის ჩარევას და უზრუნველყოფს კონტროლირებად და სანდო პროცესს.

პროცესების და ინსტრუმენტების გაუმჯობესება

მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება მოხდა AML (ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო) პროცესის მიმართულებით: მთლიანად განახლდა პროცედურა/პოლიტიკა, გაუმჯობესდა „ივნობდე შენს კლიენტს“ და რისკის მინიჭების პროცესი, გაუმჯობესდა საექსპორტ-ტრანზაქციების მონიტორინგის პროცესი და აშ.

საქართველოს ეროვნულ ბანკთან მჭიდრო თანამშრომლობის შედეგად განახლდა დაკრედიტების პოლიტიკა, რისი მიზანიც იყო მიგვეღწია პოლიტიკის ეროვნული ბანკის რეგულაციასთან და მითითებებთან სრული შესატყვისობისათვის, რაც, თავის მხრივ, უზრუნველყოფს ქარბვალთანობის წინააღმდეგ ბრძოლას. კრისტალი სრულად იზიარებს და ითავისებს საქართველოს ბანკის მოცემულ მანდატს.

დაკრედიტების პოლიტიკის განახლებისას ასევე მნიშვნელოვანი ფაქტორი იყო პანდემიის ეფექტის გათვალისწინება პროცესში, სრულად იქნა იდენტიფიცირებული პანდემიის გავლენა სხვადასხვა სეგმენტზე, რაც შესაბამისად აისახა ყოველი მოცემული სეგმენტის დაკრედიტების სტანდარტში.

მიუხედავად მრავალი გამოწვევისა (პანდემია, ინფლაცია, კურსის არასტაბილურობა და ა.შ.), კრისტალის პორტფელმა მაღალი სტაბილურობა გამოავლინა, ეს კი მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული სწორი დაკრედიტების პროცესსა (გადახდისუნარიანობის სწორი ანალიზი და პასუხისმგებელი დაკრედიტების პრინციპი) და პორტფელის დივერსიფიკაციის მაღალ მაჩვენებელზე. მოცემული პროცესი უზრუნველყოფილია კომპანიის რისკების მაღის დოკუმენტით და დაკრედიტების პოლიტიკით.

საოპერაციო რისკების მიმართულებით განახლდა RED (სარისკო შემთხვევების მონაცემთა ბაზა) მეთოდოლოგია და პროგრამული უზრუნველყოფა, მოცემული პროცესი სრულად შეესაბამება ეროვნული ბანკის მოთხოვნებს.

სრულად განახლდა მომხმარებელთა უფლებების მართვის პროცესი.

ფინანსური რისკების ნაწილში სრულად განახლდა ლიკვიდურობის და სავალუტო რისკების მართვის პოლიტიკები; პოლიტიკებში მოცემული ინსტრუმენტები შეესაბამება საბანკო სტანდარტებს.

რისკის მართვა 2022 წელს (დაგეგმილი გაუმჯობესებები)

პროცესების და ინსტრუმენტების გაუმჯობესება:

- ▶ საქართველოს ეროვნულ ბანკთან მჭიდრო თანამშრომლობის რეჟიმში AML (ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო) პროცესის კიდევ უფრო გაუმჯობესება, რომელიც სრულად იქნება შესაბამისობაში გამკაცრებულ კანონმდებლობასთან;
- ▶ Risk self assessment (რისკის თვითშეფასება) პროცესის დანერგვა, რომელიც კომპანიას დაეხმარება ყველა ბიზნესპროცესის რისკის სრულად შეფასებაში;
- ▶ Key risk indicators პროცესის დანერგვა, რომელიც ხელს შეუწყობს კომპანიას, ადრეულ ეტაპზე მოახდინოს რისკის იდენტიფიკაცია და შეფასება, რაც, თავის მხრივ, გააძლიერებს რისკის შემცირების პროცესს;
- ▶ New risk approval (ახალი რისკის დამტკიცება) პროცესი, რომელიც საშუალებას მისცემს კომპანიას, საწყის ეტაპზე შეაფასოს და გაითვალისწინოს ახალი პროცესის, ახალი პროდუქტის დანერგვის შედეგად მოსალოდნელი რისკები;
- ▶ შესაბამისობის პროცესის გაუმჯობესება – კომპანიის მიზანია, მოცემული პროცესი სრულად იყოს შესაბამისობაში საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკებთან;
- ▶ კონტრაგენტის რისკის მართვის პროცესის გაუმჯობესება, რაც საშუალებას მიცემს კომპანიას, დროულად შეაფასოს კონტრაგენტის ფინანსური მდგომარეობა და თავიდან აიცილოს საკონტრაქტო ვალდებულების შეუსრულებლობის რისკი;
- ▶ საფასო რისკის და კაპიტალის ადეკვატურობის მართვის პროცესის გაუმჯობესება, რათა იგი შეესაბამებოდეს ეროვნული ბანკის მოთხოვნებსა და საუკეთესო საბანკო პრაქტიკებს.

ხელმისაწვდომი და სანდო მონაცემები რისკის მართვის უმნიშვნელოვანესი ელემენტია. შესაბამისად, კომპანია გეგმავს კიდევ უფრო განავითაროს შიდა ანგარიშგების სისტემა, რათა გადაწყვეტილების მიმღებს ჰქონდეს დროული და სანდო მონაცემები. ამ მიმართულებისათვის, მნიშვნელოვანი იქნება BI და ანგარიშგების სხვა ინსტრუმენტები.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა

კომპანიის საქმიანობის მთავარი მიზანია საქართველოში სიღარიბის დაძლევა მეწარმეობის ხელშეწყობითა და ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობით.

კრისტალი ჩართულია გარემოსდაცვით და სოციალურ (E&S) პროექტებში, ბიზნესკონსულტაციებსა და მწვანე დაფინანსებაში. კომპანია ითვალისწინებს გარემოსდაცვით და სოციალურ მოსაზრებებს ბიზნესმოდელში, კორპორაციულ სტრატეგიაში, საოპერაციო პოლიტიკასა და ფინანსურ პრაქტიკაში.

2021 წლის გამოჩენილი მიღწევები:

Buzz Georgia – ხორციელდება ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა (USAID) და თეთრი სახლის ქალთა გლობალური განვითარების და კეთილდღეობის (W-GDP) ინიციატივის ფარგლებში და არის ქალთა გაძლიერების ჰოლანდიური საერთაშორისო ქსელის – Buzz Women Global-ის პირველი და ერთადერთი წარმომადგენლობა საქართველოში. იგი უახლოესი 2 წლის განმავლობაში გეგმავს 1,500 ქალის მოცვას მთელი საქართველოს მასშტაბით.

Buzz Georgia/ბაზ-საქართველო უნიკალური პლატფორმაა ქალი მეწარმეების პიროვნული ზრდისა და ფინანსურ-სამეწარმეო უნარების განვითარებისათვის. სატრენინგო მოდული მოიცავს არა მარტო ფინანსურ-სამეწარმეო ნაწილს, არამედ პიროვნული უნარების განვითარებას, კერძოდ, ისეთ თემებს, როგორებიცაა:

- 1) **პიროვნული ზრდა** – თვითშეფასების/თავდაჯერებულობის ამაღლება, რაც, როგორც აღმოჩნდა, მრავალი ქალის პრობლემაა რეგიონში და არა მარტო;
- 2) **ფინანსური ცნობიერება და დაზოგვა**, რაც ასევე არ არის ხელმისაწვდომი ფართო მასებისათვის, განსაკუთრებით სოფლად მცხოვრები ქალებისთვის;
- 3) **ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობა და ნეთვორქინგი**.

BUZZ GEORGIA/ბაზ-საქართველოს 2021 წლის მიღწევები:

- ◀ 16 ბაზ-ტრენერი;
- ◀ 2020 წლის ივნისიდან დღემდე, **775 „ბაზ-ჯორჯიელი“ ქალი საქართველოში;**
- ◀ **196** განსაკუთრებულად აქტიური მონაწილე – ბაზ-ელჩი;
- ◀ ბაზ-ელჩებისათვის 6 გასვლითი ნეთვორქინგ-სატრენინგო შეხვედრა;
- ◀ 2 საინფორმაციო კამპანია საქართველოს რეგიონებში.

გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის (ESMS) დანერგვა

პროექტი GGF-Finance in Motion-ის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში მიმდინარეობს და მიზნად ისახავს ეროვნული ბანკის ახალი ESG (Environmental, Social and Governance | გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი) მოთხოვნების შესაბამისი სისტემის დანერგვას.

ESMS-სისტემის დანერგვის ფარგლებში კომპანიაში პირველად 2022 წლისთვის განისაზღვრა E&S KPI-ები (Key Performance Indicators) დირექტორებისათვის. E&S KPI-ები საშუალებას მოგვცემს უფრო ზუსტად გავზომოთ ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური გავლენა კომპანიის ყოველდღიურ საოპერაციო საქმიანობაში.

კრისტალის სოციალური გავლენის კვლევა 2020

რომლის მიზანია კომპანიამ შეისწავლოს თავისი ფინანსური საქმიანობის სოციალური გავლენა საკუთარ მომხმარებელზე – თუ რომელი მიმართულებით გააუმჯობესოს არსებული მომსახურება და მომხმარებელთან ითანამშრომლოს სოციალური, გენდერული და გარემოსდაცვითი პრინციპების დაცვით.

2021 წლის სოციალური გავლენის კვლევა მომზადდა 443 მომხმარებლის მაგალითზე: შევისწავლეთ კრისტალის ფინანსური თუ არაფინანსური სერვისების პოზიტიური გავლენა ჩვენს მომხმარებლებზე.

2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, შეიძლება ითქვას, რომ კრისტალის მიზანი ყოველთვის არის მომხმარებელთან ახლოს ყოფნა. პანდემიური სიტუაციის მიუხედავად, კრისტალმა შეასრულა საქართველოში მცხოვრები ადამიანების ფინანსური ჩართულობის გაუმჯობესების მისია, შეძლო მოესმინა 460-ზე მეტი მომხმარებლისათვის, რომელთაც კომპანიას გაუზიარეს გამოცდილება, თუ რა გავლენა მოახდინა კრისტალმა მათ ცხოვრებასა და ბიზნესზე და განიხილა არსებული მონაცემები, ასევე ჩაატარა თვისობრივი და რაოდენობრივი კვლევები.

2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევაში გამოკვეთილი ძირითადი საკითხები გვიჩვენებს, რომ ქალებზე, ახალგაზრდებსა და სოფლის მოსახლეობაზე ძლიერი აქცენტის გაკეთებით, კრისტალი უზრუნველყოფს სასესიო პროდუქტების მრავალფეროვნებას. კრისტალის პორტფელის ნახევარს საწარმოო სესხები შეადგენს. ამავე დროს, მისი მნიშვნელოვანი ნაწილი ასევე დაეხმარა ჩვენს კლიენტებს საბაზისო საოჯახო საჭიროებების დაკმაყოფილებაში. კრისტალის მომხმარებელთა კმაყოფილების დონე კვლავ საოცრად მაღალი იყო, რაც შესაძლებლობას აძლევს კომპანიას შეინარჩუნოს ადამიანურ რესურსებთან და მომხმარებლის მომსახურებასთან დაკავშირებული კონკურენტული უპირატესობა.

კრისტალი „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის 2020“ კონკურსის გამარჯვებულია

ათასწლეულის ფონდის მიერ ორგანიზებულ კონკურსში „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის 2020“, ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია „კრისტალმა“ პირველი ადგილი დაიკავა და კონკურსის გამარჯვებული გახდა. კრისტალს კონკურსზე წარდგენილი ჰქონდა ქალთა გაძლიერებისა და მხარდაჭერის მიმართულებით მიმდინარე პროექტები. გარდა ამისა, კრისტალმა კონკურსზე წარადგინა ქალი თანამშრომლების მენტორობის პროგრამა, რომელიც კომპანიაში გაეროს ქალთა ორგანიზაციასთან ერთად განხორციელდა. აღსანიშნავია ისიც, რომ კომპანიას სტრატეგიულ გეგმაში ინტეგრირებული აქვს მდგრადი განვითარების მიზნები, მათ შორის, მდგრადი განვითარების მიზანი/SDG #5 – გენდერული თანასწორობა.

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში

კრისტალის სოციალური პასუხისმგებლობა დასაქმებულებთან მიმართებით მათთან ჯანსაღ, უსაფრთხო, ნდობაზე დაფუძნებულ ურთიერთობასა და საქმიან დამოკიდებულებაში გამოიხატება. კომპანია მუდამ ცდილობს, შექმნას იმგვარი გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კონკურენტუნარიან და ღირსეულ სამუშაო პირობებში საკუთარი თავის გამოვლენის, ჩართვის, პროფესიული და პიროვნული ზრდის უწყვეტი შესაძლებლობა მიეცემა.

2021 წელი მნიშვნელოვანი იყო ტალანტების განვითარებისა და მართვის დეპარტამენტისათვის. მიუხედავად გლობალური პანდემიით გამოწვეული კრიზისისა, დეპარტამენტმა მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა როგორც კომპანიაში HR-მიმართულების საქმიანობის გაუმჯობესების, ისე თანამშრომლებზე ზრუნვის კუთხით. კერძოდ:

- ▶ 2021 წლის განმავლობაში ეფექტიანად წარიმართა რეკრუტირების პროცესი და ამ მხრივ ეს წერილი დეპარტამენტისათვის რეკორდული იყო. 2021 წელს კრისტალის გუნდს 228 ახალი წევრი შემოუერთდა.
- ▶ გაუმჯობესდა გენდერული ბალანსი და შემცირდა თანამშრომელთა გენდერული სახელფასო სხვაობა (Gender Pay Gap). 2021 წელს იმ პოზიციებზე, რომლებზეც ორივე სქესია წარმოდგენილი, გენდერული სხვაობა მხოლოდ 2% დაფიქსირდა, რაც ხაზგასმით გამოხატავს კრისტალში გენდერული თანასწორობის გამოკვეთილ მაღალ კულტურას.

იხილეთ ძირითადი სტატისტიკური ინფორმაცია:

კრისტალში დასაქმების ხანგრძლივობა		
0-1 წლამდე		18.1%
1-5 წლამდე		48.2%
5-10 წლამდე		27.7%
10 წელზე მეტი		6%
თანამშრომლების ასაკი		
<20		0.2%
20-30		38.5%
30-40		51.5%
40-50		8.8%
50-60		0.8%
>60		0.2%
	მამრობითი	მდედრობითი
ყველა თანამშრომელი	35%	65%
უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი	83%	17%
მაღალი რგოლის მენეჯმენტი	47%	53%
საშუალო რგოლის მენეჯმენტი	44%	56%

HR დიგიტალიზაცია

ბოლო რამდენიმე წელია კრისტალში HR-ის მიმართულებით არაერთი პროცესი გადავიდა ელექტრონულ სისტემაზე, რამაც მნიშვნელოვნად დაზოგა დრო და გააძლიერა თანამშრომლებთან დაკავშირებული საქმიანობის ადმინისტრირება. HR-ის დიგიტალიზაციის პროექტი 2021 წელსაც გრძელდებოდა:

- ამოქმედდა საგამოცდო ვადით დანიშნული თანამშრომლების შეფასების ახალი ელექტრონული სისტემა, რომელიც ამარტივებს საგამოცდო ვადის ადმინისტრირებას და პროცესს უფრო სისტემურს და ცენტრალიზებულად მართვადს ხდის;
- 2021 წელს სრულყოფილად ამოქმედდა მიზნების დასახვისა და შესრულებული სამუშაოს შეფასების ელექტრონული სისტემა. ამ სისტემის მიხედვით ყველა მენეჯერული რგოლის პერსონალი უშუალო ხელმძღვანელთან შეთანხმებით ისახავს კვარტალურ ამოცანებს, მიზნებს, რომლებიც შესაბამისი აღწერილობით და შეფასების ინდიკატორებით რეგისტრირდება სისტემაში. უშუალო მენეჯერები აღნიშნული სისტემის საფუძველზე პერიოდულად აკონტროლებენ დასახული მიზნების შესრულების პროგრესს, მიმდინარე სტატუსებს, ხოლო საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ ხდება დასახული მიზნების შესრულების ანგარიშგება და შეფასება. აღნიშნული სისტემის მართვა ხორციელდება ელექტრონულად.

ვაჭრობის კამპანია

პანდემია 2021 წელსაც მნიშვნელოვანი გამოწვევა იყო კომპანიისათვის. პერსონალის ჯანმრთელობის უზრუნველყოფის, პანდემიის მავნე გავლენის შემცირების მიზნით, შრომის უსაფრთხოების, სტრატეგიული კომუნიკაციების და ტალანტების განვითარებისა და მართვის დეპარტამენტების კოორდინირებული მუშაობით, კომპანიაში ჩატარდა ვაქცინაციის ხელშეწყობის საინფორმაციო კამპანია. აღნიშნული კამპანიის წარმატების შედეგად, კომპანიის თანამშრომელთა 80%-ზე მეტი აიცრა ორჯერადად, რაც ერთ-ერთი უმაღლესი მაჩვენებელია მსხვილ ქართულ ორგანიზაციებს შორის.

კვლევები

2021 წელი HR-დეპარტამენტისათვის ეფექტიანი იყო განხორციელებული კვლევების მიმართულებით. ტალანტების განვითარებისა და მართვის დეპარტამენტის ორგანიზებითა და დაკვეთით, გარე კომპანიებმა განახორციელეს ორი მნიშვნელოვანი კვლევა:

- სახელფასო ბაზრის კვლევა და მისი ანალიზი**, რომელმაც საშუალება მისცა კომპანიას მიეღო სრულყოფილი ინფორმაცია და დაედგინა კომპანიაში კონკრეტულ პოზიციებზე დასაქმებულთა ხელფასების შესაბამისობა ბაზარზე არსებულ რეალობასა და მოთხოვნებთან;
- თანამშრომლობის კმაყოფილების კვლევა**, რომელიც დაეხმარა კომპანიას ობიექტური, მიუკერძოებელი ინფორმაციის, თანამშრომელთა განწყობებისა და კომპანიასთან მიმართებით მათი დამოკიდებულების შესახებ ინფორმაციის მოპოვებაში.

„ალტას“ ტრენინგები

კომპანიის საბანკო ტრანსფორმაციის გზაზე ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პროექტის – ქორ-სისტემის ცვლილების ფარგლებში, თანამშრომელთა სწავლება-გადამზადება ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიმართულება იყო. სწავლება 2 თვის განმავლობაში ინტენსიურ რეჟიმში მიმდინარეობდა და სრულად გადამზადდა 780 თანამშრომელი.

სტაჟირება

2021 წლის მეორე ნახევრიდან ამოქმედდა სტაჟირების განახლებული პროგრამა, რომლის ფარგლებში 80-ზე მეტმა სტაჟიორმა გაიარა მომზადება საკრედიტო ოფიცრის პროფესიისათვის მოსამზადებლად. ამ მხრივ კრისტალი, როგორც განვითარების პლატფორმა, საფინანსო სექტორით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს პროფესიული ზრდის, განვითარებისა და შემდგომში ღირსეული დასაქმების საშუალებას აძლევს.

ინფორმაციული ტექნოლოგიები

საოპერაციო და საკრედიტო სისტემის ცვლილება

კომპანიამ ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიზნად დაისახა ბანკად გარდაქმნა და 2021 წელს ამ გზაზე გადადგა პირველი დიდი ნაბიჯი – ძირითადი ოპერაციული და საკრედიტო სისტემის (ე.წ. ქორ-სისტემის) ცვლილება და საბანკო ტრანსფორმაციისათვის საჭირო პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვა.

პროექტის ფარგლებში განხორციელდა ბაზარზე არსებული პროდუქტების შესწავლა, ანალიზი, მოხდა სხვადასხვა მომწოდებლების გადაწყვეტილებების მოძიება, ვადების, ბიუჯეტის, დეტალებისა და განსხვავებების გაანალიზება. განხორციელდა ბანკად ტრანსფორმაციისა და ქორ-სისტემის ცვლილების სტრატეგიული გადაწყვეტილების მიღება და სამუშაოების დაწყება.

არჩევანი შეჩერდა „ალტა სოფთვეარის“ საოპერაციო და საკრედიტო სისტემაზე, რომელიც უპირობო ლიდერია ქართულ საბანკო სექტორში. 2021 წლის თებერვალში დაწყებული მიგრაციის პროექტი წარმატებით დასრულდა 10 თვის თავზე. 2021 წლის ოქტომბერში კრისტალი უკვე წარმატებით მიგრირდა და მუშაობა გააგრძელა ახალი ძირითადი საოპერაციო და საკრედიტო სისტემით. ახალი სისტემის დანერგვასთან ერთად მოხდა სხვადასხვა დაკავშირებული სისტემის, ბიზნესპროცესებისა და არსებული პროდუქტების ადაპტაცია. კომპანიამ წარმატებით დაამიგრირა ინფორმაცია 1 000 000 კლიენტის და 160 000 სესხის შესახებ. განხორციელდა მონაცემების წმენდა, ტრანსფორმაცია, მონაცემთა შუალედური საცავის შექმნა. ახალი სისტემა დაინერგა საკანონმდებლო მოთხოვნებთან სრული შესაბამისობით.

ახალ სისტემაზე მიგრირდა ყველა გარე და შიდა აპლიკაცია. მათ შორის იყო სისტემები, რომელთა მიგრაციისათვის საჭირო გახდა გარკვეული მოდულების გადწერა, განახლება, თანამედროვე პროგრამული უზრუნველყოფის არქიტექტურასთან ადაპტაცია, სტანდარტებზე მორგება. იდენტიფიცირდა 90-მდე განსხვავება ძველ და ახალ სისტემებს შორის და განხორციელდა ამ ცვლილებების დეველოპმენტი. „ალტაში“ თითქმის ნულიდან შეიქმნა და კრისტალის საჭიროებას მოერგო განვადებისა და ლომბარდის კომპლექსური ფუნქციონალები.

პანდემიისა და დროის ფაქტორების გათვალისწინებით, პროექტის წარმატებით დასრულებისათვის აუცილებელი იყო კრეატიული მიდგომების გამოყენება, თანამედროვე პროექტმენეჯმენტის სტანდარტების ადაპტაცია და პროექტზე მორგება. პროექტის ფარგლებში ჩამოყალიბდა 20 თემატური გუნდი სხვადასხვა მიმართულების მიხედვით.

პროექტი ხორციელდებოდა ქვეყანაში რთული ეპიდემიოლოგიური ვითარების გათვალისწინებით. ინფორმაციული ტექნოლოგიების კუთხით კომპანიამ წარმატებით გაართვა თავი 2021 წლის მთავარ გამოწვევას – პანდემიას, ასევე შეასრულა დასახული მიზნები და გეგმები განვითარებისა და ბიზნესის უწყვეტობის კუთხით.

განახლდა ციფრული ტრანსფორმაციის 3-წლიანი სტრატეგია, რომელშიც შევიდა კომპანიის სამომავლო გეგმები, გამოწვევები, ხედვები და ციფრული ტრანსფორმაციისათვის საჭირო ყველა პროექტი და პროცესი. გაანალიზდა ბიზნესსტრატეგია და მოხდა საინფორმაციო ტექნოლოგიების სტრატეგიის ადაპტაცია და მასზე მორგება. შემუშავდა და დაიხვეწა საერთაშორისო სტანდარტებზე დაფუძნებული საინფორმაციო სისტემების პროცესები და პროცედურები. ყველა მიმართულებაში მოხდა შესაბამისი სტანდარტების გაუმჯობესება და დანერგვა.

რეგულარულად ხდებოდა ძირითადი სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფის, ქორ-სისტემის განახლება და რეგულაციებთან მორგება. შემუშავდა და დაინერგა შიდა სისტემების განვითარების ახალი მიდგომები და არქიტექტურა.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების ოპერაციების მიმართულება

კომპანიამ სრულად განაახლა ძირითადი სასერვერო ინფრასტრუქტურა. არსებული სისტემების ახალ ინფრასტრუქტურაზე მიგრაცია ხარვეზებისა და სამუშაო დროს შეფერხების გარეშე მოხდა. ამით უზრუნველვყავით კომპანიის სტაბილური და მდგრადი განვითარება.

განხორციელდა სასერვერო ინფრასტრუქტურის ვირტუალიზაცია და ოპტიმიზაცია, მონიტორინგისა და უსაფრთხოების სისტემების გაუმჯობესება, რამაც უზრუნველყო ინფრასტრუქტურის მდგრადობა და უსაფრთხოება და ინფორმაციული ტექნოლოგიების ოპერაციების დაცულობა.

პროექტების მართვისა და ბიზნესანალიზის მიმართულება

„ალტას“ საოპერაციო და საკრედიტო სისტემაზე მიგრაციის პარალელურად პროექტების მართვის გუნდმა შეძლო წლის განმავლობაში წარმატებით დაესრულებინა 25-მდე სტრატეგიული თუ არასტრატეგიული პროექტი. განსაკუთრებით აღსანიშნავია სესხების პლატფორმისა და გადაწყვეტილების მიღების ოპტიმიზაციის პროექტები, ლიზინგის სისტემის განახლება, ახალი SMS-მოდული, ERP და ადამიანური რესურსების მართვის სისტემების დახვეწა და განვითარება. გაუმჯობესდა სესხების პროცესინგისა და შეფასების სისტემა, პრობლემური სესხების მართვის მოდული, მოხდა ეროვნული ბანკის ახალ რეგულაციებთან ადაპტაცია, და ა.შ.

ინფორმაციული სისტემის უსაფრთხოების მიმართულებით მიღწეული შედეგები

ყველა სისტემა, გადაწყვეტილება თუ პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც კომპანიაში დაინერგა, ითვალისწინებდა ინფორმაციული უსაფრთხოების სტანდარტების და ნორმების დაცვას.

გაზრდილი საფრთხეების მიუხედავად, მიმართულებამ შესძლო დაგეგმილი სამუშაოების, პროექტებისა და მათი კონტროლის მაღალ დონეზე შესრულება. განხორციელდა ძირეული ცვლილებები მომხმარებლებისა და სისტემების უსაფრთხოების გასაუმჯობესებლად. ჩატარდა ბიზნესუწყვეტობის რამდენიმე ტესტირება კრიტიკული სერვისების უწყვეტობის გეგმის მიხედვით.

პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების მიმართულება

მიმართულებამ დიდი სამუშაო გასწია სისტემების დახვეწისა და განვითარებისათვის. „ალტას“ მიგრაციის ფარგლებში მოხდა ყველა არსებული ინტეგრაციის გადართება ახალ სისტემაზე. საჭირო გახდა ძველი მოდულების გადართვა, განახლება და ახალ ტექნოლოგიებთან მორგება. სისტემები მოერგო თანამედროვე დეველოპმენტის, უსაფრთხოებისა და არქიტექტურის სტანდარტებს.

სესხების პროცესინგის მიმართულებას დაემატა ახალი პროდუქტები, რომლებმაც უზრუნველყო სესხის გაცემის პროცესის ავტომატიზაცია და დაჩქარება. პერიოდულად მიმდინარეობდა კრიტიკული სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური და ვერსიული განახლება და რეგულაციებთან მორგება.

პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის უზრუნველყოფის მიმართულება

გუნდმა არაერთხელ უზრუნველყო ახალი საოპერაციო და საკრედიტო სისტემის სრული ტესტირების იტერაცია, ხორციელდებოდა ყოველი ახალი ვერსიისა და განახლების დეტალური ტესტირება. შედეგად, ახალ სისტემაზე მიგრაცია მინიმალური ხარვეზებით მოხდა.

ნაბიჯები გადაიდგა ავტომატური ტესტირების მიმართულებით, კომპანიაში დაინერგა ავტომატური ტესტირების რამდენიმე პაკეტი. ტესტირების ავტომატიზაციით შესაძლებელი გახდება საკმაოდ ხანგრძლივი და მასშტაბური სამუშაოების ავტომატურ რეჟიმში შესრულება, რაც გააუმჯობესებს ხარისხს, შეამცირებს შესაძლო ხარვეზების რაოდენობას და ტესტირებისათვის საჭირო დროს.

მედიკალიზაცია
პროფილაქტიკა

აქციონერთათვის წლიური ანგარიშის წარდგენა და აუდიტორული ფინანსური ანგარიშგების მიწოდება ჩვენი პასუხისმგებლობაა. მიგვაჩნია, რომ წლიური ანგარიში და ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არის სანდო, დაბალანსებული და გასაგები. იგი აქციონერებს აწვდის აუცილებელ ინფორმაციას კომპანიის მდგომარეობასა და საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად.

სს მისო „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს სახელით წარმოგიდგენთ წლის სტრატეგიულ ანგარიშსა და გარე აუდიტორის მიერ მომზადებულ თანხმლებ წლიურ ფინანსურ ანგარიშგებას. ეს არის სანდო, დაბალანსებული და გასაგები ანგარიში, რომელშიც წარმოდგენილია ინფორმაცია აქციონერების მიერ კომპანიის მდგომარეობის, საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად. ანგარიშში ხაზგასმით არის მითითებული ძირითადი ოპერაციული და ფინანსური შედეგები, წარმოდგენილია მთავარი მიღწევები და გამოწვევები, რომელთა წინაშეც კომპანია 2021 წელს აღმოჩნდა. ასევე მოცემულია მომდევნო საანგარიშო პერიოდის გეგმები. 2021 წლის ანგარიში შედგენილია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონისა და გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის გასატაროების სპეციალური მოთხოვნების შესაბამისად.

არჩილ ბაკურაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

სამეთვალყურეო საბჭო

კრისტალს ხელმძღვანელობს ეფექტიანი სამეთვალყურეო საბჭო, რომელსაც კომპანიის გრძელვადიანი წარმატების კოლექტიური პასუხისმგებლობა აკისრია.

სამეთვალყურეო საბჭო შედგება ექვსი წევრისგან, მათ შორის არის ორი დამოუკიდებელი წევრი და ორი ინვესტორის წარმომადგენელი. ორი წევრი საქართველოს მოქალაქეა და მათი საქმიანობის ადგილი ძირითად საქართველოა. წევრებს აქვთ ბიზნესის განვითარების, კორპორაციული მართვის, საბანკო საქმის/მიკროფინანსირების, ტექნოლოგიების, ინოვაციებისა და ადამიანური რესურსების განვითარების მდიდარი გამოცდილება.

თავმჯდომარე

საბჭოსა და თავმჯდომარის ფუნქციები ცალსახად გამიჯნულია მმართველი გუნდის პასუხისმგებლობებისაგან. თავმჯდომარე პასუხისმგებელია საბჭოს ხელმძღვანელობისა და მისი ფუნქციების ყველა ასპექტის ეფექტიანობის უზრუნველყოფისათვის. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის არჩილ ბაკურაძის (საქართველო) მოვალეობები განსაკუთრებულად არ შეცვლილა. იგი ფინანსისტი, მეწარმე და კრისტალის დამფუძნებელია. გარდა ამისა, არის ორი სხვადასხვა კომპანიის: საქართველოში – საგადასახადო სისტემის მიმწოდებლისა და გაერთიანებულ სამეფოში – სამომხმარებლო ფინანსების კომპანიის თანადამფუძნებელი¹. გაერთიანებული სამეფოს ფინანსური მართვის ორგანომ (FCA) არჩილ ბაკურაძეს არააღმასრულებელი დირექტორის კონტროლირებადი ფუნქცია CF2 (2017) მიანიჭა. იგი ფონდი კრისტალის გამგეობის თავმჯდომარეა და რამდენიმე არასამეწარმეო ორგანიზაციის მართვაში მონაწილეობს. თავმჯდომარე საკუთარი დროის ნახევარზე მეტს კრისტალს უთმობს, ხოლო მისი ფუნქციები და პასუხისმგებლობა რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის შესაბამისი დოკუმენტით. თავმჯდომარეს ირჩევენ აქციონერები და იგი ანგარიშვალდებულია მათ წინაშე. თავმჯდომარის საქმიანობას, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ჩატარებული საქმიანობის შეფასების საფუძველზე, აფასებენ კომპანიის აქციონერები; საბჭოს რეკომენდაციით აქციონერები ამტკიცებენ თავმჯდომარის შრომის ანაზღაურების ოდენობასა და მის ნებისმიერ ცვლილებას.

საბჭოს შემადგენლობა

კრისტალი იყენებს სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკასა და პროცედურას, რომელიც მკაფიოდ განსაზღვრავს საბჭოს ვალდებულებებს, ფუნქციებსა და პასუხისმგებლობას, არეგულირებს მის საქმიანობას. იგი ადგენს პროცედურებს, კომუნიკაციის წესებს, უზრუნველყოფს ინტერესთა კონფლიქტის მართვისა და საბჭოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლებას. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ნიკოლოზ ლოლაძე (საქართველო) გახლავთ, იგი გამოცდილი კორპორაციული დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრია, რომელიც თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებს მისი არყოფნის

შემთხვევაში და ხელმძღვანელობს რისკების კომიტეტს. ნიკოლოზ ლოლაძე კრისტალის ელექტრონული გადახდის სერვისების მიმწოდებლის – სს „მობაილ ფაინენს სერვის ჯორჯიას“ აქციონერია, ამიტომ, ამ კომპანიასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ხმის მიცემისას იგი თავს იკავებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არიან (ანბანური თანამიმდევრობით): იან დევინ-გაერტი (ბელგია), დანიშნულია Incopin IM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს სტრატეგიისა და ინოვაციების კომიტეტს; ალექს რემტულა (აშშ), დანიშნულია DWM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს; კის იანგი (გაერთიანებული სამეფო), დანიშნულია კრისტალის ფონდის მიერ, ხელმძღვანელობს ადამიანური რესურსებისა და კომპენსაციების კომიტეტს. ლილიტ გარაიანი (სომხეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს შიდა აუდიტის კომიტეტს.

¹ არჩილი არის ორი სხვადასხვა კომპანიის: საქართველოში – საგადასახადო სისტემის მიმწოდებლისა და გაერთიანებულ სამეფოში – სამომხმარებლო ფინანსების კომპანიის თანადამფუძნებელი.

სამეთვალყურეო საბჭოს მუშაობა

2021 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭომ გამართა 8 ვირტუალური შეხვედრა. 2021 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული კომიტეტი შეიკრიბა:

შიდა აუდიტის კომიტეტი	5-ჯერ
აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი	7-ჯერ
რისკების კომიტეტი	6-ჯერ
სტრატეგიისა და ინოვაციების კომიტეტი	3-ჯერ
გარემოსდაცვითი და სოციალურ საკითხთა კომიტეტი	3-ჯერ
ადამიანური რესურსებისა და კომპენსაციის კომიტეტი	2-ჯერ

სამეთვალყურეო საბჭო იღებს დეტალურ კვარტალურ ანგარიშს კომპანიის მიერ შესრულების შეფასების ინდიკატორების შესახებ, მათ შორის, ფინანსური ანგარიშგების საბალანსო უწყისს. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭო განიხილავს კვარტალურ ანგარიშს რისკების შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები ეცნობიან დეტალურ ანგარიშებს და განიხილავენ საკითხებს თავიანთი კომპეტენციების შესაბამისად. სამეთვალყურეო საბჭო რეგულარულად ახორციელებს კომპანიის წლიური სტრატეგიული გეგმის შესრულების მონიტორინგს. სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი დანიშნულებაა კომპანიის ეფექტიანი მართვისა და ზედამხედველობის უზრუნველყოფა; სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები შეეხება სტრატეგიულ საკითხებს, კომპანიის ზოგად სტრუქტურას, დირექტორატის დონეზე არსებულ სტრატეგიებს, ფართომასშტაბიან პროექტებს, უფროსი ოფიცრების შეფასებასა და მოტივაციას, წლიური სტრატეგიული გეგმების დამტკიცებას, ფინანსურ პროგნოზებს, სამოქმედო გეგმის შეთავაზებებს აქციონერებისათვის, როგორებიცაა: დივიდენდების გაცემა, ახალი აქციების გამოშვება ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის ფარგლებში, ცვლილება საბჭოს შემადგენლობაში და ა.შ.

საბჭოს მხარდაჭერა

სამეთვალყურეო საბჭოს მხარდაჭერას ახორციელებს კორპორაციული მდივანი, თავმჯდომარის მხარდაჭერას – აღმასრულებელი თანამშემწე.

კორპორაციული მართვა

კრისტალის კორპორაციული მართვა ხელს უწყობს კომპანიის მისიისა და გრძელვადიანი სტრატეგიის განხორციელებას. სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციაა კორპორაციული სტრატეგიის ყოველწლიური შეფასება და მიზნების მომავალი წლის სტრატეგიულ გეგმებში ასახვა. ყველა უფროსი ოფიცერი ინიშნება ძირითადი და მეორეხარისხოვანი სტრატეგიული გეგმის განსახორციელებლად, რაც მნიშვნელოვან საფუძველს ქმნის მათი ცვლადი კომპენსაციისათვის. აღნიშნული გეგმები გადაეცემათ ბიზნეს ან სტრუქტურულ ერთეულებს, რომლებიც სამოქმედო გეგმებად გარდაიქმნება და იზომება შესრულების შეფასების მთავარი ინდიკატორებით. ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიზანია, რომ საბჭომ უზრუნველყოს კრისტალის მომხმარებელთა ინტერესებზე მორგებული და ადამიანებზე ორიენტირებული მიდგომების შენარჩუნება. ამ მიზნით საბჭო ახორციელებს მომხმარებელთა კმაყოფილებისა და თანამშრომელთა ჩაბმულობის კვლევას. დაბოლოს, სოციალური კომიტეტი ყოველწლიურად განიხილავს და აფასებს სოციალური ზემოქმედების ხარისხს. კრისტალს ინტერესთა კონფლიქტის მართვის მკაცრი პოლიტიკა აქვს, რომელიც რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს წესებითა და პროცედურებით და თანამშრომელთა ეთიკის კოდექსით. კრისტალი მოწოდებულია მაქსიმალურად შეესაბამოს თავისი კორპორაციული მართვის სისტემის მოდელი გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის პრინციპებს. განხორციელების შესახებ ანგარიში მოცემულია დანართში N1.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები

არჩილ ბაკურაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე – სამეთვალყურეო საბჭოს და აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის თავმჯდომარე, გახლდათ მიკროსაფინანსო ასოციაციის თავმჯდომარე, ამჟამად კი მისი გამგეობის წევრია. არჩილ ბაკურაძე არის ფონდი კრისტალის გამგეობის თავმჯდომარე და მოღვაწეობს სხვადასხვა არაკომერციული ორგანიზაციის მმართველობაში. იგი ფლობს ლანკასტერის უნივერსიტეტის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს (2004), არის ჯონ სმიტის ფონდის (2000) სტიპენდიტი და ჰოლანდიის დევნილთა ფონდის „Stichting Vluchteling“, „Van Heuven Goedhart“-ის სახელობის საერთაშორისო პრემიის ლაურეატი (2003).

ნიკოლოზ ლოლაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, თავმჯდომარის მოადგილე და რისკების კომიტეტის ხელმძღვანელი. ნიკოლოზ ლოლაძეს აქვს ეკონომიკური განვითარების საკითხებზე მუშაობის 10 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება. არის სხვადასხვა მსხვილი ბიზნესისა და არამომგებიანი ორგანიზაციის დამაარსებელი და საბჭოს წევრი საქართველოში. როგორც მართვის საკითხების ექსპერტი, არის სხვადასხვა ბიზნესისა და არამომგებიანი ორგანიზაციის მრჩეველი და საბჭოს წევრი, მათ შორის, საქართველოს საფონდო ბირჟის, სს „საბროკერო კომპანია კაუკასუს კაპიტალის“, სს Mobile Finance Eurasia, გაერთიანებული სამეფოს-საქართველოს პროფესიული ქსელის და შპს Anchor Consulting. იგი სწავლობდა მაგისტრატურაში მართვის (უორჯიქი, გაერთიანებული სამეფო) და ფიზიკის (თბილისი, საქართველო) მიმართულებით. მიღებული აქვს სერტიფიკატები პროექტის მართვაში, პოლიტიკის ანალიზსა და სახელმწიფო მართვაში.

იან დევინგარტი

წევრი – სტრატეგიის, მონაცემებისა და ინოვაციების კომიტეტის თავმჯდომარე. იგი Incofin IM-ში აღმოსავლეთ ევროპასა და ცენტრალურ აზიაში კერძო ინვესტირების ფონდის დირექტორია. წინა წლებში იგი იყო Gimy-ს (2012-2015) პარტნიორი; Eagle Venture Partner-ის (2001-2015) მმართველი დირექტორი; ანალიტიკოსი, ინვესტიციათა მმართველი, ინვესტიციათა უფროსი მმართველი, ინვესტიციათა უფროსი აღმასრულებელი მმართველი და დირექტორი Gimy-ში (1989-2011); KBC Bank-ის მრჩეველი (1983-1989). მან საწარმოო პოლიტიკა და მშენებელი ინჟინრის სპეციალობა ლეუვენის (ბელგია) კათოლიკურ უნივერსიტეტში, ხოლო კორპორაციულ საფინანსო სტრატეგია საფრანგეთში შეისწავლა.

ლილიტ გარაიანი

წევრი – პარტნიორი და DWM-ის კერძო ინვესტიციათა გუნდის ხელმძღვანელი. რემტულა არის საბჭოს წევრი და აქციონერის წარმომადგენელი DWM-ის მხრიდან 2011 წლიდან. ის ამჟამად ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალური კომიტეტს. მისი კარიერა საინვესტიციო საბანკო სფეროში JP Morgan-ში დაიწყო და აქვს 20 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალურად, როგორც სამეწარმეო კაპიტალის, ასევე ვენჩურული კაპიტალის საშუალებით მიზნობრივი ინვესტირების კუთხით. მას მიღებული აქვს ბიზნესის მართვის მაგისტრის ხარისხი ჰარვარდის ბიზნეს სკოლაში, ხოლო ეკონომიკისა და ფინანსების დარგის ბაკალავრის ხარისხი – პრინსტონის უნივერსიტეტში.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები

ალემ რემტულა

წევრი – პარტნიორი და DWM-ის კერძო ინვესტიციათა გუნდის ხელმძღვანელი. რემტულა არის საბჭოს წევრი და აქციონერის წარმომადგენელი DWM-ის მხრიდან 2011 წლიდან. ის ამჟამად ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალური კომიტეტს. მისი კარიერა საინვესტიციო საბანკო სფეროში JP Morgan-ში დაიწყო და აქვს 20 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალურად, როგორც სამეწარმეო კაპიტალის, ასევე ვენჩურული კაპიტალის საშუალებით მიზნობრივი ინვესტირების კუთხით. მას მიღებული აქვს ბიზნესის მართვის მაგისტრის ხარისხი ჰარვარდის ბიზნეს სკოლაში, ხოლო ეკონომიკისა და ფინანსების დარგის ბაკალავრის ხარისხი - პრინსტონის უნივერსიტეტი.

კისი იანგი

წევრი – ეკონომისტი, ადამიანური რესურსების, კომპენსაციის და ანაზღაურების კომიტეტის თავმჯდომარე. ის გახლავთ ინტერნეტის, კომუნიკაციისა და გამომცემლობის სფეროებში მნიშვნელოვანი გამოცდილების მქონე მენარმე. კისი არის ღია ტიპის სააქციო საზოგადოებების „cScape“ აღმასრულებელი თავმჯდომარე და ღია ტიპის საზოგადოების „NBT“ თანადამმარსებელი და საბჭოს წევრი. იგი ფლობს ლონდონის ეკონომიკის სკოლის ხარისხს და ასევე აქვს სხვადასხვა სექტორის კომპანიების მენეჯმენტის და ინვესტირების ფართო გამოცდილება. კისი იანგი ხანგრძლივი დროის მანძილზე გახლავთ ელექტრონული გადახდების სფეროში საქართველოში ოპერირებადი წამყვანი სააქციო საზოგადოების „Mobile Finance Eurasia“-ს ინვესტორი.

მიშაელ ბლოქსი

ალტერნატიული წევრი – მიშაელი მოღვაწეობს Incofin IM-ის გლობალური კერძო კაპიტალის ოპერაციების მიმართულებით 2018 წლიდან, Incofin Antwerp ოფისიდან. ის არის Incofin IM AIFM კაპიტალის საინვესტიციო კომიტეტის წევრი. მიშაელს აქვს 16 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება კერძო კაპიტალში, სტრატეგიის კონსულტაციისა და სამომხმარებლო ინდუსტრიაში. იგი მუშაობდა Procter & Gamble- თან, როგორც ფინანსური ანალიტიკოსი 2 წლის განმავლობაში. მიშაელი იყო BCG – Boston საკონსულტაციო ჯგუფის კონსულტანტი 4 წლის განმავლობაში. შემდგომ, მიშაელი მოღვაწეობდა ინვესტიციების მენეჯერად 4 წლის განმავლობაში Delta Partners Capital-ში. Incofin-ში შესვლამდე, 3 წლის განმავლობაში, ის გახლდათ პროექტის მენეჯერი სტრატეგიის კონსულტანტთან როლანდ ბერგერთან. მიშაელი ფლობს მაგისტრის ხარისხს ელექტრო ინჟინერიაში და ბაკალავრის ხარისხს ეკონომიკაში (KU Leuven, ბელგია). მას ასევე მოპოვებული აქვს CFA 1 დონე.

სუმა სვამინათანი

ალტერნატიული წევრი – DWM-ის კერძო ინვესტიციების ვიცე პრეზიდენტი. სუმა სვამინათანი 2020 წლიდან არის კრისტალის სამეთვალყურეო საბჭოს ალტერნატიული წევრი და აქციონერის წარმომადგენელი DWM-ის მხრიდან. DWM- ში მუშაობის დაწყებამდე, სუმა მუშაობდა კონსულტანტად ნიუ იორკის ბუტიკების საკონსულტაციო კომპანიაში Empire Valuation Consultant. მას აქვს საჯარო და კერძო კომპანიების კაპიტალის, სესხის და რთული აქტივების /ფასიანი ქაღალდების შეფასების მართვის გამოცდილება პოტენციური ინვესტიციების, ფინანსური ანგარიშგების და კორპორატიული დაგეგმვის მიზნებისათვის. ის ასევე მუშაობდა ტექნოლოგიად Capital One Auto Finance -ში, Infosys Technologies- ის მხრიდან . სუმა ფლობს MBA ხარისხს NYU's Stern ბიზნეს სკოლიდან, სადაც ინდოეთის ქსოვის ინდუსტრიაში ხელით ქსოვის კოოპერატიული საზოგადოებების მიმართულებით აქტივობიდან გამომდინარე, გახდა ფაკულტეტის სტიპენდიანტი სოციალური საწარმოს მიმართულებით. სუმა ფლობს ელექტრო ინჟინერიის ბაკალავრის ხარისხს ოსმანიის უნივერსიტეტიდან (ჰიდერაბადი, ინდოეთი).

მმართველი გუნდი

ილია რევია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი – გახლავთ წარმატებული მენეჯერი, შთამბეჭდავი გამოცდილებით საინფორმაციო ტექნოლოგიების მენეჯმენტსა და საფინანსო სექტორში. მან დაიწყო თავისი კარიერა როგორც ვებ დეველოპერმა, 2007-2009 წლებში მოღვაწეობდა IT პროექტის მენეჯმენტის მიმართულებით აშშ-ის იურიდიულ ფირმაში, ხოლო 2009 წელს DPK კონსალტინგში. 2009 წელს ილია რევია საქართველოს ბანკს შეუერთდა, სადაც 2014 წელს დაინიშნა უფროსი საინფორმაციო ოფიცრის მოადგილედ და სათავეში ედგა კომპანიის არაერთ სტრატეგიულ და კომპლექსურ პროექტს, მათ შორის პრივატიზაციას საქართველოს შეძენისა და Agile ტრანსფორმაციის ინიციატივას. 2019 წლის ივნისიდან, ილია რევია დაინიშნა ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია კრისტალის უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრად. ილია არის სერტიფიცირებული პროფესიონალი პროექტის მენეჯმენტში (PMP), ფლობს ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს პროექტების მენეჯმენტში და შვედეთის იონჩეპინგის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს საინფორმაციო ტექნოლოგიებში და ბიზნესის განახლებაში. მას ასევე მიღებული აქვს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაკალავრის ხარისხი მათემატიკაში.

დავით ბენდელიანი

უფროსი ფინანსური ოფიცერი – 2004 წლის აგვისტოდან 2011 წლამდე ეკავა ფონდ „კრისტალის“ ფინანსური მენეჯერის თანამდებობა. 1997 წლის აპრილიდან 2004 წლის ივლისამდე მუშაობდა ფინანსურ მენეჯერად საქველმოქმედო ჰუმანიტარულ ცენტრ „აფხაზეთში“. იგი სწავლობდა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტზე, მიღებული აქვს სერტიფიკატი მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სახაზინო მართვაში, სტრატეგიულ დაგეგმარებასა და ცვლილებების მართვაში, მიკროსაფინანსო პროდუქტის განვითარებაში, რისკების მართვის მეთოდოლოგიაში, შიდა აუდიტის განვითარებაში, ადამიანური რესურსების მართვასა და სტრატეგიული დაგეგმვის პროგრამაში.

მელანია კუჭუხიძე

უფროსი ბიზნესოფიცერი – იგი გახლავთ შემდგარი უფროსი აღმასრულებელი და მენეჯმენტის ექსპერტი, ფინანსურ სექტორში 14 წლიანი მენეჯერული გამოცდილებით. 2006-2010 წლებში მუშაობდა ვითიბი ბანკის საქართველოს საცალო და მცირე ბიზნესის განვითარების უფროსად. მელანია 2010-2015 წლებში გახლავთ ბანკი კონსტანტას ქსელის მართვის დეპარტამენტის უფროსი, რის შემდგომაც, 2016 წლამდე მუშაობდა თიბისი ბანკში, მიკრო ბიზნესის მართვის გუნდში. 2018 წელს მელანია შეუერთდა კრისტალს ქსელის მენეჯმენტის უფროსის პოზიციაზე, მანამდე, 2 წლის განმავლობაში გახლავთ მწვანე ლისის ურბანული განვითარების პროექტის კომერციული დირექტორი. 2019 წელს მელანია დაინიშნა კრისტალის უფროსი ბიზნეს ოფიცრის მოადგილედ, ხოლო 2020 წლის მაისიდან გახლავთ უფროსი ბიზნესის ოფიცერი. მელანია არის ვითიბი ბანკის კორპორატიული უნივერსიტეტის მაგისტრანტი მენეჯმენტში. მას მიღებული აქვს ბაკალავრის ხარისხი საქართველოს სუბტროპიკული ბიზნესის უნივერსიტეტში ეკონომიკასა და მენეჯმენტში.

მანუჩარ ჩიტაიშვილი

ადამიანების უფროსი ოფიცერი – 2005 წელს იყო ქუთაისის თვითმმართველობის დეპარტამენტის უფროსი. 2001 წლიდან მუშაობდა სხვადასხვა პოზიციაზე კერძო და სახელმწიფო სექტორებში. კრისტალს 2006 წელს შეუერთდა. მას დამთავრებული აქვს საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, არის საჯარო ადმინისტრირების მაგისტრი, მიღებული აქვს ქუთაისის ა. წერეთლის უნივერსიტეტის სამართლის მაგისტრის ხარისხი. გავლილი აქვს სასწავლო კურსი სტრასბურგში, ევროპის საბჭოში.

მმართველი გუნდი

ბექა ციციშვილი

უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი – 2018 წლიდან, იყო „აჭარა გრუპის“ უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი, მუშაობდა შპს „ავიატორისა“ და ბანკ რესპუბლიკაში საინფორმაციო სფეროს ხელმძღვანელ თანამდებობებზე, არის შპს „ნექსტ სტეპის“ თანადამფუძნებელი. მას მიღებული აქვს ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხი ბიზნესისა და კავკასიის ბიზნესის სკოლის გრენოზის ბიზნესის სკოლაში, კომპიუტერული მეცნიერების მაგისტრის ხარისხი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამოყენებითი მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე.

გიორგი მეგენიშვილი

რისკების უფროსი ოფიცერი – გიორგი მეგენიშვილი სს მისო „კრისტალის“ რისკების უფროსი ოფიცერია. 2005 წლიდან, გიორგის სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა და განვითარების საინტერესო გზა განვლო. რისკების მართვის კლასიკური მიდგომების დანერგვით, მან კომპანიის განვითარებაში ღირებული წვლილი შეიტანა. გიორგი რისკების სერტიფიცირებული მენეჯერია. მას ასევე მიღებული აქვს მიკროფინანსების მართვაში საერთაშორისო სერტიფიკატი (ფინანსებისა და მენეჯმენტის ფრანკფურტის სკოლა). გიორგიმ ეკონომიკის საბაკალავრო პროგრამა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიარა.

კახა გაბესკირია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი, სს კრისტალ ლიზინგი – კახა გაბესკირია კრისტალის გუნდს შეუერთდა 2009 წელს და ეკავა სხვადასხვა აღმასრულებელი თანამდებობები, როგორიცაა უფროსი საკრედიტო ოფიცერი, უფროსი ოპერაციების ოფიცერი და ბიზნესის უფროსი ოფიცერი. 2020 წლიდან იგი დაინიშნა მისო კრისტალის შვილობილი კომპანიის კრისტალ ლიზინგის უფროს აღმასრულებელ ოფიცერად. ბატონ გაბესკირიას აქვს 20 წლიანი გამოცდილება MSME სექტორში მენეჯერულ პოზიციებზე პროკრედიტ ბანკში. მას აქვს საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტის ეკონომიკის ბაკალავრის ხარისხი. გარდა ამისა, იგი სერტიფიცირებულია პროექტის მართვაში, ბიზნესის ანალიზში, ადამიანური რესურსების მართვაში, პროდუქტის განვითარებაში, საკრედიტო პორტფელის დაგეგმვასა და მენეჯმენტში, საკრედიტო და საოპერაციო რისკების მენეჯმენტში.

გიორგი ჯანელიძე

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი, შპს კრისტალ კონსალტინგი – ბოლო ცხრა წლის განმავლობაში იგი მუშაობდა მისო კრისტალში სხვადასხვა თანამდებობებზე და ამჟამად არის აღმასრულებელი ბიზნეს კონსულტაციის მიმართულებით. 2008 წლიდან გიორგი მუშაობს არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და კერძო სექტორში. მას აქვს მიკროსაფინანსო, მარკეტინგის, IT, პროექტების მენეჯმენტისა და MSE სექტორის გამოცდილება. გიორგიმ განავითარა რამდენიმე სტარტაპი ბიზნესის იდეიდან საბოლოო პროდუქტამდე. განათლებით, ის არის IT სპეციალისტი, სერტიფიცირებული პროექტის მენეჯერი და ციფრული მარკეტოლოგი. გიორგი ფლობს მაგისტრის ხარისხს IT და ეკონომიკის მიმართულებით და ამჟამად პროგრესირებს დოქტორანტურაში.

კომიტეტის ანგარიშები

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO)

2021 წელს ჩატარებული სხდომები: 7
**ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი
საკითხები:**

- ▶ ფინანსური შედეგები;
- ▶ ფინანსური გეგმა;
- ▶ ბიუჯეტის პარამეტრები;
- ▶ პორტფელის ხარისხი;
- ▶ საკრედიტო რესურსები და დაფინანსება;
- ▶ პოსტ კრიზისი და საკრედიტო პოლიტიკა.

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი იკრიბება ყოველთვიურად თავმჯდომარის (ALCO-ს თავმჯდომარე), ინვესტორების წარმომადგენლების, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის (CEO), უფროსი ფინანსური ოფიცრისა (CFO) და უფროსი ბიზნესოფიცრის (CBO) შემადგენლობით. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის მიზანია კრისტალში აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პროცესის ზედამხედველობა, რაც მოიცავს: ბალანსისა და მოგება-ზარალის მონიტორინგს, ფულადი სახსრების მოძრაობისა და ლიკვიდურობის დაგეგმვას, დაფინანსების წყაროებს, საპროცენტო განაკვეთებს შორის შეუსაბამობის აღმოჩენას, საპროცენტო, სავალუტო კაპიტალის ადეკვატურობისა და ლიკვიდურობის რისკების ანალიზსა და მართვას. სამეთვალყურეო საბჭო ასევე განიხილავს ALCO-სთან დაკავშირებულ ისეთ ანგარიშებს, როგორებიცაა: მაკროეკონომიკური ინდიკატორები, საბაზრო წილის ანალიზი და ანგარიში ბიზნესგეგმის განხორციელების შესახებ. ALCO-ს ამჟამინდელი პოლიტიკა ასახულია ინდიკატორთა ჩამონათვალში. იგი არის წლიური ბიუჯეტის ნაწილი და მას, საჭიროების შემთხვევაში, განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭო.

გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი

2021 წელს ჩატარებული სხდომები: 3
**ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი
საკითხები:**

- ▶ მიმდინარე პროექტები და აქტივობები;
- ▶ გარემოსდაცვითი ზეგავლენის შეფასება;
- ▶ გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვა და რეკომენდაციები.

კომიტეტის მიზანია კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების განსაზღვრა და მათი განხორციელებისა და მონიტორინგის პროცესის ზედამხედველობა. კომიტეტის ამოცანაა კომპანიის კორპორაციული გარემოსდაცვითი, სოციალური პასუხისმგებლობის, მომხმარებელთა დაცვისა და საპასუხისმგებლო დაფინანსების პრინციპებისა და საქმიანობის განსაზღვრა და ასევე მათი განხორციელების მონიტორინგი. კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინონ გარემოსდაცვით და სოციალურ ასპექტებზე.

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი

2021 წელს ჩატარებული სხდომები: 2
**ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი
საკითხები:**

- ▶ შესრულების შეფასება;
- ▶ ანგარიში თანამშრომელთა გადინების შესახებ;
- ▶ ორგანიზაციული განვითარება;
- ▶ უფროსი ოფიცრების შეფასების შედეგები;
- ▶ სტრუქტურული ცვლილებები.

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი პასუხისმგებელია საკადრო სტრატეგიების კონტროლის, საქმიანობის შეფასებისა და ანაზღაურებისათვის, გარდა ამისა, მისი ფუნქციაა უფროსი ოფიცრებისა და საბჭოს წევრების კანდიდატურების წამოყენება. კანდიდატების დასახელება ეფუძნება საბჭოს შეფასების დროს განსაზღვრულ საბჭოს პროფესიულ საჭიროებებს. თავმჯდომარე შეარჩევს კანდიდატურებს საბჭოს სხვა წევრებს შორის ან ღია კონკურსის მეშვეობით; მანამდე საბჭომ უნდა განსაზღვროს შერჩევის კრიტერიუმები და კანდიდატები შეაფასოს ამ კრიტერიუმების მიხედვით. ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი კვლევისა და გასაუბრებ(ებ)ის საფუძველზე სთავაზობს აქციონერებს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის კანდიდატურას. სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დასახელების შემდეგ, აქციონერთა კრება უფლებამოსილია დანიშნოს საბჭოს ახალი წევრი, რომლის უფლებამოსილების მაქსიმალური ვადაც განისაზღვრება წესდებით და აქციონერთა შეთანხმების საფუძველზე.

შიდა აუდიტის კომიტეტი

2021 წელს ჩატარებული სხდომები: 5
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ▶ აუდიტის შედეგები;
- ▶ განახლებული ანგარიში აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი ნაკლოვანებების შესახებ;
- ▶ შიდა აუდიტის წლიური გეგმა;
- ▶ აუდიტთან დაკავშირებული პოლიტიკებისა და პროცედურების განხილვა და დამტკიცება.

შიდა აუდიტის კომიტეტს ქმნის სამეთვალყურეო საბჭო და შიდა აუდიტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი. შიდა აუდიტის კომიტეტის ძირითადი ფუნქციაა შიდა აუდიტისა და გარე აუდიტორების მუშაობის ხელშეწყობა და მათთვის დახმარების გაწევა. შიდა აუდიტის კომიტეტის მიზანია კრისტალში შიდა აუდიტისა და ფინანსური ანგარიშგების პროცესის წარმართვა, შიდა კონტროლის სისტემის მონიტორინგი და მმართველობითი საბჭოს მუშაობის კანონმდებლობასა და რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა. ეს საშუალებას აძლევს სამეთვალყურეო საბჭოს მიიღოს სანდო ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც უფრო ეფექტიანი მმართველობითი გადაწყვეტილების მიღება იქნება შესაძლებელი.

რისკების კომიტეტი

2021 წელს ჩატარებული სხდომები: 6
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ▶ რისკის მართვის შედეგები საოპერაციო რისკების და კონტროლინგის ჩათვლით;
- ▶ AML და შესაბამისობა;
- ▶ თანამშრომელთა გადინების ანალიზი;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოების ანგარიში.

რისკების კომიტეტის მიზანია რისკების ერთობლიობის მეთვალყურეობა, გარდა იმ რისკებისა, რომლებსაც ALCO მოიცავს. კომიტეტის მიზანია ორგანიზაციის წინაშე არსებული საკრედიტო და საოპერაციო რისკების შესწავლა, სამეთვალყურეო საბჭოს ინფორმირება კომპანიის წინაშე არსებული სტრატეგიული რისკების შესახებ და რეკომენდაციების გაწევა იმ სისტემებსა და პროცესებთან დაკავშირებით, რომლებიც უნდა იქნეს ინტეგრირებული ან საჭიროებს გაუმჯობესებას რისკების მართვისა და შემცირების უზრუნველსაყოფად. კომიტეტი არის სათათბირო ორგანო. იგი არ იღებს გადაწყვეტილებებს, მაგრამ გასცემს რისკებთან დაკავშირებული იმ საკითხების განხილვისა და გამოვლენის უფლებას, რომლების თაობაზეც გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს მმართველობა საბჭომ და მთავარმა ოფიცრებმა. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კომიტეტი რეკომენდაციას აძლევს სამეთვალყურეო საბჭოს სტრატეგიული რისკების სამართავად და შესამცირებლად.

სტრატეგიის, მონაცემებისა და ინოვაციების კომიტეტი

2021 წელს ჩატარებული სხდომები: 3
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ▶ კრისტალ ლიზინგის განვითარება;
- ▶ დიჯიტალიზაცია და ციფრული ლანდშაფტი;
- ▶ კომპანიის სტრატეგია;
- ▶ საბანკო ტრანსფორმაცია და მასთან ასოცირებული პროექტები;
- ▶ მომგებიანობის ანალიზი.

კომიტეტის მიზანია უზრუნველყოს კრისტალის მიერ სტრატეგიის განხორციელება; კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინოს საქმიანობის სტრატეგიულ ანალიზსა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე. კომიტეტი უზრუნველყოფს კომპანიის სტრატეგიის განხორციელების ზედამხედველობას. კომიტეტის მოქმედების სფერო ასევე მოიცავს ინოვაციური პროექტების ზედამხედველობასა და მონაცემთა ტრანსფორმაციის სტრატეგიის განხორციელებას.

ଅମଳାମୟ
ଅମଳାମୟ

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებაზე, რომელშიც სამართლიანად არის წარმოდგენილი სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი კომპანიის შპს „კრისტალ კონსალტინგი“ (შემდგომში ერთად „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობა 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე მათი ოპერაციების შედეგები, ფულადი ნაკადები და კაპიტალში ცვლილება ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსურ ანგარიშგებების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ◀ სააღრიცხვო პოლიტიკის სათანადოდ შერჩევა და გამოყენება;
- ◀ ინფორმაციის წარმოდგენა, მათ შორის სააღრიცხვო პოლიტიკა იმგვარად, რომ ასახავდეს რეალურად, შედარებად და გასაგებ მონაცემებს;
- ◀ დამატებითი განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენა, როდესაც შესაბამისობა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიურ მოთხოვნებთან არ აძლევს საშუალებას მომხმარებლებს კონკრეტული გარიგებების, სხვა მოვლენების და პირობების ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაზე და ფინანსურ მაჩვენებლებზე გავლენის გაგების შესაძლებლობას;
- ◀ ჯგუფის უნარის შეფასება, განაგრძოს საქმიანობა, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ;
- ◀ ინფორმაციის გაცემა მმართველობით ანგარიშგებაში, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოთხოვნილი ფორმით;
- ◀ მმართველობითი ანგარიშგების მომზადება კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისად.

ხელმძღვანელობა ასევე პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ◀ ჯგუფში შიდა კონტროლის ეფექტური და ჯანსაღი სისტემის შემუშავება, დანერგვა და შენარჩუნება;
- ◀ ადეკვატური სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება, რომელიც უზრუნველყოფს ჯგუფის ოპერაციებს და ნებისმიერ დროს, გონივრული სიზუსტით იძლევა ინფორმაციას ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ და ასევე საშუალებას აძლევს მას უზრუნველყოს ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისობა ფასს სტანდარტებთან;
- ◀ საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულო სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება;
- ◀ ისეთი ნაბიჯების გადადგმა, რომლებიც გონივრულ ფარგლებში ხელმისაწვდომია მათთვის ჯგუფის აქტივების დასაცავად; და
- ◀ თაღლითობის და სხვა დარღვევების ფაქტების აღკვეთა და დაფიქსირება.

კომპანიის 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2022 წლის 28 ივნისს ჯგუფის დირექტორთა საბჭოს მიერ.

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის („კომპანია“) და მისი შვილობილის („ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე, აღნიშნული დღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ კაპიტალში ცვლილებებისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფისა და კომპანიის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური საქმიანობის შედეგებსა და კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში „აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვმოქმედებდით ჯგუფისა და კომპანიის დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი“ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობით ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებას და აუდიტორის დასკვნას.

ჩვენი დასკვნა კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშს და, შესაბამისად, არ გამოვხატავთ რაიმე სახის რწმუნებას.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი.

თუ, ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ. ჩვენ არაფერი არ გვაქვს განსაცხადებელი ამასთან დაკავშირებით.

ხელმძღვანელობისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ჯგუფისა და კომპანიის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ჯგუფისა და კომპანიის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ჯგუფისა და კომპანიის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებული არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ჯგუფისა და კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავედროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ჯგუფისა და კომპანიის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ჯგუფისა და კომპანიის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებული ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ჯგუფი და კომპანია აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.

- ვაფასებთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური ანგარიშგებაში, შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ჯგუფისა და კომპანიის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2021 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

სრბუი ჰაკობიანი

შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2022 წლის 28 ივნისი

მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2021	2020
საპროცენტო შემოსავალი	5	95,124	80,948
საპროცენტო ხარჯი	5	(31,744)	(29,236)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის განცდამდე პროცენტიან აქტივებზე		63,380	51,712
გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე	12,13,17	(2,693)	(5,300)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		60,687	46,412
წმინდა საკომისიო ხარჯი	6	(14,980)	(1,690)
წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	11	(4,620)	13,699
საკურსო სხვაობიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)		7,569	(20,050)
წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი		-	(2,601)
სხვა შემოსავალი		580	851
სხვა არასაპროცენტო ხარჯების გამოკლებით		(11,451)	(9,791)
საოპერაციო შემოსავალი		49,236	36,621
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	7	(26,506)	(22,567)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	14,15,16	(6,759)	(4,942)
საოპერაციო საქმიანობაზე გაწეული სხვა ხარჯები	8	(9,788)	(9,181)
დასაბეგრი მოგება/(ზარალი)		6,183	(69)
მოგების გადასახადის ხარჯი	9	(3,003)	(783)
წლის წმინდა მოგება/(ზარალი)		3,180	(852)
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი/ (ზარალი)		3,180	(852)

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ინდივიდუალური ანგარიშგება
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2021	2020
საპროცენტო შემოსავალი	5	95,124	80,948
საპროცენტო ხარჯი	5	(31,744)	(29,236)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის განცდამდე პროცენტიან აქტივებზე		63,380	51,712
გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე	12,13,17	(2,693)	(5,300)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		60,687	46,412
წმინდა საკომისიო ხარჯი	6	(14,980)	(1,690)
წმინდა (ზარალი)/შემოსულობა ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	11	(4,620)	13,699
საკურსო სხვაობიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)		7,568	(20,050)
წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი		-	(2,601)
სხვა შემოსავალი		353	685
სხვა არასაპროცენტო ხარჯების გამოკლებით		(11,679)	(9,957)
საოპერაციო შემოსავალი		49,008	36,455
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	7	(26,347)	(22,520)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	14,15,16	(6,735)	(4,942)
საოპერაციო საქმიანობაზე გაწეული სხვა ხარჯები	8	(9,785)	(9,181)
დასაბეგრი მოგება/(ზარალი)		6,141	(188)
მოგების გადასახადის ხარჯი	9	(3,003)	(783)
წლის წმინდა მოგება/(ზარალი)		3,138	(971)
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი)		3,138	(971)

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

	შენიშვნები	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	10	19,127	17,884
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	11	103	2,509
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	12	347,941	315,880
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	13	5,662	2,246
ძირითადი საშუალებები	14	4,277	5,349
აქტივის გამოყენების უფლება	15	8,295	11,309
არამატერიალური აქტივები	16	4,494	2,611
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	9	-	945
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	9	1,699	2,628
სხვა აქტივები	17	4,581	4,713
სულ აქტივები		396,179	366,074
ვალდებულებები			
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	11	188	-
ნასესხები სახსრები	18	314,405	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	19	-	12,725
საიჯარო ვალდებულება	15	9,127	12,522
გადასახდელი დივიდენდები	21	996	999
მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები	9	1,124	-
სხვა ვალდებულებები	20	10,144	1,849
სულ ვალდებულებები		335,984	308,063
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
დამატებითი შენატანები კაპიტალში	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		34,450	32,266
სულ კაპიტალი		60,195	58,011
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		396,179	366,074

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

	შენიშვნები	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	10	19,102	17,877
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	11	103	2,509
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	12	347,941	315,880
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	13	5,662	2,246
ძირითადი საშუალებები	14	4,271	5,342
აქტივის გამოყენების უფლება	15	8,295	11,309
არამატერიალური აქტივები	16	4,330	2,611
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		-	945
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	9	1,699	2,628
სხვა აქტივები	17	4,581	4,598
ინვესტიცია შვილობილ კომპანიაში		272	246
სულ აქტივები		396,256	366,191
ვალდებულებები			
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	11	188	-
ნასესხები სახსრები	18	314,405	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	19	-	12,725
საიჯარო ვალდებულება	15	9,127	12,522
გადასახდელი დივიდენდები	21	996	999
მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები	9	1,124	-
სხვა ვალდებულებები	20	10,144	1,847
სულ ვალდებულებები		335,984	308,061
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
დამატებითი შენატანები კაპიტალში	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		34,527	32,385
სულ კაპიტალი		60,272	58,130
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		396,256	366,191

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

საპუტარი აბკიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწი- ლებელი მოგება	სულ
2020 წლის 1 იანვარი		3,635	22,110	34,117	59,862
წლის მთლიანი სრული ზარალი		-	-	(852)	(852)
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(999)	(999)
2020 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	32,266	58,011
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	3,180	3,180
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	34,450	60,195

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

65-131 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

საპუტარი აბკიტალის ცვლილებების ინდივიდუალური ანგარიშგება
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწი- ლებელი მოგება	სულ
2020 წლის 1 იანვარი		3,635	22,110	34,355	60,100
წლის მთლიანი სრული ზარალი		-	-	(971)	(971)
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(999)	(999)
2020 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	32,385	58,130
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	3,138	3,138
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	34,527	60,272

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
2022 წლის 28 ივნისი
თბილისი, საქართველო

65-131 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშშემატა
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის (ათას ლარში)

შენიშვნები 2021 2020

საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები

დასაბეგრი მოგება/(ზარალი) 6,183 (69)

კორექტირებები:

წმინდა ზარალი/(შემოსულობა) ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით 4,620 (13,699)

წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი - 2,601

ცვთის და ამორტიზაციის ხარჯები 14,15,16 6,759 4,942

საპროცენტო შემოსავალი 4 (95,124) (80,948)

საპროცენტო ხარჯები 4 31,744 29,236

გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე 5 2,693 5,300

საკურსო სხვაობიდან მიღებული წმინდა (შემოსულობა)/ზარალი (7,569) 20,050

ძირითადი საშუალებების გასხვსებასთან დაკავშირებული ზარალი 3 56

შემოსულობა იჯარის გაუქმებიდან (9) (5)

ფულადი სახსრების გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე (50,700) (32,536)

ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში:

წმინდა (ზრდა) ფინანსურ აქტივებში/წმინდა ზრდა ფინანსურ ვალდებულებებში სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით (2,110) 2,198

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების ზრდა (36,529) (22,672)

წმინდა მატება იჯარაში განხორციელებულ ინვესტიციებში (3,500) (2,266)

კლება/(ზრდა) სხვა აქტივებში 61 (671)

ზრდა სხვა ვალდებულებებში 8,291 221

წმინდა ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში (33,787) (23,190)

მიღებული პროცენტი 96,975 77,576

გადახდილი პროცენტი (31,459) (28,040)

გადახდილი მოგების გადასახადი (5) (476)

საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები (18,976) (6,666)

ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან

ძირითადი საშუალებების შეძენა 14 (1,127) (1,747)

არამატერიალური აქტივების შეძენა 16 (2,989) (544)

შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან 190 88

წმინდა ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან (3,926) (2,203)

ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან

ნასესხები სახსრებიდან შემოსული თანხები 18 185,290 122,701

ნასესხები სახსრების დაფარვა 18 (143,177) (120,648)

სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა 19 (12,407) -

საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა 15 (3,521) (2,727)

გადახდილი დივიდენდები 21 (999) (769)

ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული/(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი სახსრები 25,186 (1,443)

ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება) 2,284 (10,312)

სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა უცხოურ (1,041) 8,090

ვალუტაში გამოხატული ფულადი სახსრების ნაშთზე

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისის მდგომარეობით 10 17,884 20,106

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები პერიოდის ბოლოს 10 19,127 17,884

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა

აღმასრულებელი დირექტორი

2022 წლის 28 ივნისი

თბილისი, საქართველო

65-131 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

ფულადი ნაკადების ინდივიდუალური ანგარიშგება
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2021	2020
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
დასაბეგრი მოგება/(ზარალი)		6,141	(188)
კორექტირებები:			
წმინდა ზარალი/(შემოსულობა) ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე		4,620	(13,699)
სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით			
წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი		-	2,601
ცვთის და ამორტიზაციის ხარჯები	14,15,16	6,735	4,942
საპროცენტო შემოსავალი	4	(95,124)	(80,948)
საპროცენტო ხარჯები	4	31,744	29,236
გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე	5	2,693	5,300
საკურსო სხვაობიდან მიღებული წმინდა (შემოსულობა)/ზარალი		(7,568)	20,050
ძირითადი საშუალებების გასხვისებასთან დაკავშირებული ზარალი		3	56
შემოსულობა იჯარის გაუქმებიდან		(9)	(5)
ფულადი სახსრების გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		(50,765)	(32,655)
ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში:			
წმინდა (ზრდა) ფინანსურ აქტივებში/წმინდა ზრდა ფინანსურ ვალდებულებებში სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით		(2,110)	2,198
მომხმარებლებზე გაცემული სესხების ზრდა		(36,529)	(22,672)
წმინდა მატება იჯარაში განხორციელებულ ინვესტიციებში		(3,500)	(2,266)
ზრდა სხვა აქტივებში		(54)	(556)
ზრდა სხვა ვალდებულებებში		8,293	219
წმინდა ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		(33,900)	(23,077)
მიღებული პროცენტი		96,975	77,576
გადახდილი პროცენტი		(31,459)	(28,040)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(5)	(476)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(19,154)	(6,672)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
ინვესტიცია შვილობილ კომპანიაში		(26)	(6)
ძირითადი საშუალებების შეძენა	14	(1,126)	(1,739)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	16	(2,804)	(544)
შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		190	88
წმინდა ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან		(3,766)	(2,201)
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან			
ნასესხები სახსრებიდან შემოსული თანხები	18	185,290	122,701
ნასესხები სახსრების დაფარვა	18	(143,177)	(120,648)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა	19	(12,407)	-
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	15	(3,521)	(2,727)
გადახდილი დივიდენდები	21	(999)	(769)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული/(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი სახსრები		25,186	(1,443)
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება)		2,266	(10,316)
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი სახსრების ნაშთზე		(1,041)	8,090
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისის მდგომარეობით	10	17,877	20,103
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასასრულის მდგომარეობით	10	19,102	17,877

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა

აღმასრულებელი დირექტორი

2022 წლის 28 ივნისი

თბილისი, საქართველო

65-131 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

ინტეგრირებული ანგარიში 2021

1. ორგანიზაცია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“ (შემდგომში „კომპანია“) 2007 წლის 23 აგვისტოს დაფუძნდა „ფონდი კრისტალის“ (საბჭოს გადაწყვეტილება №20, 2007 წლის 21 აგვისტო) გადაწყვეტილების საფუძველზე, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების შესახებ საქართველოს კანონის (თარიღი: 2006 წლის 16 ივლისი) შესაბამისად.

2018 წლის 26 იანვარს კომპანიამ დააფუძნა შვილობილი კომპანია – შპს „კრისტალ კონსალტინგი“. შვილობილი კომპანია თანდათანობით იწყებს ფუნქციონირებას და მისი მთავარი საქმიანობა იქნება საკონსულტაციო მომსახურებები, საორგანიზაციო განვითარება, ხელმძღვანელობა, ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაცია და მომსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეებისთვის.

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ და შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ („ჯგუფი“) იურიდიული მისამართია: ნიკეას ქ. №22, ქუთაისი, საქართველო.

ჯგუფის მართვის უმაღლესი ორგანოა აქციონერთა საერთო კრება.

ჯგუფის ოპერაციების ზედამხედველობას სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს, რომლის წევრებსაც ნიშნავს აქციონერთა საერთო კრება. ჯგუფის ყოველდღიურ მართვას ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული მმართველი გუნდი.

ჯგუფის მიზანია საქართველოში მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესების მხარდაჭერა და განვითარება, კლიენტების სოციალური და ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება, მათთვის მისაღები ფინანსური მომსახურების შეთავაზების გზით.

ჯგუფის ძირითადი საქმიანობაა მიკრო სესხების გაცემა. ჯგუფის ფინანსური პროდუქტები მოიცავს შემდეგს: ინდივიდუალური ბიზნეს სესხები, სასოფლო-სამეურნეო სესხები, სამომხმარებლო სესხები, სალომბარდო სესხები, სესხები უძრავი ქონების შეძენისთვის და მცირე და საშუალო მეწარმეებისთვის.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს მთელი საქართველოს მასშტაბით ორმოცდაათი ფილიალი (2020 წ.: ორმოცდაათი ფილიალი) და სათაო ოფისი აქვს თბილისსა და ქუთაისში.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს შემდეგი აქციონერები ფლობდნენ:

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
პირველი დონის აქციონერები/გამოშვებული სააქციო კაპიტალის მფლობელები:		
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	38.75%	38.75%
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	12.37%	12.37%
ფონდი კრისტალი	0.09%	1.07%
ინდივიდუალური აქციონერები	48.79%	47.81%
სულ	100%	100%

2021 წლისა 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“ 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად).

ჯგუფი საქართველოშია რეგისტრირებული და თავის აღრიცხვას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აწარმოებს. წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია კანონმდებლობით გათვალისწინებული სააღრიცხვო პოლიტიკების საფუძველზე და დაკორექტირებულია ფასს-თან შესაბამისობაში მოსაყვანად. ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მუხლების თანამიმდევრულობა მოცემულია ლიკვიდურობის ხარისხის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში (გრძელვადიანი) დავალიანების ამოღებისა და ანგარიშსწორების ოპერაციების ანალიზი წარმოდგენილია 26-ე შენიშვნაში.

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები

შესაბამისობა – წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბაზის („ბასს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფასიკ“) მიერ გამოშვებული ინტერპრეტაციების შესაბამისად.

კონსოლიდაციის საფუძველი – კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის და მის კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოების (შვილობილი კომპანიების) ფინანსურ ანგარიშგებებს. კონტროლი მიიღწევა მაშინ, როდესაც: ა) კომპანიას აქვს ძალაუფლება თავის ინვესტირების ობიექტებზე; ბ) კომპანია იღებს, ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება; და გ) კომპანიას შეუძლია ისარგებლოს ამ ძალაუფლებით თავის უკუგებაზე ზემოქმედებისთვის.

ჯგუფი ხელახლა შეაფასებს, აკონტროლებს თუ არა ინვესტიციის ობიექტს, თუ ფაქტები და გარემოებები იმაზე მიანიშნებს, რომ კონტროლის ზემოაღნიშნული სამი ელემენტიდან ერთ-ერთში ცვლილებები მომხდარი. როდესაც ჯგუფი ინვესტიციის ობიექტში უმრავლესობაზე ნაკლებ ხმებს ფლობს, მას გავლენა ექნება ინვესტიციის ობიექტზე, თუ ხმის უფლება საკმარისია, რომ მას ჰქონდეს პრაქტიკული უნარი ერთპიროვნულად წარმართოს ინვესტიციის ობიექტის შესაბამისი საქმიანობა. ჯგუფი ყველა შესაბამის ფაქტს და ვითარებას ითვალისწინებს იმის შეფასებაში ჯგუფის ხმის უფლებები ინვესტირების ობიექტში შესაბამისად თუ არა მისთვის უფლებამოსილების გადაცემას, მათ შორის: ჯგუფის მიერ ფლობილი ხმის უფლებების ზომას, სხვა ხმის მფლობელების საკუთრების წილის ზომასთან და განაწილებასთან მიმართებაში; ჯგუფის, სხვა ხმის უფლების მფლობელების და სხვა მხარეთა მიერ ფლობილ პოტენციურ ხმის უფლებას; უფლებებს, რომლებიც სხვა სახელშეკრულებო გარიგებებიდან წარმოიშობა და ნებისმიერ დამატებით ფაქტს და ვითარებას, რომლებიც იმაზე მეტყველებენ, რომ ჯგუფს შესწევს ან არ შესწევს უნარი შესაბამისი საქმიანობები განახორციელოს ისეთ დროს, როდესაც საჭიროა გადაწყვეტილებების მიღება, მათ შორის ხმის მიცემის შაბლონები, აქციონერთა წინა კრებაზე.

შვილობილი კომპანიის კონსოლიდაცია იწყება მაშინ, როდესაც კომპანია მოიპოვებს კონტროლს შვილობილ კომპანიაზე და წყდება მაშინ, როდესაც კომპანია კარგავს კონტროლს შვილობილ კომპანიაზე. კერძოდ, წლის განმავლობაში შეძენილი ან გასხვისებული შვილობილი კომპანიის შემოსავალი და ხარჯები აღირიცხება მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში იმ თარიღიდან, როდესაც კომპანია იძენს კონტროლს, იმ თარიღამდე, როდესაც კომპანიის კონტროლი შვილობილ კომპანიაზე წყდება. მოგება ან ზარალი და სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კომპონენტი მიეკუთვნება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტს. შვილობილი კომპანიების მთლიანი სრული შემოსავალი უკავშირდება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტებს, მაშინაც კი, თუ ეს გამოიწვევს არასაკონტროლო პაკეტების ნაშთის დეფიციტს. საჭიროების შემთხვევაში ხდება შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგების დაკორექტირება, რათა მათი სააღრიცხვო პოლიტიკა შესაბამისობაში მოვიდეს ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკასთან. ჯგუფის წევრებს შორის შემდგომ გარიგებებთან დაკავშირებული ყველა ჯგუფის შიდა აქტივი და ვალდებულება, კაპიტალი, შემოსავალი, ხარჯი და ფულადი ნაკადი კონსოლიდაციისას მთლიანად გაიქვითება.

ფუნქციონირებადი საწარმო – წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა იმ დაშვებით, რომ ჯგუფი წარმოადგენს ფუნქციონირებად საწარმოს და განაგრძობს ფუნქციონირებას განჭვრეტად მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას ხელმძღვანელობამ გაითვალისწინა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა, მიზნები, ოპერაციების მომგებიანობა და ფინანსურ რესურსებზე წვდომა.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მიმდინარე აქტივები მიმდინარე ვალდებულებებს 82,733 ათასი ლარით აღემატებოდა (2020 წლის 31 დეკემბერს: უარყოფითი გეპი 106,784 ათასი ლარი). 2021 წლის განმავლობაში ჯგუფის მიერ გამომუშავებულმა წმინდა შემოსავალმა 3,180 ათასი ლარი შეადგინა, მაშინ, როდესაც 2020 წელი ზარალიანი იყო – 852 ათასი ლარი.

ჯგუფის საერთო ფინანსური შედეგების გამო, 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ჯგუფი შესაბამისობაშია კოვენანტების მოთხოვნებთან. 2021 წლის განმავლობაში ადგილობრივი კომერციული ბანკებისა და საერთაშორისო კრედიტორების საკრედიტო ხელშეკრულებებში გაწერილი კოვენანტების მოთხოვნები დაირღვა. სახელშეკრულებო ვალდებულებების დარღვევისას, ჯგუფმა სასწრაფო წესით მიმართა ყველა მის პარტნიორს 2021 წელს და სთხოვა მათ შესაბამისი წერილობითი ნებართვების გაცემა. ყველა შემთხვევაში, შესაბამისი წერილობითი ნებართვების მიღება დროულად მოხდა, 2021 წლის ბოლომდე. ჯგუფმა ასევე მოახერხა კოვენანტების მოთხოვნების ცვლილება, არსებულ რეალობასთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად. ჯგუფმა 2021 წელს მთლიანობაში 65 მილიონი აშშ დოლარის რესურსის მიიღო, რომლის 48% ადგილობრივი პარტნიორებისგან, ხოლო დარჩენილი 52% – უცხოელი კრედიტორებისგან მოდიოდა. არ დაფიქსირებულა კრედიტორის მიერ საკრედიტო რესურსის ვადაზე ადრე გამოხმობის არც ერთი შემთხვევა. ჯგუფს პარტნიორთა კარგად დივერსიფიცირებული წრე აქვს, რაც მას წლის განმავლობაში ლიკვიდურობის და სახსრების ღირებულების ეფექტურად მართვის შესაძლებლობას აძლევს.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა თვლის, რომ, მიმდინარე პროგნოზებისა და ჩატარებული ღონისძიებების საფუძველზე, ჯგუფს საკმარისი რესურსები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად. ასევე იხილეთ 27-ე შენიშვნა.

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების მეთოდით. პირვანდელი ღირებულება, როგორც წესი, ეყრდნობა საქონლის და მომსახურების სანაცვლოდ გაღებული საზღაურის სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის, იმისდა მიუხედავად, ეს ფასი პირდაპირ დაკვირვებადია, თუ შეფასების სხვა მეთოდით არის განსაზღვრული. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისას ჯგუფი იმ შემთხვევაში ითვალისწინებს აქტივის ან ვალდებულების თავისებურებებს, თუკი ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებდნენ ამ თავისებურებებს შეფასების თარიღისთვის აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას. წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში შეფასების და/ან გაცხადების მიზნებისთვის სამართლიანი ღირებულება ანალოგიურად განისაზღვრება. ამასთან, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, სამართლიანი ღირებულების შეფასება დაყოფილია 1-ლი, მე-2 და მე-3 დონეებად იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად არის მათი სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშებაში მონაწილე მონაცემები დაკვირვებადი და, მთლიანობაში, რამდენად მნიშვნელოვანია ეს მონაცემები მათი სამართლიანი ღირებულების გასაანგარიშებლად. აღნიშნული დონეები განმარტებულია ქვემოთ. 1-ლი დონის შემავალი ინფორმაცია წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივებისა თუ ვალდებულებების კოტირებულ ფასებს (დაუკორექტირებელი), რომლებზეც საწარმოს წვდომა აქვს შეფასების თარიღში; მე-2 დონის შემავალი ინფორმაცია არის 1-ელ დონეში შესული კოტირებული ფასებისგან განსხვავებული მონაცემები, რომლებიც ემპირიულია აქტივისა თუ ვალდებულებისთვის, პირდაპირ ან ირიბად; მე-3 დონის შემავალი ინფორმაცია არის აქტივების ან ვალდებულებების არაემპირიული მონაცემები.

სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა – კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული მუხლები ფასდება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტაში, რომელშიც საქმიანობს ჯგუფი (შემდგომში „სამუშაო ვალუტა“). ჯგუფის სამუშაო ვალუტა არის ქართული ლარი (GEL). ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების წარსადგენი ვალუტაა ლარი. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

ურთიერთგაქვითვა – ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაქვითვა და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგაქვითვის იურიდიული უფლება და არსებობს აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის სურვილი. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში არ გაიქვითება, თუ ეს არ მოითხოვება ან დაიშვება ბუღალტრული აღრიცხვის რომელიმე სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით, რომლის შესახებაც საგანგებოდ მიეთითება ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შენიშვნები – შენიშვნები მოცემულია მხოლოდ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რადგან ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ციფრებს შორის არსებითი სხვაობა არ არსებობს.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკა აღწერილია ქვემოთ.

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავლის და ხარჯის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საპროცენტო შემოსავალი დაანგარიშდება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დამატებით, ე.ი. ფინანსური ღირებულებით ამორტიზებული ღირებულებით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის კორექტირებამდე, გარდა შემდეგისა: ა) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივებისთვის, თავდაპირველი აღიარებიდან ჯგუფი ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე იყენებს კრედიტულ მორგებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. ბ) ფინანსური აქტივები, რომლებიც შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულ ფინანსურ აქტივებს არ წარმოადგენს, მაგრამ შემდგომში გახდნენ გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, სავაჭროდ ფლობილად ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულად (FVTPL) კლასიფიცირებულების გარდა. ფინანსური აქტივებისთვის, შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში ჯგუფი იყენებს ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს ამორტიზებულ ღირებულებაზე, ე.ი. მთლიან საბალანსო ღირებულებას გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფინანსური აქტივებთან ან ფინანსური ვალდებულებებთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების ან შემოღებების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის პერიოდის განმავლობაში, ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე. ჯარიმებიდან შემოსავალი შესულია საპროცენტო შემოსავალში, როგორც საკრედიტო რისკის ნაგულისხმები კომპენსაცია.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დაანგარიშებისას ჯგუფი მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს აფასებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობის გამოყენებით, გარდა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა. გაანგარიშება მოიცავს ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილ თუ მიღებულ ყველა საკომისიოს, რომელიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, გარიგების დანახარჯებისა და სხვა პრემიებისა თუ დისკონტების განუყოფელ ნაწილს.

გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაპრობიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის გაცემის საკომისიოს გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით.

თუ მოსალოდნელია, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება შედეგად გამოიღებს კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება აღნიშნული კრედიტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით. თუ მოსალოდნელი არ არის, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას განაპირობებს, ხდება სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიოს აღიარება სესხის გაცემის ვალდებულების დარჩენილი პერიოდის მოგებაში ან ზარალში. თუ სესხის გაცემის ვალდებულების ვადა სესხის გაუცემლად ამოიწურება, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო ვადის გასვლისთანავე აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. სესხის მომსახურების ღირებულების აღიარება ხდება შემოსავლად მომსახურების განვეისთანავე.

ყველა დანარჩენი საზღაურის და საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურებების განვეისთანავე.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების აღიარება ხდება ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაში, როდესაც ჯგუფი ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობების მხარე.

აღიარებული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ განეკუთვნება ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შეძენას ან გამოშვებას (მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა), პირველადი აღიარებისას, შესაბამისად, ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა თუ ფინანსური ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას. გარიგების დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ განეკუთვნება მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების შეძენას ან გამოშვებას, მაშინვე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გარიგების ღირებულება განსხვავდება თავდაპირველი აღიარებისას არსებული სამართლიანი ღირებულებისგან, ჯგუფი ამგვარ სხვაობებს შემდეგი სახით აღრიცხავს.

- ▶ თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ სხვაობა თავდაპირველი აღიარებისას აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში (ე.ი. 1-ლი დღის მოგება ან ზარალი).
- ▶ ყველა სხვა შემთხვევაში სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება გარიგების ღირებულებასთან მოსარგებლად (ე.ი. პირველი დღის მოგება ან ზარალი შეიცვლება მისი აქტივის ან ვალდებულების თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაში შეტანის გზით).

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ გადავადებული შემოსულობა ან ზარალი გადავა მოგებაში ან ზარალში რაციონალურ საფუძველზე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის წარმოიშვება ფაქტორში (მათ შორის დროში) ცვლილებიდან, რომელსაც გაითვალისწინებდნენ ბაზრის მონაწილეები, აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

თავდაპირველი აღიარებისას ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ქვემოთ მოცემული შეფასების კატეგორიებიდან ერთერთში: ამორტიზებული ღირებულება; სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში; ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

- ▶ აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანია აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (SPPI) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ფინანსური აქტივი ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით:

- ▶ აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანიც მიიღწევა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის გზით; და
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

არა-სავაჭროდ ფლობილი კაპიტალის ინვესტიციის თავდაპირველი აღიარებისას ჯგუფს შეუძლია გამოუთხოვადად შეიყვანოს შემდგომი ცვლილებები ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში სხვა სრულ შემოსავალში. ეს გადაწყვეტილება თითოეულ ინვესტიციაზე ცალკე მიიღება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული შეფასებულად ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ზემოთ განსაზღვრული ფორმით, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ის მოიცავს ყველა წარმოებულ ფინანსურ აქტივს.

თავდაპირველი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუხმობადად განსაზღვროს ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს მოთხოვნებს შეფასდეს ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ამგვარი ქმედება აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობას, რომელიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

შეფასების კატეგორიებში კლასიფიცირებული ჯგუფის ფინანსური აქტივებია შემდეგი:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდები (SPPI)	შეფასების კატეგორია
წარმოებული ფინანსური აქტივები	სხვა ბიზნეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს არ წარმოადგენს	სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული (FVTPL)
ბანკში არსებული ფულადი ნაშთები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანებები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნეს მოდელის შეფასება

ჯგუფი ახდენს იმ ბიზნეს-მოდელის მიზნის შეფასებას, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის ფლობა პორტფელურ დონეზე, რადგან ეს საუკეთესოდ ასახავს ბიზნესის მართვის და ინფორმაციის ხელმძღვანელობისთვის მიწოდების მეთოდს. ამგვარი ინფორმაცია მოიცავს შემდეგს:

- ▶ დამტკიცებული პოლიტიკები და პორტფელების მიზნები, ასევე ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში გამოყენება. ეს მოიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, ხელმძღვანელობის სტრატეგია არის თუ არა ორიენტირებული სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის გამოშვებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პროფილის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ვადების ნებისმიერი დაკავშირებულ ვალდებულებებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე ან მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გადინებაზე და ფულადი ნაკადების გამოთავისუფლებაზე აქტივების გაყიდვის გზით;

- როგორ ხდება პორტფელის მაჩვენებლის შეფასება ან ჯგუფის ხელმძღვანელობისთვის ანგარიშგება;
- როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- როგორ ხდება მენეჯერების კომპენსირება, ე.ი. ეფუძნება თუ არა კომპენსაცია მართული აქტივების სამართლიან ღირებულებას ან მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- წინა პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაყიდვის სიხშირე, მოცულობა და ვადები, ამგვარი გაყიდვების მიზეზები და მოლოდინები მომავალი გაყიდვის საქმიანობის შესახებ.

ფინანსური აქტივები, რომელთა ფლობაც ან მართვა გაყიდვის მიზნით ხდება, ასევე რომელთა მაჩვენებელი ფასდება სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე, სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, რადგან მათი ფლობა არ ხდება სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის მიზნით.

შეფასება იმისა, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს ამ შეფასების მიზნებისთვის „ძირითადი თანხა“ ნიშნავს ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას თავდაპირველი აღიარებისას. „პროცენტი“ არის ფულის დროის ღირებულების და კონკრეტული დროის განმავლობაში დაუფარავ ძირითად თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის. ასევე სხვა ძირითადი საკრედიტო რისკების და ხარჯების გადასახადი (მაგ.: ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები), ასევე მოგების მარჟა.

იმის შეფასებისას, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს, ჯგუფი ითვალისწინებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს მოიცავს შეფასებას იმისა, რომ ფინანსური აქტივი მოიცავს სახელშეკრულებო პირობას, რომელმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადები ან რაოდენობა, როდესაც არ ხდება ამ პირობის დაცვა. ამ შეფასების გაკეთებისას, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შეცვლიდა ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობები, რომლებმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონის განაკვეთი, მათ შორის ცვლადგანაკვეთიანი შესაძლებლობები;
- ავანსები და გახანგრძლივების შესაძლებლობები; და
- ვადები, რომლებიც ზღუდავენ კონკრეტული აქტივებიდან ჯგუფის ფულადი ნაკადები მოთხოვნას (ე.ი. შემოუბრუნებელი შესაძლებლობები).

რეკლასიფიკაცია

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია არ ხდება, გარდა პერიოდისა მას შემდეგ, რაც ჯგუფი შეცვლის ფინანსური აქტივების მართვის ბიზნეს-მოდელს. თუ ბიზნეს მოდელი, რომლის საფუძველზეც ჯგუფი ფინანსური აქტივების ფლობს, შეიცვლება, მოხდება გავლენის ქვეშ მყოფი ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციის და შეფასების მოთხოვნები პერსპექტიულად გამოიყენება პირველი საანგარიშგებო პერიოდის პირველივე დღიდან, ბიზნეს-მოდელი ცვლილების შემდეგ, რაც იწვევს ჯგუფის ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაციას. მიმდინარე ფინანსური წლის და წინა სააღრიცხვო პერიოდის განმავლობაში, არ მომხდარა ცვლილება იმ ბიზნეს მოდელში, რომელშიც ჯგუფი ფინანსურ აქტივებს ფლობს და შესაბამისად რეკლასიფიკაციები არ განხორციელდება. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში გათვალისწინდება სააღრიცხვო პოლიტიკის საფუძველზე ქვემოთ აღწერილი ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს საღაროში არსებულ ფულად სახსრებს და შეუზღუდავ ნაშთებს ბანკებში, რომელთა დაფარვის ვადა 90 დღე ან მასზე ნაკლებია და ისინი თავისუფალია სახელშეკრულებო შეზღუდვებისგან. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა დებიტორული დავალიანებები

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში მოცემულ სხვა აქტივებში შესული მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა დებიტორული დავალიანებები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული არანარმოებული ფინანსური აქტივებია. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა დებიტორული დავალიანება თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, ხოლო შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებში შესული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ხელშეკრულებებს და სავალუტო სვოპებს.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აღიარდება იმ თარიღში, როდესაც ფორმდება წარმოებული ხელშეკრულება და შემდგომში განმეორებით ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც ფინანსური აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ფინანსური ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების ცვლილება სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ინვესტიციები შვილობილ კომპანიებში

შვილობილი კომპანია წარმოადგენს საწარმოს, რომელსაც კომპანია აკონტროლებს. ინვესტიცია შვილობილ კომპანიაში წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში გაუფასურების ზარალით შემცირებული თვითღირებულებით აღიარდება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

წმინდა ინვესტიცია იჯარაში

ამ იჯარის დაწყებისას, მეიჯარე მის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნას იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ოდენობით. იჯარაში წმინდა ინვესტიცია წარმოადგენს შემდეგი ერთეულების თანხას, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით:

ა. ფინანსური იჯარის საფუძველზე მეიჯარის მიერ მისაღები საიჯარო გადასახდელები; და

ბ. ნებისმიერი არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება, რომელიც ერიცხება მეიჯარეს.

იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთი წარმოადგენს მეიჯარის მიერ საიჯარო ხელშეკრულებაში განსაზღვრულ საპროცენტო განაკვეთს. ეს არის განაკვეთი, რომლითაც საიჯარო გადასახდელების მიმდინარე ღირებულება და არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება საბაზისო აქტივის სამართლიანი ღირებულების და მეიჯარის ნებისმიერი თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯების თანხას უტოლდება.

თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯები წარმოადგენს იჯარის მიღების ნაზარდ დანახარჯებს, რომელთა გაწევაც არ მოხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ იჯარა არ გაფორმდებოდა.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯი შედის იჯარაში წმინდა ინვესტირების თავდაპირველ შეფასებაში და ის ამცირებს იჯარის ვადაზე აღიარებული შემოსავლის თანხას.

მეიჯარე ამცირებს წმინდა ინვესტიციას იჯარაში, მიღებულ გადახდებზე. მეიჯარემ უნდა აღიაროს ფინანსური შემოსავალი იჯარის ვადაზე, იჯარაში მეიჯარის მიერ განხორციელებულ წმინდა ინვესტიციაზე პერიოდული მუდმივი უკუგების განაკვეთის ამსახველი შაბლონის საფუძველზე. მეიჯარის მიზანია ფინანსური შემოსავლის განაწილება იჯარის ვადაზე, სისტემატიურ და რაციონალურ საფუძველზე. მეიჯარემ უნდა გამოიყენოს პერიოდთან დაკავშირებული საიჯარო გადასახდელები იჯარაში განხორციელებულ მთლიან ინვესტიციასთან მიმართებით, ძირითადი და გამოუმუშავებელი ფინანსური შემოსავლის შემცირების მიზნით.

გაუფასურება

ჯგუფი აღიარებს ზარალის რეზერვს იმ ფინანსური აქტივების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივების გარდა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს ზარალის რეზერვში ოდენობით, რომელიც უტოლდება:

- ▶ 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ე.ი. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რომელიც წარმოიშება დეფოლტის შემთხვევებიდან ფინანსურ ინსტრუმენტზე, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (შეესაბამება 1-ელ ეტაპს); ან
- ▶ სიცოცხლის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც შესაძლოა გამოწვეული იყო ყველა შესაძლო დეფოლტის მოვლენით, ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში (შეესაბამება მე-2 და მე-3 ეტაპებს).

ზარალის რეზერვი სიცოცხლის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის, რომელიც საჭიროა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, თუ ამგვარი ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი განისაზღვრება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

სხვა დებიტორული დავალიანების ზარალის რეზერვი ყოველთვის ფასდება სიცოცხლის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ვარაუდზე დაფუძნებულ შეფასებას. ისინი ფასდება ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფის მიმართ არსებული დავალიანების ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომლის მიღებასაც ჯგუფი მოელის სხვადასხვა მომავალი ეკონომიკური სცენარის შეწონვის განხორციელების და აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირების გზით.

ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს განსაზღვრავს კოლექტიურ საფუძველზე, სესხების იმ პორტფელებისთვის, რომლებსაც ეკონომიკური რისკის მსგავსი მახასიათებლები აქვთ.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის ინფორმაცია კოლექტიურ საფუძველზე ინსტრუმენტების შეფასებისას მათი დაჯგუფების შესახებ.

გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია, როდესაც წარმოიქმნება ერთი ან მეტი მოვლენა, რომელსაც უარყოფითი გავლენა ექნება ამგვარი ფინანსური აქტივების მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებზე. გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მე-3 ეტაპის აქტივებს წარმოადგენს. გაუფასურების მტკიცებულება მოიცავს ემპირიულ მონაცემებს შემდეგი მოვლენების შესახებ:

- ◀ მსესხებლის ან ემიტენტის მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეები;
- ◀ ხელშეკრულების დარღვევა, ვალდებულებების შეუსრულებლობის ან ვადაგადაცილების გზით;
- ◀ მსესხებლის ფინანსური სირთულეებით გამოწვეული ეკონომიკური ან სახელშეკრულებო მიზეზების გამო, კრედიტორმა მსესხებელს შესთავაზა დათმობა, რომელსაც კრედიტორი სხვაგვარად არ მოიაზრებდა;
- ◀ აღნიშნული ფასიანი ქაღალდის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური სირთულეების გამო; ან
- ◀ ფინანსური აქტივის ნასყიდობა დიდი ფასდაკლებით, რომელიც ასახავს განუელ საკრედიტო ზარალს.

შესაძლებელი არ უნდა იყოს ერთი კონკრეტული მოვლენის გამოვლენა – ფინანსური აქტივების გაუფასურება შესაძლოა გამოეწვიოს რამდენიმე მოვლენის ერთობლიობას. თითოეულ ანგარიშგების თარიღში ჯგუფი აფასებს გაუფასურებულია თუ არა სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ან სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებს წარმოადგენს.

სესხი გაუფასურებულად მიიჩნევა, როდესაც მსესხებელს მიენიჭება დათმობა მისი ფინანსური პირობების გაუარესების გამო, სანამ წარმოდგენილი არ იქნება მტკიცებულება იმისა, რომ დათმობის მინიჭების შედეგად სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოუღებლობის რისკი მნიშვნელოვნად შემცირდა და გაუფასურების სხვა ინდიკატორები არ არსებობს. იმ ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებთან მიმართებაშიც შესაძლოა გაიყვას, მაგრამ არ გაცემულა დათმობები, აქტივი გაუფასურებულად ითვლება მაშინ, როდესაც არსებობს გაუფასურების ემპირიული მტკიცებულება, ამთ შორის დეფოლტის განმარტების მოთხოვნების დაკმაყოფილება.

დეფოლტის განმარტება (იხილეთ ქვემოთ) მოიცავს ინდიკატორების და შემზღუდველების გადახდის შესაძლებლობის არარსებობას, თუ თანხა 90 დღეზე მეტი ვადით იქნება ვადაგადაცილებული.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები განსხვავებულად მუშავდება, რადგან აქტივი თავდაპირველი აღიარებისას არის გაუფასურებული. ამგვარი აქტივებისთვის ჯგუფი აღიარებს ყველა ცვლილებას თავდაპირველი აღიარების შემდეგ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში როგორც ზარალის რეზერვს, მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ნებისმიერი ცვლილებით. ამგვარი აქტივების ხელსაყრელი ცვლილება წარმოქმნის გაუფასურების შემოსულობას.

დეფოლტის განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისთვის კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს დეფოლტის განმარტებას. დეფოლტის განმარტება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში და იმის განსაზღვრებაში ზარალის რეზერვი 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს წარმოადგენს თუ არსებობს მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი დეფოლტის ალბათობის (PD) კომპონენტს წარმოადგენს, რომელიც მოქმედებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაზე და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზე.

ჯგუფი შემდეგ შემთხვევებს მიიჩნევს დეფოლტის შემთხვევად:

- ◀ მსესხებელს აქვს ჯგუფის წინაშე ნებისმიერი არსებითი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება; ან
- ◀ მსესხებელი სავარაუდოდ სრულად ვერ გადაიხდის ჯგუფის წინაშე არსებულ საკრედიტო ვალდებულებას.

დეფოლტის განმარტება განისაზღვრება სხვადასხვა ტიპის აქტივების განსხვავებული მახასიათებლების ასახვად. იმის შეფასებისას, მსესხებელი შესძლებს თუ არა მისი საკრედიტო ვალდებულების დაფარვას, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ ინდიკატორებს. ისეთი რაოდენობრივი ინდიკატორები, როგორიც არის ვადაგადაცილების სტატუსი და იმავე კონტრაქტის სხვა ვალდებულების არ დაფარვა, ამ ანალიზის მნიშვნელოვანი შემავალი ინფორმაციაა. ჯგუფი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს დეფოლტის შესაფასებლად, რომლებიც კომპანიის შიგნით შემუშავდება ან გარე წყაროებიდან მიიღება. დეფოლტის განმარტების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

იმის განსაზღვრად, ინსტრუმენტი ან ინსტრუმენტთა პორტფელი 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ექვემდებარება, თუ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ბანკი აფასებს ჰქონდა თუ არა ადგილი მნიშვნელოვან ზრდას საკრედიტო რისკში თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. საკრედიტო რისკში მნიშვნელოვანი ზრდის შემთხვევაში, ჯგუფი შეაფასებს ზარალის რეზერვს აქტივის არსებობის მანძილზე, და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკა არ უნდა ითვალისწინებდეს პრაქტიკულ მიდგომას, რომლის მიხედვითაც მიიჩნევა, რომ ანგარიშების თარიღში 'დაბალი' საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ არის გაზრდილი. შედეგად, ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომელიც გაუფასურებას ექვემდებარება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამო.

იმის შეფასებისას, ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ჯგუფი ანგარიშების თარიღში ინსტრუმენტის დარჩენილი დაფარვის ვადის საფუძველზე ფინანსურ ინსტრუმენტზე წარმოშობილ დეფოლტის რისკს ადარებს წარმოშობილ დეფოლტის რისკს, რომელიც მოსალოდნელი იყო დარჩენილ დაფარვის ვადაზე მიმდინარე ანგარიშების თარიღში, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი პირველად იქნა აღიარებული. ამ შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს როგორც თვისებრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას, რომელიც გონივრული და საფუძვლიანია, მათ შორის განვლილ გამოცდილებას და საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომია ზედმეტი დანახარჯების და მცდელობების გარეშე, ჯგუფის განვლილი გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, მათ შორის საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

საპროგნოზო ინფორმაციის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი თავდაპირველი აღიარებისას და შემდგომი ანგარიშების თარიღებში დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრის საფუძველს ქმნიან. სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი გამოიწვევს დეფოლტის განსხვავებულ შესაძლებლობას. ამ სხვადასხვა სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობის საფუძველს, რომელიც გამოიყენება იმის შესაფასებლად, საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა.

საპროგნოზო ინფორმაცია საქართველოს ეკონომიკის მომავალ პერსპექტივებს, რომლებიც ეკონომიკურ სფეროში მოღვაწე ექსპერტების, ფინანსური ანალიტიკოსების, სახელმწიფო უწყებების, შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების და მსგავსი ორგანიზაციების ანალიზებს, ასევე ფაქტიური და საპროგნოზო ეკონომიკური ინფორმაციის სხვადასხვა შიდა და გარე წყაროებს ეყრდნობა.

ჯგუფი მის კონტრაქტებს შესაბამის შიდა საკრედიტო რისკის შეფასებას აძლევს, მათი საკრედიტო ხარისხიდან გამომდინარე. რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის სიცოცხლის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ◀ ანგარიშების თარიღისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა;
- ◀ დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების თავდაპირველი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

გამოყენებული დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს საპროგნოზო ინფორმაციას და ჯგუფი ამ მეთოდოლოგიას და მონაცემებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შესაფასებლად იყენებდა.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე მეტყველი თვისებრივი ფაქტორები სასწრაფო წესით აისახება დეფოლტის ალბათობის მოდელში. თუმცა, ჯგუფი კვლავ განცალკევებით ითვალისწინებს რამდენიმე თვისებრივ ფაქტორს, რათა შეაფასოს მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საკრედიტო რისკი. ჯგუფი ითვალისწინებს გადახდასთან დაკავშირებულ შეღავათებს და არასამუშაო დღეებს, საკრედიტო ქულებს და ისეთ მოვლენებს, როგორიც არის უმუშევრობა, გაკოტრება ან გარდაცვალება.

იმის გათვალისწინებით, რომ მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში თავდაპირველი აღიარების შემდეგ შედარებითი მოვლენა და მოცემული ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში მეტად მნიშვნელოვანი იქნება უფრო დაბალი თავდაპირველი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, ვიდრე უფრო მაღალი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის.

შემაჯავებელი ღონისძიების სახით, როდესაც აქტივი 30 დღის განმავლობაში იქნება ვადაგადაცილებული, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ წარმოიშვა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და რომ აქტივი გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზეა, ე.ი. ზარალის რეზერვი ფასდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სახით.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემდეგი სახით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით;
- ▶ სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული სავალ ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში ზარალის რეზერვი არ აღიარდება, რადგან საბალანსო ღირებულებას საბალანსო ღირებულებას არის გატოლებული.
- ▶ სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური საგარანტიო ხელშეკრულებებისთვის: ანარიცხის სახით; და
- ▶ როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი მოიცავს გამოყენებულ და გამოყენებულ კომპონენტს, ჯგუფს არ შეუძლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრა სასესხო ვალდებულების კომპონენტზე, გამოყენებული კომპონენტებისგან განცალკევებით: ჯგუფი წარმოადგენს ზარალის კომბინირებულ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. კომბინირებული თანხა აღირიცხება გამოყენებული კომპონენტის მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით. გამოყენებული კომპონენტის მთლიან თანხაზე ზარალის რეზერვის ნებისმიერი ზედმეტობა ანარიცხის სახით აღირიცხება.

ფინანსური აქტივების ცვლილება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივის ცვლილება ხდება ფინანსური აქტივის ფულადი ნაკადების მმართველი სახელშეკრულებო პირობების გადახედვის ან სხვაგვარად ცვლილების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის თავდაპირველ აღიარებასა და დაფარვის ვადას შორის პერიოდში. ცვლილება მოქმედებს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების თანხაზე და/ან ვადებზე, მაშინვე ან მომავალ პერიოდებში.

ჯგუფი ფინანსური სირთულეების მქონე მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს განმეორებით ათანხმებს, სესხის დაბრუნების მაქსიმალურად გაზრდის და დეფოლტის წარმოშობის რისკის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით. სესხის პირობების ცვლილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ მსესხებელი ყველა გონივრულ მცდელობას განახორციელებს სანყის სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე გადახდის შესასრულებლად, არსებობს დეფოლტის წარმოშობის მაღალი რისკი ან დეფოლტი უკვე წარმოიშვა და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შესძლებს შეცვლილი პირობების დაკმაყოფილებას. უმეტეს შემთხვევაში შეცვლილი პირობები მოიცავს სესხის ვადის გახანგრძლივებას, სესხის ფულადი ნაკადების (ძირითადი თანხის და პროცენტის დაფარვა) ვადების ცვლას, ვადადამდგარი ფულადი ნაკადების თანხის (ძირითადი თანხის და პროცენტის პატიება) შემცირება და სხვა პირობების ცვლილება.

ფინანსური აქტივის ცვლილებისას, ჯგუფი აფასებს ხომ არ უნდა მოხდეს ამგვარი მოდიფიცირებული შედეგების აღიარების შეწყვეტა. ჯგუფის პოლიტიკის შესაბამისად, ცვლილება იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც ის წარმოქმნის არსებითად განსხვავებულ პირობებს. იმის განსაზღვრად, მოდიფიცირებული პირობები არსებითად განსხვავდება თუ არა თავდაპირველი სახელშეკრულებო პირობებისგან, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- ▶ ისეთი თვისებრივი ფაქტორები, როგორიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები, ცვლილების შემდეგ აღარ არიან წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდას, ვალუტის ცვლილებას ან კონტრაქტის ცვლილებას, საპროცენტო განაკვეთების, ვადიანობის და ვალდებულებების ცვლილების დიაპაზონს. თუ ეს გარკვევით არ მეტყველებს არსებით მოდიფიკაციაზე, მაშინ

ტარდება რაოდენობრივი შეფასება, რათა მოხდეს თავდაპირველი პირობების ფარგლებში დარჩენილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარება სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან შეცვლილი პირობების ქვეშ, როდესაც ორივე თანხა დისკონტირდება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებაში სხვაობა 10%-ზე მეტია, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ გარიგება არსებითად განსხვავებულია და იწვევს აღიარების შეწყვეტას.

ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება აღიარების შეწყვეტის თარიღში, რათა განისაზღვროს ამ თარიღში აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულება. სხვაობა ამ შეცვლილი საბალანსო ღირებულებასა და ახალი ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას შორის, ახალი პირობებით, აღიარების შეწყვეტისას გამოიწვევს შემოსულობას ან ზარალს. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე განისაზღვრება, გარდა იშვიათი ვითარებებისა, როდესაც მოიაზრება ახალი სესხის გაცემა – გაუფასურება. ეს ეხება მხოლოდ იმ შემთხვევებს, როდესაც ახალი სესხის სამართლიანი ღირებულება აღიარდება მნიშვნელოვანი დისკონტირებით მის შეცვლილ ნომინალურ ღირებულებამდე, რადგან იარსებებს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც, არ შემცირებულია მოდიფიკაციის შედეგად. ჯგუფი აკონტროლებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს თვისებრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის შეფასების გზით, თითქმის მსესხებელი ვადაგადაცემის სტატუსში იყოს, ახალი პირობების საფუძველზე.

როდესაც იცვლება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები და მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების ცვლილებას, ჯგუფი განსაზღვრავს, ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც მოდიფიცირდება ჯგუფის რესტრუქტურის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილის სახით, როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, დეფოლტის ალბათობა ასახავს ჯგუფის უნარს მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები, ჯგუფის მსგავსი რესტრუქტურის ქმედების მქონე წინა გამოცდილების, ასევე სხვადასხვა ქვეყნით ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის მსესხებლის გადახდი მაჩვენებლების ჩათვლით, მოდიფიცირებულ სახელშეკრულებო პირობებში. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად აღემატება თავდაპირველი აღიარებისას მოსალოდნელს, ზარალის რეზერვის შეფასება გაგრძელდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თანხის ოდენობით. ზარალის რეზერვი წინამორბედი სესხებისთვის ზოგადად შეფასდება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც იარსებებს მტკიცებულება იმისა, რომ მსესხებელმა გააუმჯობესა გადახდის ქცევა, საკრედიტო რისკში წინა მნიშვნელოვანი ზრდის შემობრუნების შემდეგ განხორციელებული მოდიფიცირების გამო.

როდესაც მოდიფიკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი მოდიფიკაციით წარმოქმნილ შემოსულობას/ზარალს ანგარიშობს ცვლილებამდე და ცვლილების შემდეგ მთლიანი საბალანსო ღირებულების შედარების გზით (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის გამოკლებით). ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს მოდიფიცირებული აქტივისთვის, სადაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივიდან წარმოქმნილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები შესულია სანყის აქტივიდან წარმოშობილი ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტის დაანგარიშებაში.

ჯგუფი წვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სახელშეკრულებო უფლებებს აქტივის ფულად ნაკადებზე ვადა გაუვა (მათ შორის ვადის გასვლა მოხდება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირებიდან), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი სხვა საწარმოს გადაეცემა. თუ ჯგუფი არც გადაცემს და არც ინარჩუნებს საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს და აგრძელებს გადაცემული აქტივის კონტროლს, ჯგუფი აღიარებს თავის შენარჩუნებულ ინტერესს აქტივში და მასთან დაკავშირებულ ვალდებულებაში, იმ თანხების ოდენობით, რომელთა გადახდაც მას შეიძლება მოუხდეს. თუ ჯგუფი ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და სარგებელს, ჯგუფი აგრძელებს ფინანსური აქტივის აღიარებას.

ჩამოწერები

სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები ჩამოიწერება, როდესაც ჯგუფს არ ექნება გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ფინანსური აქტივი მთლიანად ან ნაწილობრივ აღდგება. ამ დროს ჯგუფი განსაზღვრავს, რომ მსესხებელს არ აქვს აქტივები ან შემოსავლის წყაროები, რომლებმაც შესაძლოა მოახდინონ შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირება, ჩამოწერას დაქვემდებარებული თანხების გადასახდელად. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას. ჯგუფმა შესაძლოა გამოიყენოს აღსრულების საქმიანობები, ფინანსური აქტივების ჩამოსაწერად. ჯგუფის მიერ გატარებული აღსრულების ღონისძიებებით ამოღებული თანხები გაუფასურების შემოსულობას გამოიწვევს.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალი

გამოშვებული სავალო და წილობრივი ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება როგორც ფინანსური ვალდებულება ან როგორც კაპიტალი, სახელშეკრულებო გარიგების არსის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულება წარმოადგენს სახელშეკრულებო ვალდებულებას, ფულადი სახსრები ან სხვა ფინანსური აქტივის მისაწოდებლად ან ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გასაცვლელად სხვა საწარმოსთან ისეთ პირობებში, რომლებიც არსებითად არახელსაყრელია ჯგუფისთვის ან ხელშეკრულებით, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით ან არის არანაშრომებული ხელშეკრულება, რომლისთვისაც ჯგუფი ვალდებულია ან შესაძლოა ვალდებული იყოს წარმოადგინოს მისი ცვლადი რაოდენობის წილობრივი ინსტრუმენტები ან განსხვავებული ხელშეკრულება საკუთარ კაპიტალზე, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ფიქსირებული რაოდენობის ნაღდი ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) გაცვლის გარეშე ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობისთვის.

წილობრივი ინსტრუმენტები

წილობრივი ინსტრუმენტი არის ხელშეკრულება, რომლითაც დასტურდება ნარჩენი ინტერესი საწარმოს აქტივში ყველა მისი ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ჯგუფის მიერ გამოშვებული წილობრივი ინსტრუმენტების აღიარება ხდება მიღებული საზღაურის ოდენობით, რასაც აკლდება გამოშვებასთან დაკავშირებული პირდაპირი დანახარჯები.

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც კაპიტალი. ნაშარდი დანახარჯები პირდაპირ უკავშირდება ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებას და წილობრივი ოფციონები აღიარდება კაპიტალიდან დაქვითვის სახით, ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტების გამოკლებით.

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. პრივილეგირებული აქციები კაპიტალის სახით არის კლასიფიცირებული, რადგან, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

საემისიო შემოსავალი

სააქციო კაპიტალის ზრდის შემთხვევაში, ნებისმიერი სხვაობა სააქციო კაპიტალის რეგისტრირებულ რაოდენობასა და ფაქტიურად მიღებული გადახდების სამართლიან ღირებულებას შორის საემისიო შემოსავალის სახით აღიარდება.

წილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის რეზერვი

ხელმძღვანელობის საინიციატივო გეგმის ფარგლებში თანამშრომლები იღებენ აქციებზე დაფუძნებული კომპენსაციის სარგებელს. ამ გეგმის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია მე-8 შენიშვნაში.

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული გადავადებული აქციების სამართლიანი ღირებულება ფასდება წილობრივი უფლებების მინიჭების თარიღში და აღიარდება კაპიტალში წილობრივი გადახდის რეზერვში. გადასაცემი აქციების რაოდენობა ფასდება უფლების გადაცემის არასაბაზრო პირობებში. შეფასებები იცვლება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ცვლილებები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და წილობრივი გადახდის რეზერვში.

დივიდენდები

ჯგუფის მიერ დივიდენდების გამოცხადების და გადახდის უნარი საქართველოს კანონმდებლობის წესებს და რეგულაციებს ექვემდებარება. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული დივიდენდები აისახება გაუნაწილებელი მოგების მიკუთვნებით, ამ დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიცირება ხდება ან „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ და მოგებაში ან ზარალში აისახულ“ ფინანსურ ვალდებულებებად, ან „სხვა ფინანსურ ვალდებულებებად“.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში აისახული ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში აისახულის“ კატეგორიაში, როდესაც (i) ფინანსური ვალდებულების ფლობის მიზანია ვაჭრობა ან (ii) მისი დანიშნულებაა სამართლიანი ღირებულებით შეფასება და მოგებაში ან ზარალში აისახვა.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში აისახული ფინანსური ვალდებულებები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო გადაფასებისას მიღებული შემოსულობა/ზარალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. მოგებაში ან ზარალში აღირიცხული წმინდა შემოსულობა/ზარალი მოიცავს ფინანსურ ვალდებულებაზე გადახდილ ნებისმიერ პროცენტს და ის შესულია წმინდა შემოსავალში სხვა ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, მოგება-ზარალის ანგარიშის მუხლში.

სხვა ფინანსური ვალდებულებები

„სხვა ფინანსური ვალდებულებები“, მათ შორის სესხად აღებული თანხები, გაცემული სავალო ფასიანი ქაღალდები და სხვა არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები, თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, რასაც აკლდება გარიგების დანახარჯები.

„სხვა ფინანსური ვალდებულებების“ შემდგომი შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯის აღიარება ხდება ეფექტური შემოსავლიანობის საფუძველზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების განგარიშებისა და შესაბამის პერიოდზე საპროცენტო ხარჯის განაწილების მეთოდი. თუ ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი ვადის ან, შესაბამის შემთხვევაში, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, თავდაპირველი აღიარებისას არსებულ წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „წმინდა საპროცენტო შემოსავლის ნაწილი“ ზემოთ.

ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას წყვეტს მხოლოდ ჯგუფის ვალდებულებების შესრულების, გაუქმების ან ამოწურვის შემთხვევაში. აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ და გადასახდელ საზღაურს შორის სხვაობის აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში.

როდესაც ჯგუფი არსებულ კრედიტორთან ერთ სავალო ინსტრუმენტს არსებითად განსხვავებული პირობების ინსტრუმენტში გადაცვლის, ამგვარი გადაცვლა აღირიცხება საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარების სახით. ამის მსგავსად ჯგუფი აღირიცხავს არსებული ვალდებულების ან მისი ნაწილის არსებით მოდიფიცირებას, საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ვალდებულების აღიარების სახით. კეთდება დაშვება, რომ პირობები არსებითად განსხვავებულია, თუ ახალი პირობების საფუძველზე ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება, მათ შორის ნებისმიერი საფასურის გამოკლებით განხორციელებული გადახდა და დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, სულ მცირე 10 პროცენტით განსხვავდება თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულებისგან.

უცხოური ვალუტები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ჯგუფის სამუშაო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღიარდება გარიგების დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის, უცხოურ ვალუტებში გამოხატული ფულადი მუხლების გადაყვანა ხდება ამ თარიღით მოქმედი კურსის გამოყენებით. სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული არაფულადი მუხლები, რომლებიც გამოხატულია უცხოურ ვალუტაში, იმ კურსებით გადაიყვანება, რომლებიც მოქმედებდა იმ თარიღით, როდესაც განისაზღვრა სამართლიანი ღირებულება. არაფულადი მუხლები, რომლებიც შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით უცხოურ ვალუტაში, არ გადაიყვანება.

წლის დასასრულის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ჯგუფმა შემდეგი სავალუტო კურსები გამოიყენა:

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ლარი/1 აშშ დოლარი	3.0976	3.2766
ლარი /1 ევრო	3.5040	4.0233

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება პირვანდელი ღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და ნებისმიერი აღიარებული გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ძირითადი საშუალების კომპონენტის შეცვლის ხარჯის აღიარება ხდება ამ ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, რომ საწარმო მიიღებს ამ კომპონენტის თანმდევ სამომავლო ეკონომიკურ სარგებელს და თუ მისი ხარჯის სარწმუნოდ შეფასება შეიძლება. შეცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები განევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ცვლელთა ერიცხება ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებას და განკუთვნილია აქტივების ჩამოსაწერად სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურების ვადის განმავლობაში. ცვლელთა დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

შენობა-ნაგებობები	30 წელი
სატრანსპორტო საშუალებები	5 წლამდე
ავტო	3-დან 6 წლამდე
IT აღჭურვილობა	3-დან 6 წლამდე
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	3-დან 6 წლამდე
სხვა	2-დან 6 წლამდე

საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი იჯარით მიღებული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება მათი განვსისას და მათი ჩართვა ხდება საოპერაციო ხარჯებში, თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო თანხების გადახედვა ხდება ანგარიშგების ყოველ თარიღში, რათა შეფასდეს ხომ არ აღირიცხა ისინი მათი ანაზღაურებად თანხაზე გადამეტებული ოდენობით. აღდგენითი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. თუ საბალანსო ღირებულება გადააჭარბებს მოსალოდნელ ანაზღაურებად ღირებულებას, აქტივები ჩამოიწერება ანაზღაურებად ღირებულებამდე; გაუფასურება აღიარდება შესაბამის პერიოდში და შედის საოპერაციო დანახარჯებში. გაუფასურების ზარალის აღიარების შემდეგ, ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციის ხარჯი იცვლება მომავალ პერიოდებში, რათა მოხდეს აქტივების შეცვლილი საბალანსო ღირებულების გადანაწილება, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), სისტემატიურად მისი დარჩენილი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ძირითადი საშუალების ობიექტის აღიარების შეწყვეტა ხდება მისი გასხვისებისას ან მაშინ, როდესაც მისი შემდგომი გამოყენებიდან მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ არის მოსალოდნელი. ძირითადი საშუალებების მუხლის გასხვისების ან ექსპლუატაციიდან ამოღების შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც აქტივის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსავალსა და მის საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და მისი აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში.

არამატერიალური ამოცვები

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო გამოყენების სასრული ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი.

ამორტიზაცია აღიარდება დარიცხვის წრფივი მეთოდით მათი სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადები ხუთიდან ათ წლამდე მერყეობს.

სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს და ნებისმიერი შეტანილი ცვლილების ეფექტი აღირიცხება პერსპექტიულად.

ინდივიდუალურად შეძენილი არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო გამოყენების უსასრულო ვადა აქვთ, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების გაუფასურება ფასდება მაშინ, როდესაც არსებობს მათი შესაძლო გაუფასურების ნიშნები.

მატერიალური და არამატერიალური ამოცვების გაუფასურება

ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს ჯგუფი გადახედავს თავისი მატერიალური და არამატერიალური აქტივების საბალანსო ღირებულებებს, რომ განსაზღვროს, არსებობს თუ არა ამ აქტივების გაუფასურების ნიშნები. ასეთი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, ფასდება ამ აქტივის აღდგენითი ღირებულება იმისათვის, რომ განისაზღვროს გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მასშტაბი. თუ შეუძლებელია ცალკეული აქტივის აღდგენითი ღირებულების განსაზღვრა, ჯგუფი აფასებს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის აღდგენით ღირებულებას, რომელსაც ეს აქტივი მიეკუთვნება. თუ არსებობს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი, კორპორაციული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ცალკეულ ერთეულებზე, ან სხვა შემთხვევაში, ისინი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების უმცირეს ჯგუფზე, რომლისთვისაც შეიძლება განისაზღვროს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მომსახურების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ის არამატერიალური აქტივები, რომლებიც გამოყენებისთვის ჯერ არ არის ხელმისაწვდომი, გაუფასურების გამოსავლენად მოწმდება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, და აგრეთვე მაშინ, როდესაც აქტივის გაუფასურების ნიშნები არსებობს. აღდგენითი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. გამოყენების ღირებულების შესაფასებლად სავარაუდო მომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელ ღირებულებამდე დისკონტირება ხდება დასაბეგრი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ფულის დროითი ღირებულების არსებულ საბაზრო შეფასებებს

და აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლისთვისაც არ დაკორექტირებულა სამომავლოდ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადები. თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება შეფასებულია, როგორც მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლები, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენითი ღირებულებამდე. გაუფასურების ზარალის აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გაუფასურების ზარალი შემდგომში შებრუნდება, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება გაიზრდება და შეადგენს მისი აღდგენითი ღირებულების გადასინჯულ ოდენობას, მაგრამ ისე, რომ გაზრდილი საბალანსო ღირებულება არ აღემატებოდეს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრებოდა, წინა წლებში აქტივზე (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე) გაუფასურების ზარალი რომ არ ყოფილიყო აღიარებული. გაუფასურების ზარალის შემობრუნება აღიარდება დაუყოვნებლივ მოგებაში ან ზარალში.

დასაკუთრებული აქტივები

კონკრეტულ ვითარებებში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტირებული სესხების უზრუნველყოფის საგნის გამოყენების შემდეგ. ჯგუფი დასაკუთრებულ აქტივებს იყენებს დეფოლტირებული სესხით მართებული თანხების დაფარვის ფორმის სახით და მათ მიიჩნევს შეძენილ აქტივად და ჩვეულებრივი სამეურნეო საქმიანობის პროცესში გასაყიდად გამიზნულად.

დასაკუთრებული აქტივები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით და შემდეგ ფასდება საბალანსო ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უმცირესით.

გადასახადები

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მოგების გადასახადის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის უკავშირდება სხვა სრული შემოსავლის ერთეულებს და პირდაპირ კაპიტალში აღიარებულ ოპერაციებს აქციონერებთან, რა შემთხვევაშიც ის აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში ან პირდაპირ კაპიტალში.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი არის მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება წლის დასაბეგრ შემოსავალზე, ანგარიშგების თარიღში მოქმედი ან ფაქტობრივად მოქმედი საგადასახადო განაკვეთების და წინა წლებთან მიმართებაში საგადასახადო ვალდებულების ნებისმიერი კორექტირების გამოყენებით.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ე.წ. მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი), რომელსაც ძირითადად დაბეგრის მომენტი დასაბეგრი მოგების მიღებიდან გადააქვს მოგების განაწილებაზე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს, მოქმედებს 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე და ეხება ყველა სანარმოს, გარდა ფინანსური დაწესებულებებისა (მაგალითად, ბანკები, სადამფუძვლო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი თავდაპირველად ამოქმედდა 2020 წლის 1 იანვრიდან. საქართველოს პარლამენტმა კანონის ძალაში შესვლის თარიღი 2023 წლის 1 იანვრამდე გაახანგრძლივა.

მოგების გადასახადით დაბეგრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადიდან გათავისუფლებას, უბრალოდ მოგების გადასახადით დაბეგრამ გადაინაცვლა მოგების მიღების მომენტიდან მისი განაწილების მომენტზე, ანუ ძირითადი საგადასახადო ობიექტი გახდა განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განაწილებულ მოგებას განმარტავს, როგორც მფლობელებისთვის დივიდენდის სახით განაწილებულ მოგებას. თუმცა, განაწილებულ მოგებად ითვლება სხვა ტიპის ოპერაციებიც, მაგალითად დაკავშირებულ მხარეებთან საერთაშორისო გარიგება საბაზრო ფასისგან განსხვავებული ფასით და/ან გადასახადისაგან გათავისუფლებულ პირთან განხორციელებული ოპერაცია ასევე ითვლება განაწილებულ მოგებად მოგების გადასახადის დეკლარაციის მიზნებისთვის. ამასთან, საგადასახადო ობიექტი მოიცავს გაწეულ ხარჯს ან სხვა გადახდას, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული არ არის, უსასყიდლოდ საქონლის მიწოდება/მომსახურების გაწევა და ზღვრულ ოდენობაზე მეტი ოდენობით გაწეული წარმომადგენლობითი ხარჯი.

გადასახადის ჩათვლა შესაძლებელია 2008-2016 წლების გაუნაწილებელ მოგებაზე გადახდილი მიმდინარე გადასახადისთვის, თუ ეს მოგება განაწილდება 2023 და მომდევნო წლებში.

დივიდენდების გადახდიდან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება დივიდენდების გადახდის პერიოდში გაწეული ხარჯის სახით.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის აქტივებისა და ვალდებულებების და საგადასახადო მიზნებისთვის გამოყენებული თანხების საბალანსო ღირებულებას შორის დროებით სხვაობასთან მიმართებაში.

იგი არ ეხება შემდეგი სახის დროებით სხვაობებს: საგადასახადო მიზნებისათვის გამოუქვითავი გუდვილის შემთხვევაში, აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარების შემთხვევაში, რომლებიც გავლენას არ ახდენენ არც საგადასახადო და არც სააღრიცხვო მოგებაზე, ასევე დროებითი სხვაობები, რომლებიც უკავშირდება ინვესტიციებს შვილობილ კომპანიებში, ფილიალებში და მეკავშირე კომპანიებში, სადაც მშობელ ბანკს შეუძლია გააკონტროლოს დროებითი სხვაობის შემობრუნების დრო და მოსალოდნელია, რომ დროებითი სხვაობა ახლო მომავალში არ შემობრუნდება. გადავადებული გადასახადის თანხა ეფუძნება აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულების განხორციელების ან გადახდის მოსალოდნელ წესს 2023 წლის 1 იანვრამდე, ანგარიშგების თარიღში მოქმედი ან ფაქტობრივად ამოქმედებული საგადასახადო განაკვეთების გამოყენებით.

გადავადებული საგადასახადო აქტივის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია სამომავლო დასაბეგრი მოგების მიღება 2023 წლის 1 იანვრამდე, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი სხვაობების, გამოყენებული საგადასახადო ზარალის და კრედიტის გამოქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები გადაფასდება ყოველი ანგარიშგების თარიღისთვის და მცირდება იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია აღარ იქნება შესაბამისი საგადასახადო სარგებლის რეალიზება.

ახალი საგადასახადო სისტემის ზემოთ აღწერილი ხასიათიდან გამომდინარე, საქართველოში დარეგისტრირებულ ფინანსურ დაწესებულებებს არ ექნებათ სხვაობები აქტივების საგადასახადო ბაზებსა და მათ საბალანსო ღირებულებებს შორის 2025 წლის 1 იანვრიდან. შესაბამისად, ამ თარიღიდან არ წარმოქმნება მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ჯგუფის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შედის მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგების საოპერაციო ხარჯების კომპონენტში.

თანამშრომელთა სარგებელი

წილობრივ გადახდასთან დაკავშირებული გარიგებები

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული წილობრივი ინსტრუმენტებით განსაზღვრული წილობრივი გადახდის გარიგებების სამართლიანი ღირებულება უფლების მინიჭების თარიღში ჩვეულებრივ აღიარდება ხარჯში, კაპიტალის შესაბამისი ზრდით, უფლების მინიჭების პერიოდზე. ხარჯად აღიარებული თანხა კორექტირდება იმ მინიჭებული უფლებების რაოდენობის ასახვად, რომლისთვისაც დაკავშირებული მომსახურება და არასაბაზრო შესრულების პირობები უნდა იყოს დაკმაყოფილებული, ისეთი ფორმით, რომ თავდაპირველად ხარჯში აღიარებული თანხა ეფუძნებოდეს მინიჭებული უფლებების რაოდენობას, რომელიც აკმაყოფილებს უფლების გადაცემის თარიღში შესაბამისი მომსახურების და არასაბაზრო მაჩვენებლების პირობებს. წილობრივი გადახდის მინიჭებისთვის, უფლების მინიჭების თარიღში წილობრივი გადახდის სამართლიანი ღირებულება ფასდება ამგვარი პირობების ასახვის მიზნით და არ არსებობს მოსალოდნელ და ფაქტიურ შედეგებს შორის სხვაობების შესაბამისობა.

დაქირავებულ პირთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

დაქირავებულ პირთა მოკლევადიანი გასამრჯელოს ვალდებულება ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და გადაიხდება შესაბამისი მომსახურების განევის შემდეგ. ვალდებულება აღიარდება მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგების განაწილების გეგმების საფუძველზე გადასახდელ თანხებზე, თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქტიული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა დასაქმებულის მიერ გაწეული მომსახურების ასანაზღაურებლად. ამგვარი ვალდებულება შესაძლოა სათანადო სიზუსტით იქნას შეფასებული.

იზარა

ჯგუფი აფასებს ხელშეკრულება არის ან მოიცავს თუ არა იზარას, ხელშეკრულების ამოქმედების თარიღში. ჯგუფი აღიარებს აქტივის გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის მოიჯარის როლში გამოდის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (12 თვის ან ნაკლები ვადის მქონე იჯარები) და დაბალი ღირებულების აქტივების იჯარებისა (როგორიც არის ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, საოფისე ავეჯის მცირე ერთეულები და ტელეფონები). ამ იჯარებისთვის ჯგუფი აღიარებს საიჯარო გადასახდელებს საოპერაციო ხარჯად, ცვეთის დარიცხვის წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადაზე, სანამ სხვა სქემა უფრო ზუსტად არ ასახავს საიჯარო აქტივებიდან ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების სისტემატურობას.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იჯარის დაწყების თარიღში გადაუხდელი საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულებით, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთის გამოყენებით. თუ ეს განაკვეთი რთულად განსაზღვრია, ჯგუფი იყენებს ზღვრულ სასესხო საპროცენტო განაკვეთს.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში საიჯარო ვალდებულება ცალკე მუხლად არის წარმოდგენილი.

საიჯარო ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ზრდის სახით, რათა მოხდეს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხული პროცენტის ასახვა (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით) და საბალანსო ღირებულების შემცირებით, განხორციელებული საიჯარო გადახდების ასახვის მიზნით.

ჯგუფი განმეორებით აფასებს საიჯარო ვალდებულებას (და აკეთებს აქტივის გამოყენების უფლების შესაბამის კორექტირებას) როდესაც:

- ▶ რომელიც იწვევს ცვლილებას არსებული შესყიდვის უფლებით სარგებლობის შეფასებაში, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება განმეორებით ფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირების გზით, შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.
- ▶ საიჯარო გადასახდელები იცვლება ინდექსის ან განაკვეთის ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ საიჯარო გადახდები იცვლება ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც გამოიყენება შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთი).
- ▶ საიჯარო ხელშეკრულება იცვლება და საიჯარო მოდფიკაცია არ აღირიცხება ცალკე იჯარად, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი იჯარის საიჯარო ვადის საფუძველზე, შეცვლილი საიჯარო გადასახდელების დისკონტირებით, ცვლილების თარიღში შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

ჯგუფს არ განუხორციელებია ამგვარი ცვლილებები წარმოდგენილი პერიოდის განმავლობაში.

აქტივის გამოყენების უფლება წარმოადგენს შესაბამისი საიჯარო გადასახდელების თავდაპირველ შეფასებას, დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელებულ საიჯარო გადასახდელებს, ნებისმიერი მიღებული საიჯარო შეღავათის და თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯის გამოკლებით. ისინი შემდეგ ფასდება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი.

როდესაც ჯგუფს წარმოექმნება საიჯარო აქტივის დემონტაჟის და მოხსნის, ასევე მათი განთავსების ადგილის აღდგენის ან საბაზისო აქტივის იჯარის პირობებით მოთხოვნილ მდგომარეობამდე მიყვანასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვის ვალდებულება, ბასს 37-ის საფუძველზე აღიარდება და შეფასდება შესაბამისი ანარიცხი. იმ შემთხვევაში, თუ ხარჯი აქტივის გამოყენების უფლებას უკავშირდება, ხარჯები შევა აქტივის გამოყენების შესაბამის უფლებაში, თუ ამგვარი ხარჯების განწევა არ მოხდა სასაქონლო-მატერიალური მარაგების საწარმოებლად.

აქტივის გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხებათ საიჯარო ვადასა და საბაზისო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადას შორის უფრო მოკლე პერიოდზე. თუ იჯარა გადასცემს საბაზისო აქტივის საკუთრების უფლებას ან აქტივის გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ჯგუფი მოელის შესყიდვის უფლებით სარგებლობას, შესაბამის აქტივის გამოყენების უფლებაზე ირიცხება ცვეთა საბაზისო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. ამორტიზაცია იწყება იჯარის დაწყების თარიღში.

აქტივის გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ცალკე ხაზის სახით არის წარმოდგენილი.

იმის განსასაზღვრად, აქტივის გამოყენების უფლება გაუფასურებულია თუ არა, ჯგუფი ბასს 36-ს იყენებს და აღრიცხავს ნებისმიერ გამოვლენილ გაუფასურების ზარალს, „ძირითადი საშუალებების“ პოლიტიკაში აღწერილი ფორმით.

პრაქტიკული მიდგომის სახით, ფასს 16 მოიჯარეს საშუალებას აძლევს ცალკე არ გამოჰყოს არა საიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად აღრიცხოს ნებისმიერი იჯარა და დაკავშირებული არა საიჯარო კომპონენტები, ინდივიდუალური გარიგების სახით. ჯგუფმა ისარგებლა ამ პრაქტიკული მიდგომით.

ჯგუფი არ არის წარმოდგენილი მეიჯარის სახით 31 დეკემბრით დასრულებული 2021 და 2020 წლების განმავლობაში.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენის გამო აქვს მიმდინარე (იურიდიული თუ არასახელ-შეკრულებო) ვალდებულება, მოსალოდნელია, რომ ჯგუფს მოეთხოვება ამ ვალდებულების გასტუმრება და შესაძლებელია ვალდებულების ოდენობის სათანადო სიზუსტით განსაზღვრა.

ანარიცხებად აღიარებული ოდენობა წარმოადგენს იმ თანხის ყველაზე ზუსტ შეფასებას, რომელიც საჭირო იქნება მიმდინარე ვალდებულების დასაფარად ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის, ამ ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და გაურკვევლობების გათვალისწინებით. როდესაც ანარიცხები ფასდება მიმდინარე ვალდებულების გასასტუმრებლად საჭირო ფულადი ნაკადებით, მისი საბალანსო ღირებულება არის ამ ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება (თუ ფულის დროითი ღირებულების გავლენა მასზე არსებითია).

თუ ანარიცხების დაფარვისთვის საჭირო ეკონომიკური სარგებლის ნაწილობრივ ან მთლიანად მიღება მესამე მხარისგან არის მოსალოდნელი, დებიტორული დავალიანების აღიარება აქტივად ხდება მაშინ, როდესაც ფაქტობრივად გარანტირებულია ანაზღაურების მიღება და დებიტორული დავალიანების თანხის სარწმუნოდ შეფასება შესაძლებელია.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა ამ ვალდებულებების დაფარვის მიზნით დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღება მოსალოდნელია.

უზრუნველყოფის საგანი

კლიენტის ვალდებულებასთან მიმართებაში ჯგუფი ისეთ უზრუნველყოფის საგანს იღებს, რომელსაც ის შესაბამისად მიიჩნევს. უზრუნველყოფის საგანი, ჩვეულებრივ, იღებს კლიენტის აქტივებზე გირაოს ფორმას და ჯგუფს ანიჭებს ამგვარი აქტივების მოთხოვნის უფლებას კლიენტის არსებულ და მომავალ ვალდებულებებთან მიმართებაში.

3. გადამწყვეტი მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა და შეფასების უზუსტობის ძირითადი მიზეზები

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას, რომლებიც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფის ხელმძღვანელობას მოეთხოვება განსჯა, შეფასება და დაშვებების გამოყენება იმ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებთან დაკავშირებით, რომლებიც მზა სახით ხელმისაწვდომი არ არის სხვა წყაროებიდან. ეს შეფასებები და მათთან დაკავშირებული დაშვებები ეყრდნობა ისტორიულ გამოცდილებას და სხვა საპროგნოზო ინფორმაციას, რომლებიც აქტუალურად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან.

ეს შეფასებები და საბალანსო მოსაზრებები მუდმივად გადაიხედება. სააღრიცხვო შეფასებების გადახედვის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა ამ შეფასების გადახედვა, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს მხოლოდ ამ პერიოდზე, ან გადახედვის პერიოდსა და სამომავლო პერიოდებში, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს როგორც მიმდინარე, ისე სამომავლო პერიოდებზე.

სააღრიცხვო პოლიტიკის შერჩევასთან დაკავშირებით გამოყენებული მნიშვნელოვანი განსჯა

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარების პროცესში ხელმძღვანელობის მიერ განსჯის შედეგად გამოთქმული ყველა მნიშვნელოვანი მოსაზრება, გარდა იმ მოსაზრებების, რომელიც შეფასებებს ეყრდნობა (იხ. ქვემოთ) და რომლებიც ყველაზე მეტად მოქმედებს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე.

შეფასების უზუსტობის ძირითადი მიზეზები

ქვემოთ წარმოდგენილია ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის ძირითადი დაშვებები მომავლის შესახებ, ასევე შეფასების უზუსტობის ძირითადი მიზეზები, რომლებმაც შეიძლება მომდევნო ფინანსურ წელს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებაში არსებითი კორექტირებები გამოიწვიოს.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

ქვემოთ მოცემულია მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებიც ხელმძღვანელობამ გამოიყენა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომლებსაც ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდათ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებზე:

- ▶ **მომავალზე ორიენტირებული სცენარების განსაზღვრა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისას ჯგუფი იყენებს გონივრულ და მხარდამჭერ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეყრდნობა სხვადასხვა ეკონომიკური დრავირების მომავალ მოძრაობასთან დაკავშირებულ დაშვებებს და ამ დრავირების ერთმანეთზე მოქმედების წესს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- ▶ **საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა:** როგორც მე-3 შენიშვნაში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის ოდენობით 1-ლი ეტაპის აქტივებისთვის, ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი ზარალის ოდენობით – მე-2 და მე-3 დონის აქტივებისთვის. აქტივი მე-2 ეტაპზე გადადის, როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ფასს 9 არ განსაზღვრავს რას ნიშნავს მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში. იმის შეფასებისას, აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ გონივრულ და მხარდამჭერ საპროგნოზო ინფორმაციას.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

▶ **დეფოლტის ალბათობა (PD):** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში გამოყენებულ მნიშვნელოვან შემავალ ინფორმაციას. დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება, რომლის დაანგარიშება მოიცავს განვლილ მონაცემებს, დაშვებებს და მომავალი ვითარებების მოლოდინებს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის ალბათობაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

▶ **დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD):** LGD არის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგის შეფასება. ის ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, უზრუნველყოფის საგნიდან და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესებიდან წარმოშობილი ფულადი ნაკადების გათვალისწინებით.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის დანაკარგების შემთხვევაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

მნიშვნელოვანი განახლებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიაში

2020 წლიდან, მეთოდოლოგია, რომელიც დეფოლტის ალბათობას ითვალისწინებს, შეიცვალა; ჯგუფის დეფოლტის ალბათობის ნაცვლად, ინდივიდუალური სესხებისთვის დაანგარიშდება ერთი წლის დეფოლტის ალბათობა და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა. მიგრაციის მატრიცის ნაცვლად ვიყენებთ ბევრად უფრო ზუსტ და თანამედროვე მეთოდს: კოქსის პროპორციული რისკის მოდელი.

შეფასების მეთოდი გაუქმდა, რადგან შეფასების არსებობის ერთდერითი მოტივი იყო სესხების დაჯგუფება კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით და შემდეგ დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება მიგრაციის მატრიცის გამოყენებით.

ეტაპის გაუმჯობესების წესები მითითებული და სრულად ავტომატიზებულია. 2020 წლიდან ჯგუფმა დანერგა ხარვეზების გამოსწორების 6 და 12-თვიანი პერიოდი მე-2 და მე-3 ეტაპის სესხებისთვის, შესაბამისად. ამასთან, იმავე მსესხებლების პარალელური სესხები განცალკევებით შეფასდა. ახალი მიდგომა სრულად შეესაბამება ბაზრის საუკეთესო პრაქტიკებს.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებთან მიმართებაში ანაზღაურების განაკვეთი დისკონტირდება მხოლოდ დეფოლტირებული სესხების ეფექტური განაკვეთით და არა ყველა სესხისთვის, როგორც ეს ადრე კეთდებოდა. ეს ცვლილება ძალიან ლოგიკურია, რადგან დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დაანგარიშებაში მხოლოდ დეფოლტებია გათვალისწინებული.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშების პროცესი მაქსიმალურად ავტომატიზებული გახდა; საბოლოოდ, დეფოლტის ალბათობა, ეტაპების განსაზღვრა და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშება სრულდება R-ში, რაც პროცესს მეტად უსაფრთხოს, ხოლო მონაცემებს – უფრო მარტივად გასაკონტროლებელს ხდის.

დანვრის დროს ინფორმაციისათვის იხილეთ 26-ე შენიშვნა.

გადავადებული საგადასახადო აქტივების ანაზღაურებადობა

საქართველოს პარლამენტმა განახორციელა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ცვლილება, რომელიც ძალაში 2023 წლის 1 იანვრიდან შევა კომერციული ბანკების, საკრედიტო კავშირების, სადაზღვევო ორგანიზაციების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და ლომბარდებისთვის. ახალი კოდექსი მოქმედებს ჯგუფის მოგების გადასახადის აღიარების და შეფასების პრინციპებზე, ასევე ჯგუფის მოგების გადავადებულ საგადასახადო აქტივებზე/ვალდებულებებზე. ფინანსურ ინსტიტუტებს არ მოუწევთ მოგების გადასახადის გადახდა გადასახადით დაბეგრამდე მოგებისთვის (2023 წლის 1 იანვრიდან გამომუშავებული), სანამ მოგება არ გადანაწილდება დივიდენდების ან მოგების განაწილების სხვა ფორმით.

იქედან გამომდინარე, რომ ეს კანონი ფინანსური სექტორისთვის 2023 წლის იანვრიდან ამოქმედდება, მას უფრო სწრაფი გავლენა ექნება გადავადებული გადასახადის დაანგარიშებაზე. 2023 წლის 1 იანვრიდან ფინანსური ინსტიტუტები არ შეინარჩუნებენ გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს ან ვალდებულებებს, იმ ფაქტის გამო, რომ საშემოსავლო გადასახადი დაირიცხება დივიდენდების გამოცხადებისას.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივების/ვალდებულებების ნაშთები სრულად იქნება გამოყენებული კანონის ამოქმედების თარიღამდე ან კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისთვის მისი ეფექტი არაარსებითი იქნება. 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადავადებული

საგადასახადო აქტივების საბალანსო ღირებულებამ შეადგინა 1,699 ათასი და 2,628 ათასი ლარი (შესაბამისად).

ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანად შეფასება

როგორც 24-ე შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფი იყენებს საშემფასებლო ტექნიკებს, რომლებიც მოიცავს შემავალ ინფორმაციებს, რომლებიც, თავის მხრივ არ ეფუძნება ემპირიულ საბაზრო მონაცემებს, კონკრეტული ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად. 24-ე შენიშვნაში მოცემულია დეტალური ინფორმაცია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, ასევე ამ დაშვებებისთვის მგრძნობელობის დეტალური ანალიზი. ჯგუფის ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ შერჩეული საშემფასებლო ტექნიკები და გამოყენებული დაშვებები შესაბამისია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისთვის.

4. ფასს სტანდარტების ცვლილებები, რომლებიც კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე მოქმედებენ

მიმდინარე წელს, ჯგუფმა გამოიყენა ფასს სტანდარტების და საბჭოს მიერ გამოცემული ინტერპრეტაციების ქვემოთ მითითებული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია ყოველწლიური პერიოდისთვის, რომელიც იწყება 2021 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდეგ. მათ მიღებას რაიმე სახის არსებითი გავლენა არ ჰქონია განმარტებით შენიშვნებზე ან წინამდებარე კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში აღრიცხულ თანხებზე.

საპროცენტო განაკვეთის ბენჩმარკების ფუნდამენტური რეფორმა ფასს 9 და ფასს 7-ის ცვლილება

2019 წელს ბასს-მა გამოსცა „საპროცენტო განაკვეთის საბაზისო რეფორმა“ (ფასს 9, ბასს 39 და ფასს 7-ის ცვლილება). ეს ცვლილებები ახდენენ კონკრეტული ჰეჯირების აღრიცხვის მოთხოვნების კორექტირებას, რათა ჰეჯირების აღრიცხვამ განაგრძოს შესაბამისი ჰეჯირება გაურკვევლობის პერიოდში, სანამ ჰეჯირებული ერთეულები ან შესაბამისი ჰეჯირების ინსტრუმენტები, რომლებზეც მოქმედებს მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთის საბაზისო მონაცემები არ შეიცვლება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთის ბენჩმარკების ფუნდამენტური რეფორმის შედეგად.

ცვლილებები არ შეესაბამება ჯგუფს, რადგან ის არ იყენებს ჰეჯირების ანგარიშგებას მისი საბაზისო საპროცენტო განაკვეთის დავალიანებებისთვის. შესაბამისად ამ ცვლილებების გამოყენება გავლენას არ იქონიებს ჯგუფის აღრიცხვაზე 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის.

ცვლილებებით ასევე იწერება ფინანსური ანგარიშგების გამოცემასთან დაკავშირებული ახალი მოთხოვნები ფასს 7-ის საფუძველზე, ჰეჯირების ურთიერთობებისთვის, რომლებიც წარმოადგენს ფასს 9-ის ცვლილებით შემოღებული გამონაკლისების საგანს.

კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათები ფასს 16-ის ცვლილება

2020 წლის მაისში, ბასს-მა გამოსცა კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათები (ფასს 16-ის ცვლილება), რომელიც პრაქტიკულ შეღავათებს აძლევს მოიჯარეებს საიჯარო შეღავათების მიმართულებით, რომლებიც წარმოიშობა უშუალოდ კოვიდ-19-ის გავლენით, ფასს 16-ის პრაქტიკული მიდგომის დანერგვის გზით. პრაქტიკული მიდგომა მოიჯარეს საშუალებას აძლევს თავად შეაფასოს კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათები იჯარის მოდიფიცირებაა თუ არა. მოიჯარემ, რომელიც ამგვარ გადაწყვეტილებას იღებს, უნდა აღრიცხოს ნებისმიერი ცვლილება საიჯარო გადასახდელის სახით, ფასს 16-ის საფუძველზე კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათების ფარგლებში, ისე, თითქოს ცვლილება არ იყოს საიჯარო მოდიფიცირება. ჯგუფს არ გამოუყენებია კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათის მეთოდი, ჩაატარა შეცვლილი საიჯარო ხელშეკრულებების შეფასება და დაასკვნა, რომ ისინი მოდიფიცირებებს წარმოადგენენ.

ახალი და შეცვლილი სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების გამოსაცემად უფლებამოსილების თარიღში ჯგუფს არ გამოუყენებია შემდეგი ახალი და შეცვლილი ფასს სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ არ შესულა ძალაში:

ფასს 17	სადაზღვევო ხელშეკრულებები
ცვლილებები ფასს 10-სა და ბასს 28-ში	აქტივების გაყიდვა ან კაპიტალში შეტანა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის
ცვლილებები ბასს 1-ში	ვალდებულებების მოკლე ან გრძელვადიანად კლასიფიცირება
ცვლილებები ფასს 3-ში	კონცეპტუალური საფუძვლების საცნობარო ინფორმაცია
ცვლილებები ბასს 16-ში	ძირითადი საშუალებები – შემოსავალი დანიშნულებისამებრ გამოყენებამდე
ცვლილებები ბასს 37-ში	დამამძიმებელი ხელშეკრულებები – ხელშეკრულების შესრულების ხარჯი
ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლი	ფასს 1-ის ცვლილება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება, ფასს 9 ფინანსური ინსტრუმენტები, ფასს 16 იჯარა, ბასს 41 სოფლის მეურნეობა
ბასს 1-ის ცვლილება და განცხადება 2 ფასს-ების გამოყენების პრაქტიკის შესახებ.	სააღრიცხვო პოლიტიკის განმარტებითი შენიშვნები
ცვლილებები ბასს 8-ში	სააღრიცხვო შეფასებების განმარტება
ცვლილებები ბასს 12-ში	ერთი გარიგებიდან წარმოშობილ აქტივებსა და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი

ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ ზემოთ მითითებული სტანდარტების მიღებას არსებითი გავლენა ექნება ჯგუფის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე მომავალ პერიოდებში.

5. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი

	2021	2020
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი:		
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	89,517	76,796
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	54	1,024
ინვესტიცია იჯარებში	1,245	263
სხვა შემოსავალი	1,088	723
	91,904	78,806
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
შემოსავალი ჯარიმებიდან	3,220	2,142
სულ საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებიდან	95,124	80,948

საპროცენტო ხარჯები

ნასესხები სახსრები	(30,822)	(26,990)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	(157)	(1,555)
საიტარო ვალდებულება	(765)	(691)
	(31,744)	(29,236)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	63,380	51,712

6. წმინდა საკომისიო ხარჯი

	2021	2020
შემოსავალი სხვა გასამრჯელოდან და საკომისიოდან	740	517
უცხოური ვალუტის კონვერტირებით მიღებული (ხარჯი)/შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან	(15,422)	(1,686)
სხვა გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი	(298)	(521)
	(14,980)	(1,690)

7. თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი

თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი 2021 და 2020 წლებისთვის იყო ასეთი:

	2021	2020
ხელფასები და სხვა სარგებელი	26,506	22,567
	26,506	22,567

ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმა, წილობრივი გადახდები

2014 წლის 12 დეკემბერს სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმა. ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის მიზანია მოტივაციის გაზრდა და ჯგუფის ხელმძღვანელობის აღმასრულებელი გუნდის წახალისება კაპიტალის ზრდის სტრატეგიის განსახორციელებლად, ჯგუფის ინტერესების შემუშავება და დაცვა, აქციონერების და დაინტერესებული მხარეების ფართო ჯგუფის გათვალისწინებით.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმა არც შედგენილა და არც აღიარებულა ან განაწილებულა, სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილების შესაბამისად.

8. სხვა საოპერაციო ხარჯები

	2021	2020
კომუნალური მომსახურებები და კავშირგაბმულობა	1,694	1,362
პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური მხარდაჭერა და მომსახურება	1,581	1,154
საბანკო ხარჯები	741	592
სახარჯო მასალები და საოფისე აღჭურვილობა	698	516
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	695	987
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	692	354
საწევრო შენატანები	642	567
დაზღვევა	443	483
მარკეტინგი და რეკლამა	421	353
ზარალი აუნაზღაურებელ სხვა აქტივებზე	310	12
საწვავი	262	214
რემონტი და ტექნიკური მომსახურება	186	124
დაცვა-უსაფრთხოება	184	193
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული დანახარჯები	166	1,243
სამივლინებო ხარჯები	104	100
თანამშრომელთა შერჩევა და გადამზადება	79	41
საქველმოქმედო საქმიანობა	-	19
სხვა	890	867
	9,788	9,181

9. გადასახადები

	2021	2020
მიმდინარე წლის საგადასახადო ხარჯი	2,074	-
	2,074	-
მოძრაობა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებსა და ვალდებულებებში დროებითი სხვაობების წარმოქმნისა ან/და შემობრუნების გამო	929	783
სულ მოგების გადასახადის ხარჯი	3,003	783

მოქმედი საგადასახადო განაკვეთი მიმდინარე და გადავადებული გადასახადისთვის 15%-ს შეადგენს 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ჰქონდა აღურიცხავი საგადასახადო ზარალის მომდევნო პერიოდზე გადატანილი თანხა 186 ათასი ლარის ოდენობით, დაგროვილი საგადასახადო ზარალის გამო, რომელიც 1,239 ათას ლარს უდრიდა. 2021 წელს წინა წლის ზარალი სრულად იყო გამოყენებული.

ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის:

	2021	2020
მოგება / (ზარალი) გადასახადით დაბეგვრამდე	6,183	(69)
მოგების გადასახადი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთის მიხედვით	927	(10)
აუღიარებელი გადავადებული გადასახადი	871	654
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	1,205	139
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	3,003	783

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებს შორის დროებითი განსხვავებები და საგადასახადო მიზნებისათვის გამოყენებული თანხები წარმოშობს წმინდა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2023 წლის 1 იანვრიდან, მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი მოდელის დანერგვის გამო, ფინანსური ინსტიტუტები არ შეინარჩუნებენ გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს ან ვალდებულებებს, იმ ფაქტის გამო, რომ საშემოსავლო გადასახადი დაირიცხება დივიდენდების გამოცხადებისას. ჯგუფის ხელმძღვანელობის თანახმად, მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალ მოდელზე გადასვლის მომენტში გადავადებული საგადასახადო აქტივის ნაწილი გამოყენებული არ იქნება. შესაბამისად, 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადავადებული გადასახადი თანხა 871 ათასი ლარით და 654 ათასი ლარით შემცირდა. გამოყენებული თანხები სრულად უკავშირდება მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დროებითი განსხვავებების მოძრაობა წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

	2021 წლის 1 იანვარი	მოგებაში ან ზარალში აღიარებული	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	2,080	(536)	1,544
ძირითადი საშუალებები	8	55	63
არამატერიალური აქტივები	17	102	119
სხვა აქტივები	18	(18)	-
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართ- ლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინან- სური ვალდებულებები	(148)	148	-
სესხები და ნასესხები სახსრები	347	(659)	(312)
საიჯარო ვალდებულება	182	(57)	125
სხვა ვალდებულებები	124	36	1,544
	2,628	(929)	1,699

	2020 წლის 1 იანვარი	მოგებაში ან ზარალში აღიარებული	2020 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	3,019	(939)	2,080
ძირითადი საშუალებები	(35)	43	8
არამატერიალური აქტივები	(57)	74	17
სხვა აქტივები	(20)	38	18
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართ- ლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინან- სური ვალდებულებები	(13)	(135)	(148)
სესხები და ნასესხები სახსრები	334	13	347
საიჯარო ვალდებულება	51	131	182
სხვა ვალდებულებები	132	(8)	124
	3,411	(783)	2,628

10. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	13,502	12,840
ნაშთები ბანკში	5,625	5,044
სულ ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	19,127	17,884

ჯგუფის არცერთი ნაშთი არ არის ვადაგადაცილებული. ბანკში არსებული ნაშთებისთვის ზარალის რეზერვი არ აღიარებულა, მისი მოკლევადიანი ხასიათის გამო. ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები მოიცავს მიმდინარე ანგარიშებს ქართულ ბანკებში და ისინი გამოიყენება ჯგუფის ყოველდღიური საქმიანობებისთვის.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები განთავსებულია ბანკებში, რომლებსაც ფიტჩის სარეიტინგო სააგენტოს მიერ მინიჭებული აქვთ B (მოკლევადიანი) და BB- (გრძელვადიანი) რეიტინგი.

11. ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები		
წარმოებული ფინანსური აქტივები		
ვალუტის სვოპ ხელშეკრულებები	103	2,509
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	2,509

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები		
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები		
უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები	185	-
ვალუტის სვოპ ხელშეკრულებები	3	-
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	188	-

მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები მოიცავს უცხოური ვალუტის ხელშეკრულებებს.

სავალუტო სვოპები

ჯგუფი ბანკებისგან იმავე ბანკში უცხოურ ვალუტაში შესრულებული ანაბრებით უზრუნველყოფილი საკომპენსაციო სესხების არანარმოებულ გარიგებებს წარმოებულ ინსტრუმენტებში აერთიანებს, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ გარიგებები (ანაბრის განთავსება და სესხის აღება) არსებითად წარმოებულ ინსტრუმენტს წარმოქმნის. დასკვნა შემდეგ ინდიკატორებს ეფუძნება:

- ❖ ისინი ფორმდება ერთდროულად და ერთმანეთის გათვალისწინებით;
- ❖ მათ ერთი და იგივე კონტრაგენტი ჰყავთ;
- ❖ ისინი ერთსა და იმავე რისკთან არიან დაკავშირებული;
- ❖ არ არსებობს აშკარა ეკონომიკური საჭიროება ან არსებითი ბიზნეს მიზანი გარიგებების ცალკე სტრუქტურზაციისთვის, რომელიც ვერ განხორციელდება ერთ გარიგებაში;
- ❖ არსებობს თავდაპირველი წმინდა ინვესტიცია, რომელიც უფრო ნაკლებია, ვიდრე სხვა სახის ინვესტიცია, რომელიც ანალოგიურად რეაგირებს მსგავს ცვლილებებზე საბაზრო ფაქტორებიდან და სამომავლო გეგმებიდან გამომდინარე.

უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდი არის სახელშეკრულებო შეთანხმება ორ მხარეს შორის, რომელთა შორისაც უნდა მოხდეს გარკვეული დროის განმავლობაში ფინანსური სახსრების გადახდები კონკრეტული ოდენობით.

უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ოპერაციებში ჯგუფი იხდის თანხის გარკვეულ ოდენობას ერთ ვალუტაზე და იღებს გარკვეულ ოდენობას მეორე ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდები ერთიანად იფარება.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი აღწერს არადისკონტირებულ სახელშეკრულებო თანხებს, რომლებიც დაუფარავია 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დაფარვის დარჩენილი პერიოდებით. უცხოური ვალუტის თანხების გადაფასება, რომლებიც ქვემოთ არის წარმოდგენილი ხდება ანგარიშგების თარიღისთვის არსებული კურსით. იმ ხელშეკრულებებზე მიღებული შემოსულობა და ზარალი, რომელთა ვადაც არ იყო დასრულებული, აისახება მოგება-ზარალში და ფინანსურ ინსტრუმენტებში სამართლიანი ღირებულებით მოგება-ზარალში ასახვით, ვითარებიდან გამომდინარე.

	პირობითი თანხა	
	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
აშშ დოლარის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	180,854	157,113
	180,854	157,113
ლარის გაყიდვა შვეიცარიული ფრანკის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	2,026	-
	2,026	-
შვეიცარიული ფრანკის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	1,855
		1,855
შვეიცარიული ფრანკის გაყიდვა დოლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	4,011
		4,011
ევროს გაყიდვა აშშ დოლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	12,070
		12,070

12. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	351,943	317,477
დარიცხული პროცენტი	9,998	11,849
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(14,000)	(13,446)
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	347,941	315,880

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:

მიკრო ბიზნეს სესხები	71,869	50,221
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	68,052	55,103
სამომხმარებლო სესხები	54,469	30,767
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	53,424	67,400
განვადებები	48,879	42,740
სალომბარდო სესხები	37,025	29,939
საბინაო სესხები	28,223	53,156
სულ საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	361,941	329,326

მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები

გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(14,000)	(13,446)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	347,941	315,800

მომხმარებლებზე გაცემული ყველა სესხი ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ჯამდება ერთგვაროვანი პროდუქტის ჯგუფების მიხედვით, როდესაც თითოეულ ჯგუფში სესხები მსგავსი მახასიათებლებით ხასიათდება, მათი მაჩვენებლების, დაკავშირებული რისკების და საბაზისო ბიზნეს პროცესების გათვალისწინებით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს სესხები	71,869	(3,038)	68,831
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	68,052	(4,638)	63,414
სამომხმარებლო სესხები	54,469	(1,891)	52,578
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	53,424	(3,113)	50,311
განვადებები	48,879	(956)	47,923
სალომბარდო სესხები	37,025	(96)	36,929
საბინაო სესხები	28,223	(268)	27,955
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	361,941	(14,000)	347,941

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	67,400	(3,143)	64,257
საბინაო სესხები	53,156	(1,366)	51,790
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	55,103	(3,761)	51,342
მიკრო ბიზნეს სესხები	50,221	(2,611)	47,610
განვადებები	42,740	(1,359)	41,381
სალომბარდო სესხები	29,939	(20)	29,919
სამომხმარებლო სესხები	30,767	(1,186)	29,581
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	329,326	(13,446)	315,880

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მან- ძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	3,636	3,295	6,515	13,446
ახალი სესხები	5,576	-	-	5,576
გადატანები 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	326	(326)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(4,923)	3,416	1,507	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(3,395)	3,395	-
დაფარული სესხები	(1,940)	(693)	(719)	(3,352)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
ცვლილებები საკრედიტო რისკში ცვლი- ლების გამო	126	948	(1,896)	(822)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	(1,860)	(1,860)
საკურსო ზარალი	-	-	2	2
ნაშთი წლის ბოლოს	3,090	3,306	7,604	14,000

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მან- ძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	256,460	62,049	10,817	329,326
ახალი სესხები	220,404	-	-	220,404
გადატანები 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	3,483	(3,483)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(48,912)	49,846	(934)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(7,520)	7,520	-
დაფარული სესხები	(142,981)	(39,538)	(6,229)	(188,748)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
საკურსო ზარალი	(39)	(8)	(2)	(49)
ნაშთი წლის ბოლოს	288,704	61,406	11,831	361,941

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2020			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მან- ძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	2,975	3,942	6,356	13,273
ახალი სესხები	5,209	-	-	5,209
გადატანები 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	1,427	(1,427)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(6,166)	6,326	(160)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(4,688)	4,688	-

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების განმარტებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	2020			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მან- ძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
დაფარული სესხები	(1,457)	(1,215)	(348)	(3,020)
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(4)	-	(6,872)	(6,876)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	7	3	1,486	1,496
ცვლილებები საკრედიტო რისკში ცვლილების გამო	1,633	344	993	2,970
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	352	352
საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა	12	10	20	42
ნაშთი წლის ბოლოს	3,636	3,295	6,515	13,446

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2020			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მან- ძილზე მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	214,927	84,948	10,609	310,484
ახალი სესხები	221,302	-	-	221,302
გადატანები 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	20,051	(20,051)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(58,316)	58,884	(568)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(6,267)	6,267	-
დაფარული სესხები	(141,838)	(55,539)	(115)	(197,492)
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(4)	-	(6,872)	(6,876)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	7	3	1,486	1,496
საკურსო ზარალი	331	71	10	412
ნაშთი წლის ბოლოს	256,460	62,049	10,817	329,326

13. წმინდა ინვესტიცია იჯარაში

ცხრილში ქვემოთ მოცემულია საინვესტიციო სექტორის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაცია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ინვესტიცია იჯარებში:	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
დაუმთავრებელი	1,331	(15)	1,316
მომსახურება	1,089	(29)	1,060
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	718	(11)	707
ვაჭრობა	717	(32)	685
სასოფლო მეურნეობა	553	(3)	550
სილამაზე და ჯანდაცვა	484	(6)	478
წარმოება	452	(3)	449
წარმოება	241	(1)	240
უძრავი ქონების განვითარება	44	(3)	41
ტურიზმი	35	-	35
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	13	-	13
სხვა	89	(1)	88
სულ ინვესტიცია იჯარაში	5,766	(104)	5,662

ცხრილში ქვემოთ მოცემულია საინვესტიციო სექტორის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაცია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ინვესტიცია იჯარებში:	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
დაუმთავრებელი	363	(2)	361
მომსახურება	612	(5)	607
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	243	(3)	240
ვაჭრობა	252	(3)	249
სასოფლო მეურნეობა	104	(1)	103
სილამაზე და ჯანდაცვა	280	(2)	278
წარმოება	239	(3)	236
სამომხმარებლო	90	-	90
უძრავი ქონების განვითარება	71	(1)	70
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	12	-	12
სულ ინვესტიცია იჯარაში	2,266	(20)	2,246

14. ძირითადი საშუალებები

თვითღირებულება	შენობა- ნაგებობები	სატრანს- პორტო საშუ- ალებები	ავეჯი	IT აღჭურ- ვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სხვა	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625
შესყიდვები	-	5	39	655	278	150	1,127
გასვლები	-	-	(5)	(50)	-	(204)	(259)
2021 წლის 31 დეკემბერს	105	1,189	1,340	5,116	6,577	4,166	18,493

დაგროვილი ცვეთა	შენობა- ნაგებობები	სატრანს- პორტო საშუ- ალებები	ავეჯი	IT აღჭურ- ვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სხვა	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(5)	(123)	(156)	(655)	(687)	(380)	(2,006)
გასხვისებისას ელიმინირებული	-	-	5	47	-	14	66
2021 წლის 31 დეკემბერს	(49)	(904)	(1,134)	(3,001)	(5,559)	(3,569)	(14,216)

საბალანსო ღირებულება	შენობა- ნაგებობები	სატრანს- პორტო საშუ- ალებები	ავეჯი	IT აღჭურ- ვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სხვა	სულ
2021 წლის 31 დეკემბერს	56	285	206	2,115	1,018	597	4,277

თვითღირებულება	შენობა- ნაგებობები	სატრანს- პორტო საშუ- ალებები	ავეჯი	IT აღჭურ- ვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სხვა	სულ
2021 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,229	3,399	6,087	4,071	16,075
შესყიდვები	-	-	69	967	301	410	1,747
გასვლები	-	-	(6)	(2)	(89)	(100)	(197)
გადატანები	-	-	14	147	-	(161)	-
2020 წლის 31 დეკემბერს	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625

დაგროვილი ცვეთა	შენობა- ნაგებობები	სატრანს- პორტო საშუ- ალებები	ავეჯი	IT აღჭურ- ვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სხვა	სულ
2020 წლის 1 იანვარს	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(2,766)	(10,473)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3)	(174)	(187)	(482)	(566)	(444)	(1,856)
გასხვისებისას ელიმინირებული	-	-	6	-	40	7	53
2020 წლის 31 დეკემბერს	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)

საბალანსო ღირებულება	შენობა- ნაგებობები	სატრანს- პორტო საშუ- ალებები	ავეჯი	IT აღჭურ- ვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სხვა	სულ
2020 წლის 31 დეკემბერს	61	403	323	2,118	1,427	1,017	5,349

სხვა ძირითადი საშუალებები უმეტესად მოიცავს უსაფრთხოების სისტემებს და გენერატორებს. 2021 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად ამორტიზებულმა ერთეულებმა შესაბამისად შეადგინა 9,489 ათასი და 6,188 ათასი ლარი. 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ძირითადი საშუალებების ნასყიდობასა თუ მშენებლობასთან დაკავშირებული სესხით სარგებლობის დანახარჯების კაპიტალიზაცია არ მომხდარა.

15. გამოყენების უფლების მქონე აქტივები და საიჯარო ვალდებულებები

თვითღირებულება	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	სატრანსპორტო საშუალებები	სულ
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	13,813	1,047	14,860
შესყიდვები	178	510	688
გაუქმებები	(33)	(74)	(107)
იჯარების მოდიფიცირება	52	-	52
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	14,010	1,483	15,493

ცვეთა

ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	(2,893)	(658)	(3,551)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,352)	(295)	(3,647)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	(6,245)	(953)	(7,198)

საბალანსო ღირებულება

2021 წლის 31 დეკემბერს	7,765	530	8,295
-------------------------------	--------------	------------	--------------

თვითღირებულება	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	სატრანსპორტო საშუალებები	სულ
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	3,516	1,023	4,539
შესყიდვები	10,433	120	10,553
გაუქმებები	-	(96)	(96)
იჯარების მოდიფიცირება	(136)	-	(136)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	13,813	1,047	14,860

ცვეთა

ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	(659)	(303)	(962)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(2,234)	(355)	(2,589)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	(2,893)	(658)	(3,551)

საბალანსო ღირებულება

2020 წლის 31 დეკემბერს	10,920	389	11,309
-------------------------------	---------------	------------	---------------

მოძრაობა საიჯარო ვალდებულებებში 2021 და 2020 წლებში იყო შემდეგი:

	2021	2020
ნაშთი 1 იანვარს	12,522	3,914
შესყიდვები	688	10,553
გაუქმებები	(116)	(101)
ცვლილებები	52	(136)
საპროცენტო ხარჯი	765	691
საკურსო სხვაობით მიღებული (შემოსულობა) / ზარალი	(486)	577
საიჯარო პროცენტის დაფარვა	(777)	(249)
საიჯარო ძირი თანხის დაფარვა	(3,521)	(2,727)
სულ	9,127	12,522

2020 წლის განმავლობაში ჯგუფმა განმეორებით შეაფასა იჯარის ვადები მისი 48 ფილიალისთვის და ნაშთი აღიარა ფასს 16-ის შესაბამისად.

საშუალო შეწონილი იჯარის ვადა აქტივის გამოყენების უფლებისთვის 2021 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 4,6 და 3,8 წელია (შესაბამისად), ხოლო მოიჯარის საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება 2021 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საიჯარო ვალდებულებებზე, შესაბამისად არის 7,7% და 7,3%.

საიჯარო ვალდებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ვადიანობის ანალიზი	ფინანსური იჯარის ფარგლებში დასაფარი თანხები	ფინანსური იჯარის ფარგლებში დასაფარი თანხები
1-ლი წელი	4,206	4,391
მე-2 წელი	3,315	4,068
მე-3 წელი	1,492	3,100
მე-4 წელი	532	1,506
მე-5 წელი	222	535
მეტე	418	662
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი პროცენტი	(1,058)	(1,740)
სულ საიჯარო ვალდებულება	9,127	12,522

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების გაზიარებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

**მოგებაში და ზარალში
აღიარებული თანხები**

	2021	2020
ცვეთის ხარჯი	(3,647)	(2,589)
საპროცენტო ხარჯი	(765)	(691)
საკურსო სხვაობით მიღებული შემოსულობა / (ზარალი)	486	(577)
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალ- ფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული დანახარჯები	(166)	(1,243)
შემოსულობა იჯარის გაუქმებიდან	9	5
სულ	(4,083)	(5,095)

16. არამატერიალური აქტივები

	არამატერიალური აქტივები	
თვითღირებულება	2020 წლის 1 იანვარს	4,401
	შესყიდვები	544
	2020 წლის 31 დეკემბერს	4,945
დაგროვილი ამორტიზაცია	შესყიდვები	2,989
	2021 წლის 31 დეკემბერს	7,934
	2020 წლის 1 იანვარს	(1,837)
საბალანსო ღირებულებები	წლის განმავლობაში დარიცხული ამორტიზაცია	(497)
	2020 წლის 31 დეკემბერს	(2,334)
	წლის განმავლობაში დარიცხული ამორტიზაცია	(1,106)
	2021 წლის 31 დეკემბერს	(3,440)
	2020 წლის 31 დეკემბერს	2,611
	2021 წლის 31 დეკემბერს	4,494

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფას და ლიცენზიებს, მათ შორის დაუმთავრებელ წარმოებას, ორგანიზაციაში შემუშავებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას 260 ათასი ლარის ოდენობით.

17. სხვა აქტივები

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
სხვა დებიტორული დავალიანებები	2,220	2,663
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(164)	(121)
სულ სხვა ფინანსური აქტივები	2,056	2,542
გადახდილი ავანსები	1,085	962
დასაკუთრებული აქტივები	1,305	924
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	-	235
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	135	50
სულ სხვა არაფინანსური აქტივები	2,525	2,171
სხვა აქტივები, სულ	4,581	4,713

სხვა დებიტორული დავალიანება მოიცავს ფულადი გზავნილების დებიტორულ დავალიანებებს „Paybox“-ის აპარატის ოპერატორების მიმართ, რომლებიც მალევე იფარება ანგარიშგების თარიღის შემდეგ.

18. ნასესხები სახსრები

ეს შენიშვნა მოიცავს ინფორმაციას ამორტიზებული ღირებულებით წარმოდგენილი პროცენტის მატარებელი სესხების და ნასესხები სახსრების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთზე დაქვემდებარების, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდურობის რისკების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში.

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები	298,847	273,397
სუბორდინირებული ვალი	15,558	6,571
სულ ნასესხები სახსრები	314,405	279,968

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	309,715	275,893
დარიცხული პროცენტი	4,690	4,075
სულ ნასესხები სახსრები	314,405	279,968

ჯგუფის სესხად აღებული თანხების მოკლევადიანად და გრძელვადიანად კლასიფიკაცია არის შემდეგი:

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
გრძელვადიანი ვალდებულებები ნასესხები სახსრები	178,693	-
მიმდინარე ვალდებულებები ნასესხები სახსრები	135,712	279,968
სულ ნასესხები სახსრები	314,405	279,968

სუბორდინირებული ვალი

2021 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან „Bank Im Bistum Essen EG“ არის მიღებული, ვადა 2025 წელს გასდის და შეადგენს 6,228 ათას და 6,571 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 9%.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი ასევე არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან არის მიღებული, Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund SCS SICAV-RAIF, რომლის დაფარვის ვადაა 2027 წელი და შეადგენს 9,339 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 7,8%.

გაკოტრების შემთხვევაში სუბორდინირებული ნასესხების სახსრების დაფარვა განხორციელდება ჯგუფის ყველა სხვა ვალდებულების სრულად დაფარვის შემდეგ.

ვადები და ვალის დაფარვა

დაუფარავი ნასესხები თანხების პირობებია შემდეგი:

				2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	ვადის ამოწურვის წელი	საბალანსო ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	აშშ დოლარი	2.48% – 6.77%	2021 – 2024	160,796	152,450
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	ლარი	11.50%-15.88%	2021 – 2027	138,051	120,947
სუბორდინირებული ვალი უზრუნველყოფის გარეშე	აშშ დოლარი	8.40%	2025 – 2027	15,558	6,571
სულ ნასესხები სახსრები				314,405	279,968

ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ცვლილებების შეჯამება

	2021 წლის 1 იანვარი	სესხების მიღება 2021 წლის განმავლო-ბაში	სესხების დაფარვა 2021 წლის განმავლო-ბაში	2021 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2021 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო ზარალი 2021 წლის განმავლობაში	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	279,968	185,290	(143,177)	30,822	(30,207)	(8,291)	314,405

	2020 წლის 1 იანვარი	სესხების მიღება 2020 წლის განმავლო-ბაში	სესხების დაფარვა 2020 წლის განმავლო-ბაში	2020 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2020 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო ზარალი 2020 წლის განმავლობაში	2020 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	253,983	122,701	(120,648)	26,990	(26,294)	23,236	279,968

აუთვისებადი საკრედიტო ხაზები

2020 წლის თებერვალში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ 10,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2021 წელს გასდის.

2020 წლის დეკემბერში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ 5,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2021 წელს გასდის.

2021 წლის მარტში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ 9,900 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის მარტში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“ 5,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის დეკემბერში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ 10,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

კოვენანტის მოთხოვნები

ჯგუფი ვალდებულია შეასრულოს ფინანსური კოვენანტები ზემოთ ჩამოთვლილი სესხებისთვის. ეს კოვენანტები მოიცავს განსაზღვრულ კოეფიციენტებს, ასევე ლიკვიდურობის, მომგებიანობისა და რისკის დაფარვის კოეფიციენტებს.

2021 წელს ადგილი ჰქონდა ვალდებულების რამდენიმე დარღვევას. ჯგუფმა ყველა კონტრაქტს მიაწოდა ინფორმაცია და მიიღო წერილობითი ნებართვის წერილები 2021 წლის დასრულებამდე. შედეგად, შესაბამისი ვალდებულებები სასწრაფო წესით დასაფარი არ არის.

19. გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები

ეს შენიშვნა მოიცავს ინფორმაციას ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სავალო ფასიანი ქაღალდების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთზე დაქვემდებარების, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდურობის რისკების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში.

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	-	12,407
დარიცხული პროცენტი	-	318
სულ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725

ჯგუფის გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები, მოკლევადიანი და გრძელვადიანი კლასიფიკაციით არის შემდეგი:

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	-
მიმდინარე ვალდებულებები		
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725
სულ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725

კორპორატიული ობლიგაციები

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს კორპორატიული ობლიგაციას. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სავალო ფასიანი ქაღალდები მოიცავდა ჯგუფის მიერ 2019 წლის მარტის თვეში გამოშვებულ კორპორატიულ ობლიგაციას, ნომინალური ღირებულებით 12,5 მილიონი ლარი, რომლის დაფარვის ვადა 2021 წლის თებერვალია. ობლიგაციების სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთი 4%-ია, საქართველოს ეროვნული ბანკის რეფინანსირების წლიური განაკვეთით, პირობით თანხაზე. 2021 წელს, სახელშეკრულებო დაფარვის თარიღში, ობლიგაცია სრულად იყო დაფარული.

ვალები და ვალის დაფარვა

დაუფარავი სავალო ფასიანი ქაღალდების პირობებია შემდეგი:

			2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
ვალები	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	ვადის ამოწურვის წელი	საბალანსო ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	4%+ სეპ-ის რეფინან- სირების განაკვეთი	2021	-	12,725
სულ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები			-	12,725

ფინანსური საშინაოობით გამოწვეული ცვლილებების შეჯამება:

	2021 წლის 1 იანვარი	სავალო ფასი- ანი ქაღალ- დების მიღება 2021 წლის გან- მავლობაში	სავალო ფასი- ანი ქაღალ- დების დაფარ- ვა 2021 წლის განმავლობაში	2021 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2021 წლის განმავლო- ბაში გადახდი- ლი პროცენტი	2021 წლის გან- მავლობაში საკურსო სხვა- ობიდან მიღე- ბული შემოსუ- ლობა	2021 წლის 31 დეკემბერი
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12,725	-	(12,407)	157	(475)	-	-
	2020 წლის 1 იანვარი	სავალო ფასი- ანი ქაღალ- დების მიღება 2020 წლის გან- მავლობაში	სავალო ფასი- ანი ქაღალ- დების დაფარ- ვა 2020 წლის განმავლობაში	2020 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2020 წლის განმავლო- ბაში გადახდი- ლი პროცენტი	2020 წლის გან- მავლობაში საკურსო სხვა- ობიდან მიღე- ბული შემოსუ- ლობა	2020 წლის 31 დეკემბერი
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12,667	-	-	1,555	(1,497)	-	12,725

20. სხვა ვალდებულებები

	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	9,068	1,062
თანამშრომლების ანაზღაურების დანარიცხები	924	778
სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,992	1,840
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	6	0
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	146	9
სულ სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	152	9
სხვა ვალდებულებები, სულ	10,144	1,849

21. სააქციო კაპიტალი და რეზერვები

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

აქციონერი	აქციების რაოდენობა	სტანდარტული/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	სტანდარტული	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	სტანდარტული	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	სტანდარტული	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	სტანდარტული	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

სააქციო კაპიტალი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

აქციონერი	აქციების რაოდენობა	სტანდარტული/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ლარი
ფონდი კრისტალი	1,186,157	სტანდარტული	38.75%	38.75%	1,185
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	378,719	სტანდარტული	12.37%	12.37%	379
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	32,682	სტანდარტული	1.07%	1.07%	33
ინდივიდუალური აქციონერები	1,463,624	სტანდარტული	47.81%	47.81%	1,464
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

ყველა ჩვეულებრივ აქციას აქვს ნომინალური ღირებულება 1 ლარი და ისინი სრულად არის დაფარული.

ყველა ჩვეულებრივი აქცია თანაბრად ნაწილდება ჯგუფის ნარჩენ აქტივებთან მიმართებაში.

საემისიო შემოსავალი

საემისიო კაპიტალი წარმოადგენს თანხას, რაც მიღებულ იქნება აქციის სარეგისტრაციო ღირებულების გარდა. ამის შემდეგ შესაძლოა გენერირება მოხდეს იმავე წყაროებით, როგორც სააქციო კაპიტალი: 1) აქციების ფაქტიური გამოშვება და 2) MIP-ის ფარგლებში.

საემისიო შემოსავალი 2021 წლის 31 დეკემბრის და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების მდგომარეობით შეადგენდა 22,110 ათას ლარს.

დივიდენდები

ჩვეულებრივი აქციის მფლობელებს უფლება აქვთ დროდადრო მიიღონ დივიდენდები და უფლებამოსილი არიან, ყოველწლიურად ჯგუფის აქციონერთა კრებაზე მიიღონ ერთ აქციაზე ერთი ხმის მიცემის უფლება.

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

აქციონერების გადაწყვეტილების საფუძველზე 996 ათასი ლარის და 999 ათასი ლარის დივიდენდები გამოცხადდა 2021 და 2020 წლებში, შესაბამისად.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ჯგუფის გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, ჯგუფის ფას-ების შესაბამისად მომზადებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღწერილი ფორმით.

22. პირობითი ვალდებულებები

სასამართლო დავები

საქმიანობის ჩვეულებრივი მსვლელობისას, ჯგუფის წინააღმდეგ შესაძლოა აღიძვროს სარჩელები. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ სარჩელებიდან გამომდინარე საბოლოო ვალდებულებას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო ფუნქციონირებაზე.

საგადასახადო პირობითი ვალდებულებები

საქართველოს კანონმდებლობა კომერციული საქმიანობის შესახებ, საგადასახადო კანონმდებლობის ჩათვლით, არაერთი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. ამასთან, არსებობს იმის რისკიც, რომ საგადასახადო ორგანოებმა თვითნებურად შეაფასონ ბიზნეს ოპერაციები. თუ საგადასახადო ორგანოები ეჭვქვეშ დააყენებენ ხელმძღვანელობის რომელიმე განსჯას ბანკის ბიზნესსაქმიანობასთან დაკავშირებით, ბანკს შეიძლება დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და საურავები დაეკისროს.

საქართველოს კანონმდებლობა სატრანსფერო ფასწარმოქმნის შესახებ 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა და დაინერგა დამატებითი ანგარიშგებისა და დოკუმენტირების მოთხოვნები. ახალი კანონმდებლობა საგადასახადო ორგანოებს საშუალებას აძლევს, დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეულ ოპერაციებთან მიმართებაში, რომელთა რიცხვშიც შედის გარიგებები დაკავშირებულ მხარეებთან, თუკი ისინი გადაწყვეტენ, რომ ოპერაცია არ არის შეფასებული გაშლილი ხელის პრინციპის მიხედვით. საგადასახადო ორგანოების მიერ ჯგუფის სატრანსფერო ფასწარმოქმნის პრაქტიკაში ეჭვის შეტანის შედეგის სათანადო სიზუსტით განსაზღვრა შეუძლებელია.

ასეთი გაურკვევლობა შეიძლება უკავშირდებოდეს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებას, გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შეფასებას და გარიგებების საბაზრო ფასების განსაზღვრას. გარდა ამისა, ეს გაურკვევლობა შეიძლება ასევე შეეხოს მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და დებიტორული დავალიანების გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შექმნისა და შებრუნების დროებითი სხვაობების შეფასებას, და ჩაითვალოს დასაბეგრი მოგების შემცირებად. ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ყველა გადასახადი დარიცხული აქვს და, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ამისათვის შესაბამისი რეზერვი არ არის გამოყოფილი.

საკონკრეტო გარემო

განვითარებადი ბაზრები, როგორც საქართველოა, განვითარებული ბაზრებისგან განსხვავებულ რისკებს ატარებს, მათ შორის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ, იურიდიულ და საკანონმდებლო რისკებს. კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საქართველოში მოქმედ ბიზნესებზე, განაგრძობს სწრაფ განვითარებას საგადასახადო და მარეგულირებელი მიმართულებით, განსხვავებული ინტერპრეტაციებით. საქართველოს ეკონომიკის სამომავლო გეგმას წარმოადგენს, მთავრობის მიერ, ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავებით ზეგავლენის მოხდენა, სამართლებრივი, მარეგულირებელი და პოლიტიკური განვითარების კვალდაკვალი.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველომ შეიმუშავა მთელი რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც დიდწილად უკავშირდებოდა ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმას. წლების განმავლობაში განხორციელებულმა საკანონმდებლო ცვლილებებმა გზა გაკვალა, თუმცა გაცილებით მეტია მოსალოდნელი საქართველოს მიერ ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმის გათვალისწინებით.

საქართველოს ფინანსური სექტორი განაგრძობდა ზრდას 2021 წელს (2020 წელთან შედარებით). ეს სექტორი კარგად იყო მომზადებული პანდემიის მიერ გამოწვეული სირთულეებისთვის. ფინანსური სექტორი და ბიზნეს საზოგადოება უფრო მკაცრი საოპერაციო გარემოს გავლენის ქვეშ იყო და შეამცირა ბიზნეს საქმიანობები პანდემიის, იმ ზეწოლის გამო, რომლებმაც 2020 წელს გაზრდილი რისკები წარმოქმნა.

2021 წელს, საქმიანობებზე შეზღუდვების უმეტესობის აღმოფხვრის შემდეგ, ეკონომიკამ სწრაფი ტემპით აღდგენა დაიწყო. მთავრობამ, საქართველოს ეროვნულ ბანკთან (სებ) ერთად საჭირო დახმარება გაუწია ბიზნესს და ფინანსურ სექტორს. მთავრობამ მრავალი პროგრამა შეიმუშავა, რომლებიც საგადასახადო შეღავათებს, სესხის რესტრუქტურირების პროგრამებს, პროცენტის სუბსიდირებას მოიცავდა. სებ-ის მიერ გაცემული ინიციატივები მიმართული იყო სექტორის გადახდისუნარიანობის შესაძლებლობების ზრდაზე, კაპიტალთან და ლიკვიდურობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დროებით შემსუბუქების გზით.

ჯგუფი მუდმივად აფასებს კოვიდ-19-ის გლობალური პანდემიის ეფექტს მის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე. ჯგუფის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მის ოპერაციებს და მოთხოვნას მის მომსახურებებზე მნიშვნელოვანი გავლენა არ განუცდია 2021 წელს.

23. გარიგებები დაკავშირებულ მხარეებთან

კონტროლი

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“ 38,75% და 12,37%-იანი წილით (შესაბამისად) (იხილეთ 1-ლი შენიშვნა).

ტრანზაქციები სამეთვალყურეო და აღმასრულებელი საბჭოების წევრებთან

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით პერსონალის გასამრჯელოში გაწეული სრული ანაზღაურება და ხელმძღვანელობის საკონსულტაციო გადასახადი შემდეგია:

	2021	2020
ხელფასები და პრემიები	1,166	1,128
საკონსულტაციო ხარჯები	512	516
	1,678	1,644

სხვა დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები

	გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი 2021	გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი 2020	სხვა ვალდებუ- ლებები 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სხვა ვალდებუ- ლებები 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
სს „მოზაიკ ფაინენს სერვის – ჯორჯია“*	298	521	1	426
	298	521	1	426

ეს ხარჯები ხასიათით 2 სახის არის::

- ფულის განაღდებას საკომისიო, რომელიც არსებითად მომხმარებლების ხარჯს წარმოადგენს, მაგრამ ჯგუფი ფარავს მას პროცესის გამართვების და კონკრეტული ტექნიკური სირთულეების თავიდან არიდების მიზნით – 298 ათასი ლარი (2020 წ.: 371 ათასი ლარი)
- პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების და მომსახურების ინტეგრაციის საკომისიო – 0 ათასი ლარი (2020 წ.: 150 ათასი ლარი)

24. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს სამართლიან ღირებულებას განმარტავს, როგორც თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის.

ჯგუფმა ფინანსური ინსტრუმენტების სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება განსაზღვრა ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაციის საფუძველზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, და სათანადო შეფასების მეთოდების გამოყენებით. თუმცა, სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, საბაზრო მონაცემების ინტერპრეტაციისთვის განსჯის გამოყენებაა საჭირო. საქართველოს კვლავაც ავლენს განვითარებადი ბაზრისთვის დამახასიათებელ ნიშნებს და ეკონომიკური პირობები ისევ ზღუდავს ფინანსურ ბაზრებზე საქმიანობის მოცულობას. საბაზრო კოტირებები შეიძლება მოძველებული იყოს, იძულებითი რეალიზაციის გარიგებებს ასახავდეს და ამიტომ არ წარმოადგენდეს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს. ხელმძღვანელობა ყველა არსებულ საბაზრო ინფორმაციას იყენებს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

ჯგუფი სამართლიან ღირებულებებს აფასებს სამართლიანი ღირებულების შემდეგი იერარქიით, რომელიც ასახავს შეფასებებში გამოყენებული მონაცემების მნიშვნელობას:

- ◀ 1-ლი დონე: ანალოგიური ინსტრუმენტის კოტირებული საბაზრო ფასი (არაკორექტირებული) აქტიურ ბაზარზე.
- ◀ მ-2 დონე: პირველ დონეში შესული კოტირებული ფასების გარდა სხვა პირდაპირ (ანუ ფასების სახით) ან არაპირდაპირ (ანუ ფასებიდან მიღებული) დაკვირვებადი მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ინსტრუმენტებს, რომლებიც ფასდება შემდეგი მონაცემების გამოყენებით: მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე; მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასები ისეთ ბაზრებზე, რომლებიც ნაკლებად აქტიურად ითვლება; ან სხვა შეფასების მეთოდები, რა შემთხვევაშიც, შეფასებაში მონაწილე ყველა მნიშვნელოვანი მონაცემი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არის ბაზრიდან მოპოვებადი.
- ◀ მ-3 დონე: არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები ეს კატეგორია მოიცავს ყველა ინსტრუმენტს, რომელთა შეფასების მეთოდიც ეყრდნობა ისეთ ინფორმაციას, რომელიც არ შეიცავს დაკვირვებად (საბაზრო) მონაცემებს და არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინსტრუმენტის შეფასებაზე. ამ კატეგორიაში შედის ინსტრუმენტები, რომლებიც ფასდება მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასების საფუძველზე, რა შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანი არასაბაზრო კორექტირებები ან დაშვებებია საჭირო ამ ინსტრუმენტებს შორის განსხვავებების ასახვისთვის.

ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც მუდმივად არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით (თუმცა მოთხოვნილია განმარტებითი შენიშვნები სამართლიანი ღირებულების შესახებ).

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის, რომლებსაც მოკლევადიანი დაფარვის ვადა აქვთ (3 თვეზე ნაკლები), ნაკარაუდევია, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მათ სამართლიან ღირებულებას უახლოვდება. ეს დაშვება აგრეთვე ეხება მოთხოვნამდე ანაბრებს და მიმდინარე ანგარიშებს, დაფარვის ვადის გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები – ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება, რომელიც მათ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებასთან არის მიახლოებული.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები – სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები უმეტესად მოიცავს მოკლევადიან დებიტორულ და კრედიტორულ დავალიანებებს, შესაბამისად საბალანსო ღირებულება მიიჩნევა მათი სამართლიანი ღირებულების გონივრულ შეფასებად.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები – ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მომავალში მოსალოდნელი მისაღები საპროცენტო ფულადი ნაკადების საფუძველზე, რომლებიც დისკონტირებულია მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დარჩენილი დაფარვის ვადის მქონე ახალი ინსტრუმენტებისთვის დადგენილი საპროცენტო განაკვეთებით. დისკონტირების განაკვეთები დამოკიდებულია ვალუტაზე, ინსტრუმენტის დაფარვის ვადაზე და კონტრაქტის საკრედიტო რისკზე.

ნასესხები სახსრები და გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები – სუბორდინირებული სესხის და სავალო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება ზოგადად მიღებული ფასების მოდელის შესაბამისად დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ახალი ინსტრუმენტების მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთების გამოყენებით. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ ცვლადი განაკვეთით ნასესხების სახსრების მიღება შესაძლოა ჩაითვალოს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთად.

საიჯარო ვალდებულება – საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით შემცირებულ მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებს. დისკონტირების განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტების ვალუტასა და ვადიანობაზე. საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება მის თვითღირებულებას უახლოვდება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო და სამართლიანი ღირებულება, რომელიც კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია აღიარებული.

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2021 წლის 31 დეკემბერი		2020 წლის 31 დეკემბერი	
		საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	დონე 1	19,127	19,127	17,884	17,884
მომხმარებელზე გაცემული სესხები	დონე 3	347,941	352,884	315,880	320,963
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	დონე 3	5,662	5,662	2,246	2,246
სხვა ფინანსური აქტივები	დონე 3	2,056	2,056	2,542	2,542
ნასესხები სახსრები	დონე 3	314,405	314,166	279,968	279,206
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	დონე 3	-	-	12,725	12,725
საიჯარო ვალდებულება	დონე 3	9,127	9,127	12,522	12,522
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	დონე 3	9,992	9,992	1,840	1,840

ჯგუფის ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც პერიოდულად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით ფასდება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია ამ ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის შესახებ (კონკრეტულად, შეფასების მეთოდ(ებ)ი და გამოყენებული შემავალი ინფორმაცია).

სამართლიანი ღირებულება						
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები	2021 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 31 დეკემბერი	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	შეფასების მეთოდ(ებ)ი და მნიშვნელოვანი შემავალი ინფორმაცია	მნიშვნელოვანი არაემპირიული შემავალი ინფორმაცია	არაემპირიული შემავალი ინფორმაციის და სამართლიანი ღირებულების დამოკიდებულება
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	2,509	დონე 2	სამომავლო ფულადი ნაკადები შეფასებულია ფორვარდულ გადაცვლით კურსზე (ხელშესახები ფორვარდული გადაცვლის კურსებიდან რეპორტირების პერიოდის ბოლოსთვის) და ფორვარდულ სახელშეკრულებო განაკვეთებზე დაყრდნობით	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	188	-	დონე 2	სამომავლო ფულადი ნაკადები შეფასებულია ფორვარდულ გადაცვლით კურსზე (ხელშესახები ფორვარდული გადაცვლის კურსებიდან რეპორტირების პერიოდის ბოლოსთვის) და ფორვარდულ სახელშეკრულებო განაკვეთებზე დაყრდნობით	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის

ჯგუფი იყენებს ფართოდ აღიარებულ შეფასების მოდელებს იმისათვის, რომ განსაზღვროს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება, მაგალითად, როგორც არის უცხოური ვალუტის გაცვლის ხელშეკრულებები და სავალუტო სვოპები, რომლისთვისაც გამოიყენება მხოლოდ ხელმისაწვდომი საბაზრო მონაცემები და საჭიროებს ნაკლებ შეფასებებს და გადანყვეტილებებს ხელმძღვანელობის მხრიდან.

25. კაპიტალის მართვა

კაპიტალის შენარჩუნებისას ჯგუფის მიზნებია:

- ◀ უზრუნველყოს კომპანიის ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენის უნარი, ისეთი ფორმით, რომ მან გააგრძელოს აქციონერებისთვის უკუგების შექმნა; და
- ◀ აქციონერებისთვის ადეკვატური ამონაგების უზრუნველყოფა რისკის დონის შესაბამისი ფასწარმოქმნის მომსახურებებით.

ჯგუფი განსაზღვრავს კაპიტალის რაოდენობას, რომელსაც ის რისკის პროპორციულად მოითხოვს. ჯგუფი თავის კაპიტალის სტრუქტურას მართავს და მასში კორექტირებები შეაქვს ეკონომიკური პირობების ცვლილების და საბაზისო აქტივების რისკის მახასიათებლების გათვალისწინებით. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნების ან დაკორექტორების მიზნით, ჯგუფმა შესაძლოა შეცვალოს აქციონერებისათვის გადახდილი დივიდენდების მოცულობა, უკან დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს. გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები ვალის შესამცირებლად.

ჯგუფი შეესაბამება მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნებს – კაპიტალში განხორციელებული მინიმალური ფულადი შენატანი არ უნდა იყოს 1,000 ათას ლარზე ნაკლები (2018 წ.: 500 ათასი ლარი).

2018 წლის 1 სექტემბერიდან ჯგუფს ასევე ვალდებულება აქვს დააკმაყოფილოს საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ განსაზღვრული ფინანსური მოთხოვნები, როგორც არის: კაპიტალის ადეკვატურობა, ლიკვიდურობა, ქონებრივი ინვესტიცია, ინვესტიცია, დაკავშირებული მხარის ზემოქმედება და დაგირავებული აქტივების კოეფიციენტები. შესაბამისობა ამ კოეფიციენტებთან ყოველთვიურად კონტროლირდება სებ-ის მიერ.

სებ-ის რეგულაციების შესაბამისად, ჯგუფი ვალდებულია იქონიოს კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის მინიმალური დონე ქვემოთ მოცემული გრაფიკის შესაბამისად:

- ◀ 2018 წლის 1 სექტემბერი – 2018 წლის 31 დეკემბერი: სულ მცირე 16%
- ◀ 2019 წლის 1 იანვარი – 2019 წლის 30 ივნისი: 16-18%
- ◀ 2019 წლის 1 ივლისის შემდეგ – სულ მცირე 18%

ფინანსურ სექტორზე კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებით, სებ-მა გამოსცა CAR მოთხოვნები ცალკეული შემთხვევების საფუძველზე. ჯგუფი შეესაბამებოდა მოთხოვნებს მთელი პერიოდის განმავლობაში, ასევე ანგარიშგების თარიღის მდგომარეობით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განხილულია სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტთან შესაბამისობა 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	2021	2020
სააქციო კაპიტალი	3,635	3,635
დამატებითი შენატანები კაპიტალში	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება	34,450	32,266
ავტორიზებული სუბორდინირებული ვალი	13,067	5,257
საზედამხედველო კაპიტალი შემცირებამდე	73,262	63,268
გამოკლებული: არამატერიალური აქტივები	(4,494)	(2,611)
საზედამხედველო კაპიტალი	68,768	60,657
	2021	2020
სულ აქტივები შემცირებამდე	396,179	366,074
გამოკლებული: არამატერიალური აქტივები	(4,494)	(2,611)
სულ აქტივები შემცირების შემდეგ	391,685	363,463

2021 წლის 31 დეკემბერი

2020 წლის 31 დეკემბერი

კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი 17.56%

16.69%

ჯგუფი ასევე აკონტროლებს კაპიტალის ადეკვატურობის დონეს ვალის მოთხოვნებთან შესაბამისობისთვის, რომელიც დაანგარიშდება კრედიტორების მოთხოვნების შესაბამისად. იხილეთ მე-18 შენიშვნა კოვენანტებთან შესაბამისობის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად.

26. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკის მართვა არსებითი მნიშვნელობის არის ბიზნესისთვის და ასევე არსებით ელემენტს წარმოადგენს ჯგუფის ოპერაციებისთვის. ჯგუფის ძირითადი რისკებია საბაზრო, საკრედიტო და ლიკვიდურობის რისკები.

რისკის მართვის პოლიტიკის მიზანია ჯგუფის წინაშე არსებული რისკების განსაზღვრა, გაანალიზება და მართვა, სათანადო საკრედიტო ლიმიტებისა და კონტროლის მექანიზმების დანერგვა, რისკის დონეების მუდმივი მონიტორინგი და ლიმიტების დაცვა. რისკის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები რეგულარულად გადაიხედება, რომ ასახავდეს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარ ცვლილებებს და ახალ საუკეთესო პრაქტიკას.

სამეთვალყურეო საბჭოს მის კომიტეტებთან ერთად აქვს მთლიანი პასუხისმგებლობა რისკის მართვის სტრუქტურის მიმოხილვაზე, მნიშვნელოვანი რისკების მართვის მიმოხილვაზე და მისი რისკების მართვის პოლიტიკების და პროცედურების გადახედვაზე, ასევე მნიშვნელოვანი მსხვილი დაქვემდებარებების დამტკიცებაზე.

ჯგუფის აღმასრულებელი საბჭოს რისკების მართვის კომიტეტი და ფინანსური დეპარტამენტი პასუხს აგებენ რისკის შემსუბუქების ღონისძიებების გაკონტროლებასა და განხორციელებაზე, ასევე იმის დამტკიცებაზე, რომ ჯგუფი ფუნქციონირებს რისკის დადგენილი პარამეტრების ფარგლებში. რისკის მართვის განყოფილების უფროსი პასუხისმგებელია რისკის ზოგადი მართვისა და შესაბამისობის ფუნქციებზე, როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური რისკების განსაზღვრის, შეფასების, მართვისა და ანგარიშგების საყოველთაო პრინციპებისა და მეთოდების დანერგვის უზრუნველყოფაზე. ის პირდაპირ აღმასრულებელი საბჭოს წინაშე ანგარიშვალდებული.

საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდურობის რისკი ერთად დაცალ-ცალკე, ასევე, ტრანზაქციული დონეები, იმართება და კონტროლდება საკრედიტო კომიტეტის და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის სისტემის მიერ. იმისათვის, რომ მიღებულ იქნას ეფექტური გადაწყვეტილებები, ჯგუფი ადგენს საკრედიტო კომიტეტის იერარქიას, რაც დამოკიდებულია წარსადგენი სამუშაოს სახეობასა და რაოდენობაზე.

მთელი ორგანიზაციის მასშტაბით ხდება გარე და შიდა რისკის ფაქტორების განსაზღვრა და მართვა. კონკრეტული ყურადღება ექცევა რისკ-ფაქტორების სრული დიაპაზონის იდენტიფიცირებას და არსებული რისკის შემსუბუქების პროცედურების უზრუნველყოფის დონის განსაზღვრას. სტანდარტული საკრედიტო და საბაზრო რისკის ანალიზისგან განსხვავებით, რისკების მართვის დეპარტამენტი აკონტროლებს ფინანსურ და არაფინანსურ რისკებს რეგულარული შეხვედრების ჩატარებით საოპერაციო ერთეულებთან, რათა მიღებულ იქნას ექსპერტის დასკვნები მათი მართვის სფეროში.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური დანაკარგის რისკი, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ინსტრუმენტის რომელიმე მხარე ვერ შეასრულებს თავის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს.

ჯგუფს აქვს შემუშავებული კრედიტის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, ჰყავს საკრედიტო კომიტეტი და სხვა ანალიტიკური სამსახურები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან სესხის განაცხადის ანალიზზე, საკრედიტო რისკების შეფასებასა და შემცირებაზე. საკრედიტო პოლიტიკა (საკრედიტო სახელმძღვანელოს ფორმით) გადაიხედება და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საკრედიტო პოლიტიკა ადგენს:

- ◀ სასესხო განაცხადების შემოწმების და დამტკიცების პროცედურებს;
- ◀ მსესხებელთა კრედიტუნარიანობის შეფასების მეთოდებს;
- ◀ უზრუნველყოფის საგნის შეფასების მეთოდებს;
- ◀ საკრედიტო დოკუმენტაციის მოთხოვნებს;
- ◀ სესხებისა და სხვა საკრედიტო დავალიანებების მიმდინარე მონიტორინგის პროცედურებს.

საკრედიტო კომიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს საბოლოო გადაწყვეტილება სესხზე განაცხადების დაფინანსების ან უარყოფის შესახებ. კომიტეტისთვის დასამტკიცებლად წარდგენილი სესხები ეყრდნობა საკრედიტო პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებს.

საკრედიტო კომიტეტისთვის მიწოდებული ინფორმაციის სიზუსტე და სისწორე არის იმ საკრედიტო ოფიცრის პასუხისმგებლობა, რომელიც ავსებს საკრედიტო განაცხადს მას შემდეგ, რაც განხორციელდება განმცხადებლის ბიზნესის შემოწმება და საკრედიტო რისკების შეფასება, საკრედიტო ქულების მოდულების და განაცხადების მონაცემების შემოწმების პროცედურების შემოწმების გზით. საბოლოოდ საკრედიტო კომიტეტის წევრები აფასებენ განაცხადებას დადგენილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით (განმცხადებლის საკრედიტო ისტორია, ფინანსური მდგომარეობა, კონკურენტუნარიანობა და ა.შ.).

განმცხადებლის კრედიტუნარიანობის შეფასება ხდება განმცხადებლის ბიზნესის მონიტორინგის გზით, რაც ჯგუფს აძლევს საშუალებას, დროულად მოახდინოს ფინანსური ზარალის დადგომის საფრთხის იდენტიფიკაცია. მონიტორინგს აწარმოებენ საკრედიტო ოფიცრები, რომლებიც ახორციელებენ შედეგების ხელმძღვანელობისთვის მიწოდებას. სესხების რეგულარულ მონიტორინგს ასევე ახორციელებს მონიტორინგის დეპარტამენტი. პოტენციურ რისკებზე დროული რეაგირებისთვის უნდა განხორციელდეს რისკების მონიტორინგი უმაღლესი რგოლის ხელმძღვანელობისთვის ინფორმაციის ყოველთვიურად მიწოდების გზით. მონიტორინგის სისტემა ხელს უწყობს საკრედიტო რისკების მართვას და მათ დროულ შემცირებას.

საკრედიტო რისკის მართვა აგრეთვე ნაწილობრივ ხორციელდება უზრუნველყოფის საგნისა და პირადი თავდებობების მიღებით.

გარდა მომხმარებლის ინდივიდუალური ანალიზისა, საკრედიტო პორტფელი ფასდება რისკების მართვის დეპარტამენტის მიერ, საკრედიტო კონცენტრაციისა და ბაზრის რისკების გათვალისწინებით.

საკრედიტო რისკის მაქსიმალური მოცულობა, როგორც წესი, აისახება ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებებში ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს არ ჰყავს კრედიტორები ან დაკავშირებული კრედიტორების ჯგუფები, რომელთა მიმართაც საკრედიტო რისკი აქარბებდეს მაქსიმალური საკრედიტო რისკის მოცულობის 10%-ს.

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფა

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის მიზნისათვის, პორტფელის ჯგუფების რისკების ერთგვაროვნებიდან გამომდინარე, პორტფელი იყოფა ჯგუფად პროდუქტის ტიპების მიხედვით: მიკრო ბიზნესი, მცირე და საშუალო საწარმოები, სასოფლო-სამეურნეო, საცხოვრებელი, სამომხმარებლო, განვადება და სალომბარდო სესხები. ვინტაჟ-ანალიზი და დეფოლტის განაკვეთის ანალიზი ტარდება იდენტიფიცირებული სეგმენტების ერთგვაროვნების უზრუნველყოფის მიზნით. დეფოლტის ალბათობა დაანგარიშდება განცალკევებით, შემოთ ხსენებული თითოეული ჯგუფისთვის.

კლიენტის დაქვემდებარება დამატებით იყოფა უზრუნველყოფილ და არაუზრუნველყოფილ სესხებად, რადგან ეს ორი სხვადასხვა მახასიათებლებით ხასიათდება და განსხვავებული რისკის მატარებლები არიან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

როდესაც ხდება იმის განსაზღვრა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყის ეტაპზე დაფიქსირებული დეფოლტის რისკი ფინანსურ ინსტრუმენტზე, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას, რომელიც შესაბამისობაშია და ხელმისაწვდომია დამატებითი მნიშვნელოვანი ხარჯების ან ძალისხმევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე – თვისებრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, ასევე საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის სიცოცხლის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ▶ ანგარიშგების თარიღში დარჩენილი ვადის დეფოლტის ალბათობა; დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების თავდაპირველი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.
- ▶ ჯგუფი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა არის მომენტი, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ხანს არის ვადაგადაცილებული.

ჯგუფი ახორციელებს იმ კრიტერიუმის ეფექტურობის მონიტორინგს, რომელიც გამოიყენება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის იდენტიფიკაციისთვის რეგულარული შემოწმების გზით იმის დასადასტურებლად, რომ:

- ▶ კრიტერიუმი არის სწორად შემუშავებული მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენისთვის საკრედიტო რისკის განსაზღვრის მიმართულებით, სანამ დაფიქსირდება დეფოლტი;
- ▶ კრიტერიუმი არ განიხილავს იმ მომენტს, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ვადაგადაცილებაშია; და
- ▶ არ ფიქსირდება რეზერვში არასასურველი მერყეობა 12-თვიან და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობებს შორის.

დეფოლტის განმარტება

ჯგუფი დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში აღიარებს:

- ◀ ვადაგადაცილებული სესხები, რომლებიც რესტრუქტურირებულია >90 დღე
- ◀ კლიენტის გარდაცვალება
- ◀ ფორს-მაჟორული ვითარება, როდესაც კლიენტი ხდება გადახდისუნარო გარე ფაქტორების გამო, რომლებიც არ ექვემდებარება კონტროლს
- ◀ სალომბარდო დეფოლტის ზღვარია >30 დღის ვადაგადაცილება

დეფოლტის განმარტება შეესაბამება სათანადო რეგულაციებს, ზღვრული 90-დღიანი ვადაგადაცილების გათვალისწინებით ფასს 9-ის შესაბამისად.

ის სესხები, რომლებზეც ჯგუფმა აღიარა დეფოლტი, ითვლება გაუფასურებულ სესხებად.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას იყენებს შემდეგში: მისი შეფასება იმისა, ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ და ასევე მისი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში.

ჯგუფმა მოახდინა საკრედიტო რისკის და საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი დრეიფტების იდენტიფიცირება და დოკუმენტირება პორტფელისთვის განვლილი მონაცემების ანალიზის გამოყენებით. კომპანიამ შეაფასა მაკროეკონომიკური ცვლადების გავლენა დეფოლტის ალბათობაზე და ანაზღაურების განაკვეთზე. ანალიზში გამოყენებული იყო შემდეგი მაკრო-ეკონომიკური ცვლადი მონაცემები:

- ◀ საქართველოს მშპ-ს რეალური ზრდის განაკვეთი
- ◀ ინფლაციის ტემპი;
- ◀ მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი;
- ◀ ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები, რომლებიც გამოყენებულია 2021 წლის 31 დეკემბერს, 2022-დან 2024 წლამდე პერიოდისთვის საქართველოში:

	2022	2023	2024
მშპ-ის ზრდა			
საბაზისო სცენარი	5.0	4.0	4.5
ოპტიმისტური სცენარი	6.0	5.0	4.5
პესიმისტური სცენარი	2.0	4.0	5.0
ინფლაციის ტემპი			
საბაზისო სცენარი	7.0	2.5	3.0
ოპტიმისტური სცენარი	5.5	3.0	3.0
პესიმისტური სცენარი	8.0	4.0	3.0
მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი			
საბაზისო სცენარი	8.5	7.0	7.0
ოპტიმისტური სცენარი	8.0	7.0	6.5
პესიმისტური სცენარი	11.0	9.0	7.0

	2022	2023	2024
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი			
საბაზისო სცენარი	252.5	252.5	252.5
ოპტიმისტური სცენარი	258.8	262.7	266.6
პესიმისტური სცენარი	237.4	240.9	245.7

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები მოიცავს შემდეგი ცვლადი მონაცემების ვადების სტრუქტურას:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
- დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი განისაზღვრება ორგანიზაციის შიგნით შემუშავებული სტატისტიკური მოდელიდან და სხვა ისტორიული მონაცემიდან. ისინი კორექტირდება საპროგნოზო ინფორმაციის ასახვად, ზემოთ აღწერილის წესით.

დეფოლტის ალბათობა (PD)

კოქსის მოდელი ცნობილი სტატისტიკური კონცეფციაა, რომელიც ფართოდ გამოიყენება გადარჩენის ანალიზში და წარმოადგენს სიცოცხლის მანძილზე მონაცემების სტატისტიკის სფეროს. პროცენტის ცვლადი მონაცემი წარმოადგენს მოვლენის წარმოშობის დროს. ის ჩვეულებრივ გამოიყენება სამედიცინო მედიკამენტების კვლევი და საინჟინრო საქმეში სანდოობის შესწავლისას. საკრედიტო რისკის შემთხვევაში, სადავო მოვლენა არის დეფოლტი.

როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პარაგრაფში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოიყენება PD (დეფოლტის მარგინალური ალბათობა), CPD-ის (დეფოლტის ერთობლივი ალბათობა) გამოყენებით. ორივე პარამეტრის მიღება მარტივად შეიძლება თითოეული დაქვემდებარებისთვის დაანგარიშებული საფრთხეების ფუნქციებიდან.

გადარჩენის მოდელის გამოყენების შედეგად, ადგილი აქვს ძველი მოდელიდან გადასვლას, მხოლოდ ვადაგადაცილების ახალ მოდელში ინდივიდუალურ შეფასებაზე მიგრაციის საფუძველზე. გამოყენებით ფაქტორებთან ერთად, ქცევითი ფაქტორები ემატება ახალ მოდელს, რომელიც ახდენს ამ მიდგომის განვითარების პოტენციალის გამოვლინებას დეფოლტის ალბათობის შეფასებაში. დეფოლტის ალბათობის მოდელის სრული პროცედურის შეფასება ხუთ ძირითად ეტაპს მოიცავდა:

- მონაცემების მომზადება და კანდიდატების შერჩევა განმარტებითი ცვლადი მონაცემებისთვის.
- ერთჯერადი ანალიზი.
- მრავალ ფაქტორიანი ანალიზი.
- თანხვედრების შეფასება კოქსის პროპორციული რისკის მოდელში.
- ხარისხის და ისტორიული მონაცემების შეფასება

ძირითადი დაშვებები და სეგმენტაცია

მოდელირების მიზნებისთვის გაკეთდა შემდეგი დაშვებები:

- მოქმედად ჩაითვალია თითოეული დავალიანების მხოლოდ პირველი დეფოლტი (ე.ი. დანარჩენი მონაცემები დეფოლტის დადგენის შემდეგ ჩამოიჭრა)
- პირველი დაკვირვების თარიღში ყველა ვადაგადაცილებული დავალიანება გამოირიცხებოდა ნიმუშიდან
- დეფოლტი განისაზღვრა ორი კრიტერიუმის მიხედვით: ვადაგადაცილებული დღეები და ჩამოწერის სტატუსი
- ვადებში მყოფი სესხის ყოველი წარმოშობა მიიჩნეოდა ცალკე დაკვირვების საგნად
- მოდელირება დაეფუძნა პროდუქტის ჯგუფის სეგმენტაციას, რომელიც სესხებს გამიჯნავს სტანდარტული მახასიათებლების მიხედვით.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 521%-ით, რაც შეადგენს 657/(657) ათას ლარს.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 5.1%-ით, რაც შეადგენს 690/(690) ათას ლარს.

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD)

LGD არის სავარაუდო ზარალის მასშტაბი დეფოლტის შემთხვევაში. ჯგუფი აფასებს LGD-ს პარამეტრებს სესხის აღდგენის ისტორიაზე დაყრდნობით, დეფოლტის გამომწვევი მიზეზების საპირწონედ. LGD მოდელი ითვალისწინებს მხოლოდ ფულადი სახსრების დაბრუნებას. LGD-ს დაანგარიშდება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების საფუძველზე, დისკონტირების ფაქტორად ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1,225/(1,255) ათას ლარს.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 9.1%-ით, რაც შეადგენს 1,227/(1,227) ათას ლარს.

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD)

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ჯგუფი ანგარიშობს EAD-ს კონტრაქტის მიმდინარე დაქვემდებარებიდან და ხელშეკრულებით დაშვებული მიმდინარე თანხის პოტენციური ცვლილებიდან, ამორტიზაციის ჩათვლით. ფინანსური აქტივის EAD არის მისი მთლიანი საბალანსო ღირებულება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილები მოიცავს ინფორმაციას მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
--------------------	--	--	--	---	-------------------	--

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:

მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები

ვადაგადაუცილებელი	52,470	(327)	(972)	(1,353)	(2,652)	49,818	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	356	-	(14)	(136)	(150)	206	42%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	134	-	(8)	(28)	(36)	98	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	55	-	-	(32)	(32)	23	58%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	409	-	-	(243)	(243)	166	59%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	53,424	(327)	(994)	(1,792)	(3,113)	50,311	6%

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების გაზიარებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
საბინაო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	28,079	(59)	(95)	(77)	(231)	27,848	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	37	-	-	(10)	(10)	27	27%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	49	-	(3)	-	(3)	46	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	53	-	(3)	(18)	(21)	32	40%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	-	(3)	(3)	2	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ საბინაო სესხები	28,223	(59)	(101)	(108)	(268)	27,955	1%
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	65,278	(1,054)	(682)	(1,389)	(3,125)	62,153	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	555	(3)	(62)	(103)	(168)	387	30%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	567	-	(81)	(197)	(278)	289	49%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	651	-	(158)	(227)	(385)	266	59%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,001	-	(15)	(667)	(682)	319	68%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო- სამეურნეო სესხები	68,052	(1,057)	(998)	(2,583)	(4,638)	63,414	7%

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების განმარტებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
მიკრო ბიზნეს სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	69,558	(901)	(337)	(734)	(1,972)	67,586	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	565	(2)	(30)	(66)	(98)	467	17%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	369	-	(70)	(41)	(111)	258	30%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	308	-	(70)	(79)	(149)	159	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,069	-	(20)	(688)	(708)	361	66%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	71,869	(903)	(527)	(1,608)	(3,038)	68,831	4%
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	47,262	(292)	(24)	(55)	(371)	46,891	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	385	(1)	(11)	(6)	(18)	367	5%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	254	-	(30)	(10)	(40)	214	16%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	261	-	(60)	(14)	(74)	187	28%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	717	-	(51)	(402)	(453)	264	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	48,879	(293)	(176)	(487)	(956)	47,923	2%

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებაების გაზიარებაში შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	36,304	-	(2)	(60)	(62)	36,242	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	647	-	-	(20)	(20)	627	3%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	50	-	-	(10)	(10)	40	20%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	18	-	-	(3)	(3)	15	17%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	6	-	-	(1)	(1)	5	17%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	37,025	-	(2)	(94)	(96)	36,929	0%
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	52,802	(450)	(267)	(408)	(1,125)	51,677	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	487	(1)	(27)	(62)	(90)	397	18%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	193	-	(55)	(12)	(67)	126	35%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	299	-	(133)	(28)	(161)	138	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	688	-	(26)	(422)	(448)	240	65%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	54,469	(451)	(508)	(932)	(1,891)	52,578	3%
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	361,941	(3,090)	(3,306)	(7,604)	(14,000)	347,941	4%

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილები მოიცავს ინფორმაციას მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
--	--------------------	--	--	--	---	-------------------	--

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:

მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები

ვადაგადაუცილებელი	65,006	(640)	(826)	(791)	(2,257)	62,749	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	547	-	(36)	(99)	(135)	412	25%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	624	-	(114)	(84)	(198)	426	32%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	360	-	(56)	(106)	(162)	198	45%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	863	-	-	(391)	(391)	472	46%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	67,400	(640)	(1,032)	(1,471)	(3,143)	64,257	5%

საბინაო სესხები

ვადაგადაუცილებელი	52,097	(351)	(239)	(330)	(920)	51,177	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	212	(1)	(21)	(13)	(35)	177	17%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	247	-	(14)	(86)	(100)	147	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	197	-	(18)	(47)	(65)	132	33%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	403	-	-	(246)	(246)	157	61%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ საბინაო სესხები	53,156	(352)	(292)	(722)	(1,366)	51,790	3%

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების გაზიარებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	52,488	(869)	(595)	(1,006)	(2,470)	50,018	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	482	-	(62)	(45)	(107)	375	22%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	693	-	(103)	(177)	(280)	413	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	568	-	(173)	(108)	(281)	287	49%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	872	-	-	(623)	(623)	249	71%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო- სამეურნეო სესხები	55,103	(869)	(933)	(1,959)	(3,761)	51,342	7%
მიკრო ბიზნეს სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	48,319	(839)	(364)	(626)	(1,829)	46,490	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	576	(2)	(37)	(92)	(131)	445	23%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	386	-	(56)	(52)	(108)	278	28%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	249	-	(58)	(47)	(105)	144	42%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	691	-	-	(438)	(438)	253	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	50,221	(841)	(515)	(1,255)	(2,611)	47,610	5%
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	41,294	(550)	(82)	(18)	(650)	40,644	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	383	(1)	(28)	(4)	(33)	350	9%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	224	-	(46)	(5)	(51)	173	23%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	185	-	(73)	(15)	(88)	97	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	654	-	-	(537)	(537)	117	82%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	42,740	(551)		(579)	(1,359)	41,381	3%

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების განმარტებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვიანი მოსალოდ- ნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზა- რალი – არა გა- უფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მო- სალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გა- უფასურებული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკ- რედიტო ზარალის რე- ზერვი მთლიან სესხებზე %
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	29,388	-	(5)	-	(5)	29,383	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	482	-	(1)	-	(1)	481	0%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	38	-	-	(8)	(8)	30	21%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	7	-	-	(1)	(1)	6	14%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	24	-	-	(5)	(5)	19	21%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	29,939	-	(6)	(14)	(20)	29,919	0%
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	29,637	(383)	(173)	(175)	(731)	28,906	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	403	-	(23)	(55)	(78)	325	19%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	191	-	(43)	(8)	(51)	140	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	132	-	(49)	(19)	(68)	64	52%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	404	-	-	(258)	(258)	146	64%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	30,767	(383)	(288)	(515)	(1,186)	29,581	4%
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	329,326	(3,636)	(3,295)	(6,515)	(13,446)	315,880	4%

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ჯგუფმა შეცვალა მომხმარებლებზე გაცემულ კონკრეტულსესხებზე სახელშეკრულებო ფულადინაკადები. ყველა ამგვარი სესხის სულ მცირე მე-2 ეტაპზე გადავიდა, რომლის ზარალის რეზერვი შეფასდა არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით. შესაბამისად, მე-2 ან მე-3 ეტაპიდან 1-ზე გადასული შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მქონე სესხები არ არსებობს.

ამასთან, 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის ჯგუფმა განსაზღვრა და აღიარა წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი 2,601 ლარის ოდენობით, რომელიც მეტწილად სამთვლიანი მორატორიუმის შედეგია (გადახდის შეღავათები) მისი სასესხო პორტფელი ძირითად ნაწილზე, რომელიც გამოცხადდა მომხმარებლების დახმარებად კოვიდ-19-ით გამოწვეული კრიზისის დაძლევაში.

უზრუნველყოფის საგნისა და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებების ანალიზი
ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია სასესხო პორტფელის ანალიზი, გაუფასურების გამოკლებით.

	2021 წლის 31 დეკემბერი	სასესხო პორტფელის %	2020 წლის 31 დეკემბერი	სასესხო პორტფელის %
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	261,339	75%	185,013	59%
უზრუნველყოფილი სესხები	86,602	25%	130,867	41%
სულ	347,941	100%	315,880	100%

2021 წლის 31 დეკემბერი

უზრუნველყოფის ტიპი	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	77,515	(4,519)	72,996	230,375
ძვირფასი ლითონები	8,405	(19)	8,386	36,415
მოძრავი ქონება	5,512	(292)	5,220	14,433
უზრუნველყოფის გარეშე	270,509	(9,170)	261,339	-
სულ	361,941	(14,000)	347,941	281,223

2020 წლის 31 დეკემბერი

უზრუნველყოფის ტიპი	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	საბალანსო ღირებულება	უზრუნველყოფის საგნის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	99,845	(4,727)	95,118	278,998
ძვირფასი ლითონები	30,059	(20)	30,039	52,475
მოძრავი ქონება	5,960	(250)	5,710	14,153
უზრუნველყოფის გარეშე	193,462	(8,449)	185,013	-
სულ	329,326	(13,446)	315,880	345,626

გირაოთი უზრუნველყოფილი სესხები ძირითადად დაზღვეულია უძრავი ქონებით, მოძრავი ქონებით და ძვირფასი ლითონებით. გარდა ამისა, სესხების უმეტესობა უზრუნველყოფილია თავდებობებით. უზრუნველყოფილი სესხები უმეტესად მოიცავს სალომბარდო, მომსახურების, სავაჭრო და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების სესხებს.

ხელმძღვანელობის შეფასებით, უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება სესხის დაწყებისას სულ მცირე შესაბამისი უზრუნველყოფილი სესხების საბალანსო ღირებულებას უდრის, 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ზედმეტი თავდებობის ეფექტის გამოკლებით. დაბალი სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტის გამო, ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ შესაძლო ნეგატიურ მოძრაობას ბაზრის ფასებში მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება სესხების ამოღებაზე.

ფიზიკური პირებისგან მიღებული თავდებობები არ გათვალისწინდება გაუფასურების შეფასების მიზნებისთვის. შესაბამისად, ასეთი სესხები და ნაწილობრივ უზრუნველყოფილი დავალიანებების არაუზრუნველყოფილი ნაწილი წარმოდგენილია, როგორც სესხები უზრუნველყოფის გარეშე.

დასაკუთრებული აქტივები სხვ აქტივებშია წარმოდგენილი. იხილეთ მე-17 შენიშვნა.

სესხის დაფარვის ვადები

სასესხო პორტფელის დაფარვის ვადა მოცემულია ქვემოთ, რომელიც უჩვენებს სესხების სახელშეკრულებო დაფარვის ვადის საანგარიშგებო თარიღიდან დარჩენილ პერიოდს.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება საბაზრო ფასების მერყეობის გამო. საბაზრო რისკი მოიცავს სავალუტო რისკს, საპროცენტო განაკვეთის რისკსა და სხვა საფასო რისკებს. ჯგუფის საბაზრო რისკი წარმოეშება საპროცენტო განაკვეთის ღია პოზიციებიდან, რომლებზეც მოქმედებს ბაზრის საერთო და კონკრეტული ცვალებადობა და ცვლილება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის დონეში.

საბაზრო რისკის მართვის მიზანია საბაზრო რისკის მართვა და აკონტროლებდა მისაღები პარამეტრების ფარგლებში და, ამასთანავე, რისკისა და უკუგების ოპტიმიზაცია.

საბაზრო რისკზე მთლიანი უფლებამოსილება ვრცელდება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტზე.

ჯგუფი თავის საბაზრო რისკს მართავს ღია პოზიციის ლიმიტების დაწესებით ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის, საპროცენტო განაკვეთებისა და სავალუტო პოზიციებისთვის. ისინი რეგულარულად გაკონტროლდება და გადაიხედება აღმასრულებელი საბჭოს მიერ, რაც მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება ბაზარზე არსებული საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის გამო. ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე გავლენას ახდენს ბაზარზე ძირითადი საპროცენტო განაკვეთების დონეების მერყეობა. საპროცენტო მარჟები შეიძლება ასეთი ცვლილებების გამო გაიზარდოს, მაგრამ ასევე შეიძლება შემცირდეს, ან წარმოქმნას ზარალი მოულოდნელი მერყეობის შემთხვევაში.

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა ძირითადად ხდება საპროცენტო განაკვეთების გეპების მონიტორინგით. საპროცენტო ინტერვალის პოზიციის მიმოხილვა წარმოდგენილია საპროცენტო განაკვეთის მიღების თარიღსა და ფინანსური ინსტრუმენტების დაფარვის ვადას შორის უმცირესით:

2021 წლის 31 დეკემბერი	1 წელზე 3 თვემდე	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,379	-	-	-	-	15,748	19,127
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივი	103	-	-	-	-	-	130
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	111,053	37,998	68,090	128,124	2,676	-	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	63	82	254	5,263	-	-	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,056	2,056
	114,598	38,080	68,344	133,387	2,676	17,804	374,889

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების გაზიარებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

2021 წლის 31 დეკემბერი	1 წელზე 3 თვემდე	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
ვალდებულებები							
მოგებასა და ზარალში ასა- ხული და სამართლიანი ღი- რებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულება	188	-	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	19,142	44,685	71,885	172,348	6,345	-	314,405
საიტარო ვალდებულება	933	949	1,778	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენ- დები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებუ- ლებები	-	-	-	-	-	9,992	9,992
	20,263	45,634	74,659	177,427	6,733	9,992	334,708
საპროცენტო განაკვე- თის მიმართ მგრძნობე- ლობის გეპი	94,335	(7,554)	(6,315)	(44,040)	(4,057)	7,812	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის კუმულაციური გეპი	94,335	86,781	80,466	36,426	32,369	40,181	
2020 წლის 31 დეკემბერი	1 წელზე 3 თვემდე	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	4,017	-	-	-	-	13,867	17,884
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივი	-	-	-	-	-	2,509	2,509
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	57,304	53,873	65,274	135,051	4,378	-	315,880
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	18	10	152	2,066	-	-	2,246
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,542	2,542
	61,339	53,883	65,426	137,117	4,378	18,918	341,061

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგამების განმარტებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

2020 წლის 31 დეკემბერი	1 წელზე 3 თვემდე	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
ვალდებულებები							
მოგებასა და ზარალში ასა- ხული და სამართლიანი ღი- რებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	273,240	6,604	-	-	-	124	279,968
ნასესხები სახსრები	12,725	-	-	-	-	-	12,725
საიტარო ვალდებულება	875	896	1,860	8,293	598	-	12,522
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	999	-	-	-	999
სხვა ფინანსური ვალდებუ- ლებები	-	-	-	-	-	1,840	1,840
	286,840	7,500	2,859	8,293	598	1,964	308,054
საპროცენტო განაკვე- თის მიმართ მგრძნობე- ლობის გეპი	(225,501)	46,383	62,567	128,824	3,780	16,954	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელო- ბის კუმულაციური გეპი	(225,501)	(179,118)	(116,551)	12,273	16,053	33,007	

საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია პროცენტის აქტივებისა და ვალდებულებების საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ეს საპროცენტო განაკვეთები მიახლოებულია ამ აქტივებისა და ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე მიღებულ შემოსავალთან.

	2021			2020		
	საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი, %			საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი, %		
	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო
პროცენტის აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5.69%	-	-	6.59%	1.00%	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	34.69%	18.53%	-	31.52%	20.36%	-
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	36.43%	-	-	35.50%	-	-
პროცენტის ვალდებულებები						
ნასესხები სახსრები	14.77%	6.02%	-	12.46%	6.13%	-
ნასესხები სახსრები	-	-	-	12.55%	-	-

საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზის საფუძველზე საპროცენტო განაკვეთის რისკის სამართავად დამატებით ხდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის მონიტორინგი. წმინდა მოგების საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის (გადაფასების რისკი) მიმართ მგრძნობელობის ანალიზი, 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული პროცენტის აქტივებისა და ვალდებულებების შემოსავლიანობის მრუდისა და პოზიციების 100 საბაზისო პუნქტით სიმეტრიული ვარდნის ან ზრდის გამარტივებულ სცენარზე დაყრდნობით, ასეთია:

	2021	2020
პარალელური ვარდნა 100 საბაზისო პუნქტით	(648)	1,298
პარალელური ზრდა 100 საბაზისო პუნქტით	648	(1,298)

სავალუტო რისკი

ჯგუფის აქტივები და ვალდებულებები გამოხატულია რამდენიმე უცხოურ ვალუტაში.

სავალუტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება სავალუტო კურსის მერყეობის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი ახდენს სავალუტო რისკზე მისი დაქვემდებარების ჰეჯირებას საკომპენსაციო სესხების გამოყენებით, რომლებიც კლასიფიცირებული არიან წარმოებულ ინსტრუმენტებად (იხილეთ მე-11 შენიშვნა), ამგვარი საქმიანობები არ განისაზღვრება ჰეჯირების ურთიერთობად, ფასს სტანდარტების შესაბამისად.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,631	3,168	693	5,492
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	787	-	787
სხვა ფინანსური აქტივები	2	212	92	306
სულ აქტივები	1,633	4,167	785	6,585
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	176,354	-	176,354
საიჯარო ვალდებულება	-	7,566	-	7,566
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	22	16	-	38
სულ ვალდებულებები	22	183,936	-	183,958
ნეტო პოზიცია	1,611	(179,769)	785	(177,373)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებულ ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	-	180,854	(2,026)	178,828
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებულ ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	1,611	1,085	(1,241)	1,455

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,838	2,959	790	5,587
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	2,075	-	2,075
სხვა ფინანსური აქტივები	10	137	33	180
სულ აქტივები	1,848	5,171	823	7,842
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	159,021	-	159,021
საიჯარო ვალდებულება	-	10,757	-	10,757
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	3	1	-	4
სულ ვალდებულებები	3	169,779	-	169,782

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
ნეტო პოზიცია	1,845	(164,608)	823	(161,940)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	12,070	141,032	5,866	158,968
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	13,915	(23,576)	6,689	(2,972)

წლის განმავლობაში მოქმედებდა შემდეგი გაცვლითი კურსები:

ლარში	საშუალო კურსი		სპოტ კურსი საანგარიშგებო თარიღისთვის	
	2021	2020	2021	2020
1 აშშ დოლარი	3.2284	3.1097	3.0976	3.2766
1 ევრო	3.8299	3.5519	3.5040	4.0233

შემდეგ ვალუტებთან მიმართებაში ლარის გაუფასურება 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგების ან ზარალის ქვემოთ წარმოდგენილ თანხებს შემდეგნაირად გაზრდიდა (შემცირებდა): ანალიზი წარმოდგენილია გადასახადის გათვალისწინებით და ეყრდნობა სავალუტო კურსების მერყეობას, რომელიც ჯგუფის აზრით მოსალოდნელი იყო ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის. ანალიზი ეფუძნება დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება.

	2021	2020
აშშ დოლარის 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	92	(2,004)
ევროს 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	137	1,183

ლარის გამყარებას ზემოთ მითითებული ვალუტების მიმართ 2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის თანაბარი უკუ ეფექტი ექნებოდა ზემოთ მითითებულ ვალუტებზე, ზემოთ ნაჩვენები თანხებით, ყველა სხვა ცვლადი მონაცემის უცვლელად შენარჩუნების საფუძველზე.

ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა რომელიმე ფინანსური აქტივით. ლიკვიდურობის რისკი არსებობს მაშინ, როდესაც აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობა ერთმანეთს არ ემთხვევა. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის თუ საპროცენტო განაკვეთის შესაბამისობა და/ან შეუსაბამობის კონტროლი უმნიშვნელოვანესია ლიკვიდურობის მართვისთვის. სრული შესაბამისობა ფინანსური დანესებულებებისთვის უჩვეულოა, რადგან ბიზნესსაქმიანობა ხშირად წინასწარ განუსაზღვრელი ვადის და სხვადასხვა ტიპისაა. შეუსაბამო პოზიცია პოტენციურად ზრდის მომგებიანობას, მაგრამ ასევე შეუძლია გაზარდოს ზარალის რისკი.

ჯგუფი ახორციელებს ლიკვიდურობის მართვას ფონდებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით ნებისმიერ დროს, რათა მოხდეს ვადადამდგარი ყველა სახის ფულადი ვალდებულების გათვალისწინება. ლიკვიდურობის პოლიტიკას გადახედავენ და ამტკიცებენ აღმასრულებელი და სამეთვალყურეო საბჭოები.

ჯგუფი უზრუნველყოფს დივერსიფიცირებული და სტაბილური ფინანსირების აქტიურ მხარდაჭერას სხვა ბანკებიდან და ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოკლე და გრძელ ვადიანი სესხების მიღების გზით, რასაც თან სდევს მაღალი ლიკვიდურობის აქტივების დივერსიფიცირებული პორტფელები, იმისათვის, რომ მოხდეს სწრაფი და შეუფერხებელი რეაგირება ლიკვიდურობის გაუთვალისწინებელ მოთხოვნებზე.

ლიკვიდურობის მართვის პოლიტიკა მოითხოვს:

- ▶ მოსალოდნელი ფინანსური ნაკადის პროგნოზირებას ძირითადი ვალუტების შესაბამისად და ლიკვიდური აქტივების საჭირო დონის გათვალისწინებას მასთან ურთიერთობაში;
- ▶ დივერსიფიცირებული ფინანსური რესურსების შენარჩუნებას;
- ▶ სესხების კონცენტრაციისა და პროფილის მართვას;
- ▶ სასესხო კაპიტალის მოზიდვის გეგმის შენარჩუნებას;
- ▶ ლიკვიდურობის შენარჩუნება და გაუთვალისწინებელ ვითარებაში მოქმედების გეგმის დაფინანსება.

ლიკვიდურობის პოზიციის მონიტორინგს ახდენს ფინანსური დეპარტამენტი და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი. ბაზრის ნორმალურ პირობებში, ინფორმაცია ლიკვიდურობის პოზიციის შესახებ კვირაში ერთხელ წარედგინება ხელმძღვანელობის რისკების მართვის კომიტეტს. ლიკვიდურობის მართვის შესახებ გადაწყვეტილებებს მიიღებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი და ახორციელებს ფინანსური დეპარტამენტი.

ქვემოთ მოცემული ცხრილები უჩვენებს არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე და მათი ყველაზე შესაძლო სახელშეკრულებო დაფარვის ვადების საფუძველზე. მთლიანი შემომავალი და გამავალი ნაკადები, რომლებიც ცხრილებშია მოცემული, წარმოადგენს სახელშეკრულებო, არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე.

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვ- ნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლი- ანი ღირებულებით შეფა- სებული ფინანსური ვალ- დებულება	3	185	-	-	-	188	188
ნასესხები სახსრები	4,604	14,847	47,882	82,297	198,870	348,500	314,405
საიჯარო ვალდებულება	365	730	1,095	2,016	5,979	10,185	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	996	-	996	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	-	789	9,992	9,992
სულ ფინანსური ვალდებულებები	14,175	15,762	48,977	85,309	205,638	369,861	334,708

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვ- ნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
ნასესხები სახსრები	273,240	-	6,604	124	-	279,968	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725	-	-	-	12,725	12,725
საიჯარო ვალდებულება	358	730	1,095	2,208	9,871	14,262	12,522
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	999	-	999	999
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,835	-	-	-	5	1,840	1,840
სულ ფინანსური ვალდებულებები	275,433	13,455	7,699	3,331	9,876	309,794	308,054

გეოგრაფიული რისკი

2021 წლისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ყველა ფინანსური აქტივი საქართველოშია განლაგებული და მისი ბიზნეს-გეგმები მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ქვეყნის სტაბილურობასა და სამართლებრივ ნორმაზე. საქართველოს განაგრძობს განვითარებადი ბაზრის კონკრეტული მახასიათებლების გამოვლენას. როგორც ასეთი, ჯგუფი ექვემდებარება ბიზნესის ან ქვეყნის სამართლებრივი გარემოს ნებისმიერ გაუარესების რისკს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფმა ისესხა თანხები 245,369 ათასი ლარის, 37,868 ათასი ლარის, 25,024 ათასი ლარის და 6,144 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოში, აშშ-სა და აზიაში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად). 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფმა ისესხა თანხები 234,322 ათასი ლარის, 26,545 ათასი ლარის და 19,101 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, აშშ-სა და საქართველოში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვ- ნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	19,127	-	-	-	-	-	19,127
მოგებასა და ბარალში სა- მართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივი	103	-	-	-	-	-	103
მომხმარებლებზე გაცე- მული სესხები	74,334	30,991	106,088	128,124	2,676	5,728	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	3	58	229	4,474	-	898	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	1,559	-	-	497	-	-	2,056
სულ აქტივები	95,126	31,049	106,317	133,095	2,676	6,626	374,889

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებაების გაზიარებითი შენიშვნები
2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	მოთხოვ- ნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირებულება
ვალდებულებები							
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლი- ანი ღირებულებით შეფა- სებული ფინანსური ვალ- დებულება	3	185	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	4,601	14,541	116,570	172,348	6,345	-	314,405
საიჯარო ვალდებულება	307	626	2,727	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივი- დენდი	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდე- ბულებები	9,203	-	-	789	-	-	9,992
სულ ვალდებულებები	14,114	15,352	120,293	178,216	6,733	-	334,708
ნეტო პოზიცია	81,012	15,697	(13,976)	(45,121)	(4,057)	6,626	40,181

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვ- ნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,884	-	-	-	-	-	17,884
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებუ- ლებით ასახული ფინან- სური აქტივი	2,272	237	-	-	-	-	2,509
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	15,431	35,362	119,148	135,050	4,377	6,512	315,880
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	-	18	94	1,950	-	184	2,246
სხვა ფინანსური აქტივები	1,928	-	-	614	-	-	2,542
სულ აქტივები	37,515	35,617	119,242	137,614	4,377	6,696	341,061

ვალდებულებები

ნასესხები სახსრები	273,240	-	6,728	-	-	-	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725	-	-	-	-	12,725
საიტარო ვალდებულება	283	592	2,756	8,293	598	-	12,522
გადასახდელი დივი-დენდი	-	-	999	-	-	-	999
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,835	-	-	5	-	-	1,840
სულ ვალდებულებები	275,358	13,317	10,483	8,298	598	-	308,054
ნეტო პოზიცია	(237,843)	22,300	108,759	129,316	3,779	6,696	33,007

27. ანგარიშგების წარდგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები

ჯგუფმა მიიღო შემდეგი დაფინანსება საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ:

- 2022 წლის თებერვალში ჯგუფმა გააფორმა სასესხო ხელშეკრულება 5,000 ათას აშშ დოლარზე კომპანიასთან „Triodos SICAV II“, 10,000 ათას ლარის ოდენობით საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“, 10,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“, 5,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „პაშა ბანკთან“;
- 2022 წლის აპრილში ჯგუფმა გააფორმა სასესხო ხელშეკრულება 20,000 ათასი ლარის ოდენობით კომპანიასთან „DWM Income Funds S.C.A._SICAV SIF“, 10,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ და 2 სასესხო ხელშეკრულება 8,000 ათას ლარზე და 5,000 ათას ლარზე სს „ბაზის ბანკთან“.

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა 2021 წლის მდგომარეობით

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსი

სტატუსი

საბჭოს ლიდერობა და კომპანიის მიზანი

4.6

ა: ეფექტიანი საბჭო

სრულად

ბ: კომპანიის მიზანი და კულტურა

სრულად

გ: რესურსები და კონტროლი

სრულად

დ: დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობა

ნაწილობრივ

ე: სამუშაო რესურსების პოლიტიკა

სრულად

განყოფილების პასუხისმგებლობა

3.25

ვ: თავმჯდომარის ფუნქცია

ნაწილობრივ

ზ: დამოუკიდებელი წევრები

არ შეესაბამება

თ: საბჭოს ეფექტიანობა

სრულად

ი: საბჭოს საკმარისი რესურსები

სრულად

შემადგენლობა, უფლებამონაცვლეობა და შეფასება

3.66

კ: დანიშვნა და უფლებამონაცვლეობა

ნაწილობრივ

ლ: უნარ-ჩვევების ერთობლიობა, განმეორებითი არჩევნები

ნაწილობრივ

მ: წლიური შეფასება

სრულად

აუდიტი, რისკი და შიდა კონტროლი

5.0

ნ: აუდიტის ეფექტიანობა

სრულად

ო: რისკების გამოვლენა

სრულად

პ: შიდა კონტროლი და რისკის მართვა

სრულად

შრომის ანაზღაურება

5.0

შ: ხელმძღვანელი პირების შრომის ანაზღაურება

სრულად

ჩ: გამჭვირვალე პროცედურა

სრულად

ც: დამოუკიდებელი გადაწყვეტილება

სრულად

მუალათა ჯამი

4.3

შენიშვნა: სრული შესაბამისობა ფასდება 5 ქულით, ნაწილობრივი – 3 ქულით, შეუსაბამობა – 0 ქულით.

**კომენტარები გაერთიანებული
სამეფოს კორპორაციული მართვის
კოდექსთან შესაბამისობის შესახებ**

დ: არ ხდება დასაქმებულებთან ეფექტიანი თანამშრომლობა, მაგალითად, სამუშაო რესურსის საკონსულტაციო კოლეგიის ფორმით, შესაბამისად, კომპანია ნაწილობრივ აკმაყოფილებს ამ სტანდარტს.

3: მიუხედავად იმისა, რომ თავმჯდომარე აღმასრულებელი დირექტორისაგან დამოუკიდებელია, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, იგი არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული დამოუკიდებლად, რადგან მნიშვნელოვანი აქციონერია და 9 წელზე მეტია საბჭოში მოღვაწეობს; სხვა კრიტერიუმების მიხედვით (მათ შორის, კომპანიის საერთო ხელმძღვანელობის ეფექტიანობასთან, ღიაობისა და დებატების ხელშეწყობის, ასევე თავმჯდომარის შეფასების კრიტერიუმებთან დაკავშირებით), კომპანია შეესაბამება სტანდარტებს, შესაბამისად, ნაწილობრივ აკმაყოფილებს F-მოთხოვნას.

8: კოდექსის განმარტების შესაბამისად, სულ მცირე, საბჭოს ნახევარი უნდა იყოს დამოუკიდებელი, ხოლო ხუთიდან მხოლოდ ერთი (გარდა თავმჯდომარისა) შეიძლება იყოს სრულიად დამოუკიდებელი; შიდა აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე ლილიტ გარაიანი დამოუკიდებელი წევრია; სხვა წევრები კი არიან ძირითადი ინვესტორები და აქციონერები, ხოლო თავმჯდომარის მოადგილე 9 წელზე მეტია არის MFSG-ის წარმომადგენელი და როგორც დირექტორსა და აქციონერს, 3 წელია აქვს არსებითი საქმიანი ურთიერთობა კომპანიასთან.

10: მიუხედავად საბჭოს წევრების დანიშვნის მკაცრი პროცედურისა, არ არსებობს სამართალმემკვიდრეობის ხელშეწყობის გეგმები. კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

11: ხელახალი არჩევნები ყოველწლიურად არ ტარდება; თავმჯდომარე დანიშნულია 9 წელზე ხანგრძლივი ვადით, თუმცა 2018 წელს მან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ახალი როლი იტვირთა; კრისტალი არ იყენებს გარე კონსულტაციებს საბჭოს წევრების დასანიშნად; კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

සමූහයකට අනුකූල පැමිණිලි කිරීම

AFD საფრანგეთის განვითარების სააგენტო
ALCO აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი
AML ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო
CSR კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა
CAR კაპიტალის ადეკვატურობის მაჩვენებელი
CO2 ნახშიროჟანგი
DFC აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების საფინანსო
კორპორაცია (ყოფილი OPIC)
DWM მსოფლიო ბაზრის განვითარება
E&S გარემოსდაცვითი და სოციალური
EE ენერგოეფექტურობა
ERP საწარმო რესურსების დაგეგმვის სისტემა
ESG გარემოსდაცვითი, სოციალური და
მმართველობითი
ESMS გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის
სისტემა
FMO ჰოლანდიის განვითარების ბანკი
GGF ფონდი მწვანე ზრდისათვის
HR ადამიანური რესურსები
HRMS ადამიანური რესურსების მართვის სისტემა
IMF საერთაშორისო სავალუტო ფონდი
KPI საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებელი
NPL ვადაგადაცილება მთლიან სესხებში
ROE უკუგება საკუთარ კაპიტალზე
SDG მდგრადი განვითარების მიზანი
SIDA შვედეთის საერთაშორისო განვითარების
სააგენტო
MSME მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმო
SMS მოკლე ტექსტური შეტყობინება
UN გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია
USAID აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
მისო მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია
სებ საქართველოს ეროვნული ბანკი
სს სააქციო საზოგადოება
შპს შეზღუდული პასუხისმგებლობის კომპანია

